

Üstün Zekalı ve Yetenekli Çocukların Tanılanması ve Eğitimi – Avrupa için İyi Uygulamalar

Erasmus+

**Üstün Zekalı ve Yetenekli
Çocukların Tanılanması ve Eğitimi
– Avrupa için İyi Uygulamalar**

Üstün Zekalı ve Yetenekli Çocukların Tanınması ve Eğitimi- Avrupa için İyi Uygulamalar

Üstün zekalı ve yetenekli çocuklar ile çalışan öğretmen ve profesyoneller için rehber.

Üstün Yetenekli çocuklar Erasmus+ projesi ürünüdür

Yazarlar: Eva Machů, Věra Facová, Miroslav Orel (Çek Cumhuriyeti), John Bridgman, Helen Hadley (İngiltere), Serkan Basar, Sevgi Yılmaz, Ali Gözübek, Cennet Pamukcu (Türkiye).

Editor: Martina Němcová

Çeviri: Martina Němcová (İngilizce-Çekçe), Sevgi Yılmaz (Türkçe-İngilizce)

Erasmus+ Avrupa Birliği Erasmus + Programı tarafından finanse edilmiştir

İçindekiler

GİRİŞ.....	5
ÜSTÜN YETENEKLI ÇOCUKLAR ROJESİ HAKKINDA	7
ÇEK CUMHURİYETİ	9
1 ÇEK CUMHURİYETİ EĞİTİM SİSTEMİ	11
2 TANIMLAR	12
3 ÜSTÜN ZEKALI VE YETENEKLI ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ.....	13
3.1 ÜSTÜN ZEKALI VE YETENEKLİLERİN PROFİLİ.....	15
3.2 ÜSTÜN ZEKALI VE YETENEKLİLERİN KARŞILAŞTIKLARI GÜÇLÜKLER	16
4 ÜSTÜN ZEKALI VE YETENEKLI ÇOCUKLARIN TEŞHİS VE TANILANMASI	18
4.1 ÜSTÜN ZEKALI VE YETENEKLI ÇOCUKLARIN ADAY GÖSTERİLMESİ VE TANILANMASI...18	
4.2 TEŞHİS VE TANILAMANIN AŞAMALARI	18
4.3 ÜSTÜN YETENEKLİLERDE DESTEK SİSTEMİ	19
5 ÜSTÜN ZEKALI VE YETENEKLI ÇOCUKLARIN DESTEK VE GELİŞİMİ İÇİN UYGUN STRATEJİLER	20
5.1 İÇERİK AYARLAMALARI	20
5.2 EĞİTİM SÜRECİ	24
5.3 ÇEVRE.....	26
5.4 ÇIKTI VE DEĞERLENDİRME	27
6 KAYNAKÇA	28
BİRLEŞİK KRALLIK.....	33
1 BİRLEŞİK KRALLIK EĞİTİM SİSTEMİ	35
2 TANIMLAR	37
3 ÜSTÜN ZEKALI VE YETENEKLI ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ.....	38
4 ÜSTÜN ZEKALI VE YETENEKLI ÇOCUKLARIN TEŞHİS VE TANILANMASI	41
4.1 TANILAMANIN TEMEL KURALLARI.....	41
4.2 ÜSTÜN ZEKALI VE YETENEKLİLERİN TANILANMA AŞAMALARI	42
5 ÜSTÜN ZEKALI VE YETENEKLI ÇOCUKLARIN DESTEK VE GELİŞİMİ İÇİN UYGUN STRATEJİLER	47
6 KAYNAKÇA	53

TÜRKİYE	55
1 TÜRKİYE EĞİTİM SİSTEMİ.....	57
2 TANIMLAR.....	58
3 ÜSTÜN ZEKALİ VE YETENEKLI ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ.....	59
4 ÜSTÜN ZEKALİ VE YETENEKLI ÇOCUKLARIN TEŞHİS VE TANILANMASI	61
4.1 TANILAMA YÖNTEMİ.....	61
4.2 TANILAMA AŞAMALARI.....	62
4.3 TÜRKİYE'DE ÜSTÜN YETENEKLİLERİN TANILANMASI	62
5 ÜSTÜN ZEKALİ VE YETENEKLI ÇOCUKLARIN DESTEK VE GELİŞİMİ İÇİN UYGUN STRATEJİLER	65
5.1 OKULLAR	65
5.2 ÖĞRETMENLER İÇİN ÖNERİLER.....	67
5.3 VELİ İŞBİRLİĞİ.....	69
6 KAYNAKÇA	72
ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMENLERDEN MESAJLAR.....	74

Giriş

Gelişmiş bir toplumun özelliklerinden biri ihtiyacı olanlara odaklanmaktır. Sosyal sorumlulukları olan gelişmiş bir toplum sadece yardıma ihtiyacı olanlara değil aynı zamanda Üstün zekalı ve yetenekli çocuklar gibi potansiyel olarak güçlü olanları da destekler. Bu tür üyeler toplumun geleceğidir ve dünyaya önemli ölçüde katkı sağlayabilir. Üstün zekalı ve yetenekli insanlar, özellikle de toplumun gelişmesine ve ilerlemesine katkı sağlayacaktır. Üstün zekalı ve yetenekli çocukların etkili tanınma gerekliliği ve bakımı Erasmus + Üstün Yetenekli Çocuklar Projesi ve bu yayın için çıkış noktası oldu.

Elinizdeki eser Çek Cumhuriyeti, Türkiye ve Birleşik Krallık profesyonellerinin işbirliğinin sonucudur. Üstün yetenekli çocukların tanınması ve çalışma yöntemlerinin temel brini içerir. Amacımız ilgili alanda çalışan ilköğretim ve ortaöğretim okullarındaki öğretmenlere temel bilgiler sağlamaktır. İlkokul ve ortaokul üstün yetenekli öğrencilerin eğitimciler tarafından tanınması için önemlidir

Yayın üç ülke arasında işbirliğinin bir ürünü olduğu için katılan ortakların tüm girdilerinden oluşmaktadır. Giriş bölümü tüm ülkelerde aynıdır; İçerikte ise her ülkedeki uygulamalar bulunmaktadır. Bu da uluslararası bilgi ve ilham kazanmak için olanak sağlar.

Bu yayının hem yeni hem de deneyimli öğretmenler için bir bilgi kaynağı olabileceğine inanıyoruz. İnsanlarla çalışılan her meslek(Pedagoji dahil), destek sağlamak ve potansiyeli geliştirmek için gereklidir. Biz bu yayının mesleği için ellerinden gelenin en iyisini yapmak isteyen öğretmenlere ilham ve motivasyon kaynağı olacağına inanıyoruz.

Üstün Yetenekli Çocuklar Projesi

Proje Zlin Bölgesel Pedagojik ve Psikolojik Danışmanlık Merkezi (Çek Cumhuriyeti) , Birmingham'da bulunan Titan Ltd. Ortaklığı , (Büyük Britanya) ve Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi (Türkiye) işbirliği ile yürütülmektedir.

Projemizin amacı öğretmenler, psikologlar ve eğitim alanında çalışan diğer profesyonellerdir. Üstün yetenekli çocukları küçük yaşlarda tanıyarak, onların aileleri ile işbirliği içerisinde becerilerini artırmayı hedeflemekteyiz. Tüm ortaklar örgün ve yaygın eğitimde yetenekli ve üstün yetenekli çocukların özel ve bireysel çalışmalarında öğretmen ve diğer pedagojik ve psikolojik profesyoneller ile desteklenmelerinin gerekli olduğunu belirtti. Proje ortakları gelecekteki ekonomik kalkınma için üstün yetenekli çocukların desteklenmesinin ve motivasyonlarının hayati önem taşıdığını düşünmektedirler.

Çek Cumhuriyeti, Brno Masaryk Üniversitesi tarafından yapılan araştırmaya göre, üstün yetenekli olduğu tanılanmayan çocuklarda sosyal dışlanma, depresyon ve intihar eğilimleri görülebilir. Çek Cumhuriyeti yasasına göre, üstün yetenekli çocuklar öncelikle Pedagojik-Psikolojik Danışmanlık Merkezlerinde psikolojik muayene ile tespit edilmelidir. Daha sonra ise çocuğun eğitim süreci ihtiyacı okul tarafından karşılanır. Bununla birlikte, Çek Cumhuriyeti Pedagojik-psikolojik Enstitüsü hem ebeveynlerin hem de öğretmenlerin üstün yetenekli çocukları fark etme ve üstün yetenekli çocuklarla nasıl çalışacakları konularında bilgi eksiklikleri olduğunu belirtmektedir. Türkiye'de yetenekli çocuklar için hem öze hem devlet okullarında uygulanan programlar mevcuttur. Devlet okullarında görev yapan psikologlar üstün yetenekli çocukların tespiti için bir takım testler yapmaktadır. Okullarda 4-10 yaş arası çocuklar bireysel görüşmeler sonucunda seçilmektedirler. Öğretmenler ve psikologlar koordinasyonunda matematik, fen, drama, müzik, sosyal bilimler ve disiplinler arası çalışmalar uzmanlarca yürütülmektedir. Bireysel değerlendirme sonunda çocuklar bir gurup içerisinde öğretmenler tarafından gözlemlenme şansını elde ederler. Öğretmenler çocukları kabiliyetleri ve yetenekleri çerçevesinde değerlendirerek bir analiz raporu ortaya koyar.

Üstün yetenekli ve kabiliyetli çocuklara fırsat verilmesi Birleşik Krallık'ın odaklandığı bir konudur. 1999 ve 2013 yılları arasında daha büyük projeler ve yetenekli ve kabiliyetli çocuklarla şehirlerin mükemmelleşmesi kapsamındaki kaynaklarla okullara bu çocukların gelişimleri için fon sağlanabiliyordu. Birleşik Krallıkta yetenekli çocuklar meselesindeki elde edilen başarısızlıklar nedeniyle, sınıflardaki bütün öğrencileri olumlu yönde zorlamak için başarı düzeylerine uygun sınıflarına ayırma meselesi hala gündemdedir. Yetenekli çocukların durumu bir ülkeden bir diğerine değişmektedir. Bütün ortak ülkeler yetenekli çocukların belirlenmesinde ve bunların eğitim ihtiyaçlarını karşılamada farklı yöntemler uygulamaktadırlar. İşte bu yüzden bizim projemiz hem bilgi paylaşımı açısından hem de bu çocukların geleceğinin daha iyi şekillenmesi açısından önemlidir.

Etkili ve eşit bir eğitim sistemi akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı bir büyüme için şart olarak düşünülmektedir. Eğitim sistemleri yetenekli ve kabiliyetli çocukları kucaklayıcı ve destekliyici olmalıdır.

Proje ile ilgili daha fazla bilgi için websitemiz www.talentedchildrenproject.eu

“Belki sadece ağaçlar değil çocuklar da büyüyüp ve potansiyel geliştirmek için kararlı zemin, yeterli yer ve iyi koşullara gereklilik duyarlar ... Biz onlara bu yüksekliklere ulaşmaları için ortamı oluşturmaliyiz.”

Miroslav Orel

Çek Cumhuriyeti

Eva Machů

Věra Facová

Miroslav Orel

1 Çek Cumhuriyeti Eğitim Sistemi

Okula devam zorunluluğu 6 yaşından 15 yaşına kadar olan bütün çocuklar için mecburidir. Eğitim Sistemi dört aşamadan meydana gelir -okul öncesi, birinci, ikinci ve üçüncü basamak.

- ◆ **Okul Öncesi** - 3 yaşından 6 yaşına kadar olan çocuklar için anaokulu;
- ◆ **İlkokul** - İlkokul iki aşamadan oluşur; ilk aşama birinci sınıftan beşinci sınıfa kadar olan kısımdır ve ikinci aşama 6 yaşından 15 yaşına kadar olan çocuklar için altıncı sınıftan dokuzuncu sınıfa kadar olan kısımdır;
- ◆ **Ortaokul** - 15 yaşından 19 yaşına kadar olan öğrenciler için genel ve mesleki ortaokul;
- ◆ **Yüksek Eğitim** - Daha profesyonel okullar ve üniversiteler.

İlkokul, söz konusu olan yılın 1 Eylül tarihine kadar, 6 yaşına girmiş öğrencileri kabul eder. 6 yaşına girmiş çocuk, eğitim yılının başlangıcı ve bitişi arasında, fiziksel ve zihinsel olarak yeterli olgunlukta ve yasal velisi kayıt için başvuru yaptı ise okula kabul edilebilir. Öğrencinin olgunluğu okula kayıt sırasında belirlenir. Değerlendirme, Pedagojik ve Psikolojik Danışma Merkezi veya Özel Pedagojik Merkez tarafından yapılır. Bu kurumlar, pedagojik ve psikolojik teşhislere ve çocuk için bireysel eğitim planı dizayn etme esasına dayanır.

Çek Cumhuriyeti'ndeki yetenekli çocukların eğitimi ile ilgili stratejik dökümanlar: Strategy of Educational Policy of the Czech Republic 2020, Long-term Strategy of Education and Development of Educational System in the Czech Republic, Framework Education Programme for Primary and Secondary General Education, Act No 561/2004 Call, on pre-primary, primary, secondary, upper vocational and further education (Education Act), Yetenekli çocukların bakımı karmaşık bir sistemdir

Bu gereklilik özel ihtiyaçları olan çocukların eğitimi için eşittir. Sisteminin yeterli destek ve bakım önlemleri 5 aşamalı bir ölçmeye içermektedir.

Temel okuldaki eğitimin bağlayıcı belgesi, Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanan, Temel Eğitim için Eğitim Programı'dır. Program, bir ya da daha fazla eğitim alanı, müfredatlar arası başlıklar, tamamlayıcı eğitici alanlar ve mezun öğrencinin esas yeteneklerini içeren 9 ana eğitici alan olarak tanımlanır. Temel Eğitim için Eğitim Programı'nın temelinde „ Okullar kendi eğitim programlarını hazırlamak zorundadırlar.“ anlayışı vardır.

2 Tanımlar

Yetenek ve üstün zekalılık terimlerinin çok sayıda tanımı vardır. Bu ayrılık, tanı ve eğitim çeşitleri, çocuğun enerjik bir şekilde değişen özel ihtiyaçlarının bağında üstün zekalılık ifadesinin gelişiminin mantıklı sonucudur. Bunun nedeni genellikle uygun tanımların yaratılamamasıdır. Ayrıca yetenek ve üstün zekalılık olgusu (diğer özelliklerle birlikte olarak), çok sayıda farklı bakış açılarından öğrenilebilir. Belli taksonomilerde mevcut olan tanımlamaları sınıflandırma eğilimi vardır. Sonraki örnekler nitelik (derinlik) ve nicelik (genişlik) ifadelerinin nasıl farklı tanımlanabileceğini gösterir. Örneğin; McAlpine sınıflandırması (Porter 1996, 1999) aşağıdaki gibidir.

- ◆ **Liberal tanımlamalara karşı Muhafazakar Tanım:** Ölçülü eğilim tek boyutlu kullanılır. Örneğin, üstün zeka (IQ test üzerinde ölçülmüş olarak) ve alanları sınırlandırır. Yetenek ve üstün zekalılık sınıflandırmalarını içeren ya da kaç insanın doğuştan yetenekli olmayı göze alacağı, örneğin yeteneğin %5'i ölçüsü kadardır. Boş zaman aktivitesi ya da doğuştan yetenekli çocuklar için adapte edilmiş eğitim ölçülü tanımlama olarak kullanılır. Liberal tanımlamalar karmaşık pedagojik ve psikolojik teşhis için kullanılacaktır.
- ◆ **Çok boyutlu tanımlamalar karşı tek:** Bazı üstün yetenekliler tanımları sadece akademik başarıyı ele alır. Üstünlüğün geniş bir tanımı yapılması beklenirken yetenekli olan çocukların göz ardı olacağı da olasıdır.
- ◆ **Performansa karşı Potansiyel:** Performans tanımları ortalamanın üzerinde performans somut kanıt gerektirir. Potansiyel tanımlar başaramayanlar ve performansı olağanüstü olan çocuklarda olabilir. Bu tanımlar okul öncesi çağdaki veya üstünlüğün gelişimi için potansiyeli olan dezavantajlı çocuklarda kullanılmaktadır.

Örneğin bazı somut ayrılmalar aşağıdaki gibidir;

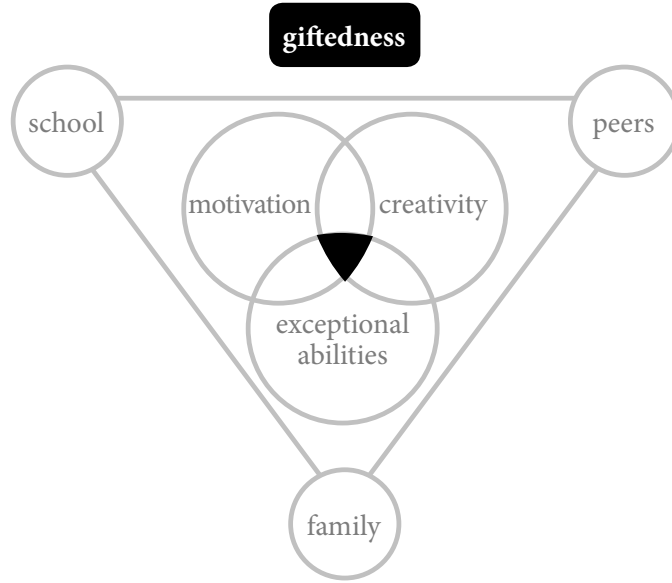
- ◆ **Üstün zekalılık ilkökul eğitimi için Eğitim yapı programına göre;** Akran grubunun önceden bir seviyeyi önemli olarak başarıma yeteneğinin karışıklığıdır. İstisna olarak doğuştan yetenekli çocuk sınırlı alanda ya da tüm müfredat çevresinde yeteneklerini gösterebilir. Tahmini doğuştan yetenekli öğrenci sayısı %3ten 10a kadardır.
- ◆ **Porter'a göre (1999):** doğuştan yetenekli çocukların zihinsel aşamaları daha yüksek seviyedir ve onları akranlarıyla kıyaslamak da daha cabuktur.
- ◆ **Clark'a göre (1998):** doğuştan yetenekliler kanıtlanmış başarılar, veya bir ya da daha fazla genellikle zihinsel alanda olan potansiyel yetenekleri belirli akademik konular, yaratıcılık, liderlik ve görsel ve gösteri sanatlarını kapsar.
- ◆ **Heward'a göre (2013):** doğuştan yeteneklilik toplum tarafından belirli bir alandaki değer verilen yetenektir. Bu yetenek akranlar arasındaki kıyaslamada nicelik ve nitelik kavramları açısından daha gelişmiştir.

3 Üstün Zekalı ve Yetenekli Çocukların Özellikleri

Doğuştan yetenekliliğin gerekliliğini anlayabilmek için daha kullanışlı ve yaygın sözlü tanımlar tarafından temsil edilen bu modellerdir. Modeller (Renzulli'nin 3 yüzük modeli gibi) çok yönlüye kadar (doğuştan yetenekliliğin Münih modeli gibi) modeller tanımlar gibi önemli şekilde çeşitlenir.

Monks'un doğuştan yetenekliliğin çok yönlü modeli (monks,ypenburg, 2002) birlikte etkili faktörler gösterir. Özel faktörlerin yanı sıra 3 çevresel durum vardır; okul, akranlar ve aile. Bu çok yönlü model bütün 6 faktör çeşitli etkileşim ya da yetenekli performanslarla geliştirilen yeteneklerle etkileşimi vurgulanır.

Bu model çocukların çevresine genel bakışı ve çocuklar için özel destek programını kullanır. Model, tembellik ya da çocukların yetenekliliğini etkileyen faktörleri belirlemeye yardımcı olur. Doğuştan yeteneklilik sabit bir durum değildir. Onun genişliği özel ve sosyal faktörler tarafından etkilenir. Şu günlerde çoğu yayında doğuştan yeteneklilik hakkında doğuştan yetenekli çocukların çeşitli özelliklerinin listesi yapılmaktadır. Bu listeler çok geniş olduğu için öğretmenlere sınıflandırma yapmada yardımcı olabilir. (Erken teşhis) onlara aşına olmak faydalıdır. (aksi takdirde biz bazen kaydetmeye değen şeyi bilmeyiz.) Doğuştan yetenekliliğin belirli işaretleri diğer karakteristik özelliklerle birlikte düşünülmalıdır. Özelliklerin çeşitli yaşlarda ortaya çıkması ve onların pozitif tarafları gelişmeye yönelik psikolojinin bilgisi ve eğitici işlem sırasında gösterilmesi çok önemlidir. Doğuştan yeteneklilik bireyin hayatı sırasında değişir ve bu onu tanımak için önemlidir.

Bu model genel çocuk ortamının bir anket ve çocuk için bireysel destek programı oluşturulması için kullanılmaktadır. Model çocuğun 'yeteneklilik' geliştirme veya durgunluğu etkileyen faktörleri tespit etmemize yardımcı olur. Üstün yeteneklilik sabit durum değildir; kapsamı bireysel ve toplumsal faktörlerden etkilenir.

Günümüzde Üstünlüğün ilgili yayınların çoğunda üstün yetenekli çocukların tipik özelliklerinin listeleri vardır (örneğin Davis, Rimm, 1998; Davis, Rimm, Sielge, 2013; Porter, 1999; Leyden, 1985, Clark, 2013; Webb, 2002; Škrabánková, 2012). Bu listeler çok geniş olduğundan, onlar ilk sınıflandırmaları (ön tanı) yapan öğretmenler için yararlı olabilir.

Üstünlüğün belirli işaretleri diğer tipik özellikleri ile birlikte ele alınmalıdır. Özellikleri çeşitli yaşlarda ortaya çıkabilir ve gelişim psikolojisi bilgisi çok önemlidir bu yüzden olumlu yanları, eğitim sürecinde gösterilmektedir. Zekalılarda bireylerin ömrü boyunca tutarlı olduğunu kabul etmekte önemlidir.

Önemli Fikri Özellikler:

- ◆ **Sözel yeterlilik:** Üstün Yetenekli Çocukların ilk yıllarında bir ileri kelimeleri kullanır. Bunlar tanımlayıcı sözlü dil, fonetik kodu ve usta dilbilgisi erken ustalık gösterir. Okul öncesi çağda kendi anadillerini özümseyerek diğer dillerden kelime veya ifadeler kullanırlar. Bu zengin kelime ve konuşma belirli bir yolu akranları ile iletişim sorunlara neden olabilir. Düşünmenin gelişimi öncesinde konuşma gelişimi, çünkü sözlü yeterlilik pasif olabilir. Bu durumda, Üstünlüğün keşfedilmemiş riski vardır.
- ◆ **Soyutlama, kavramsallaştırma Gücü, genelleme:** Bu yeteneği özgün ürünler ve fikirler üretmek için yüksek yaratıcılık ile, çocuklara yardımcı olur. Kelimelerle oynamak gibi çocuklar, doğal bilim, sözel bulmacalar ve deneylerden zevk alırlar.
- ◆ **Metabilişsel beceriler:** Üstün Yetenekli Çocukların öğrenme veya problem çözme için özel stratejileri ne zaman ve nasıl kullanacakları hakkında bilgi sahibi olurlar. Metabilişsel becerileri, planlama izleme ve onların düşünmelerini değerlendirmek için çocuklara yardımcı olur. Çocuklar genellikle daha gelişmiş öğrenme stillerini akranlarına göre daha ileri düzeyde kullanırlar.
- ◆ **Eleştirel düşünme:** Üstün Yetenekli Çocuklar öğretmenleri, yetişkin ya da „uzmana“ meydan okuma eğilimindedirler. Fazla bilgi için sürekli araştırırlar ve gerçekler hakkında şüphecidirler.
- ◆ **Esnek ve özgün düşünme:** Üstün Yetenekli bireyler kendileri tarafından cevap arayacaktır. Onların hayal gücü zengin, kolayca tutumlarını ifade eder. Onların çalışmaları ve ürünler genellikle benzersizdir.
- ◆ **Esprî anlayışı:** Akranlarından farklı mizahduygusu. Parlak sözel becerileri ve genellemenin kombinasyonudur.
- ◆ **Erken okuma:** Literatürde terimini „kağıt ve kalem çocukları“ (Freeman, 1979) bulabilirsiniz. Üstün yetenekli çocukların çoğu harf ve rakamlarla ilgilenirler. Hatta bazen daha önce onlar konuşmaya başlarlar daha erken yaşta harfleri kelimeleri oluştururlar. Bazı uzmanlar (örneğin R. J. Sternberg) 4 yaşından erken okumak üstün çocuğun bir işaretidir. Bazı psikologlar şüpheli ve iddialı veliler tarafından teşvik doğal ilgi ve çocuklar tarafından motive çocukları ayırt eder.
- ◆ **Hızlı, doğru hafıza:** Üstün Yetenekli Çocukların parlak gözlemcidir ve ayrıntılar için büyük ilgileri vardır. Ezberlemek yerine mantıklı düşünmeyi tercih ederler.
- ◆ **Birçok konuda gelişmiş bilgi:** Üstün Yetenekli Bireylerin ilgili disiplinlerde derin bilgiye sahip kolaylıkla belirli bilgileri hatırlama ve bilgi uzman seviyesine ulaşması olabilir..
- ◆ **Hobiler ve tercihi:** Akademik alanlarda yetenekli çocuklar kitap, ansiklopedi, atlas, PC, satranç oynamaya odaklanma eğilimindedir. Onlar sınıflandırma ve bilgi genellemeden zevk alırlar.
- ◆ **Yetenek konsantrasyonu ve devamı:** Bu tipik karakteristik ilk yıllarda gösterilir. Konsantre yeteneği mantıksal motivasyon etkilenir ve monothematic ve rutin görevlerin durumunda azalır.
- ◆ **Çalışma hızı:** Hatırlatarak bilgi ve varsayımın uygulamasına gelince, üstün yetenekli çocukların sınıfta en iyidir. Öte yandan, üstünler eleştirel, yaratıcı düşünme ve problem çözme kullanarak bir görevi tamamlamada yavaştırlar. Bunun nedeni daha sofistike yapılar ve çözümler arama eğilimi taşımalarıdır.

Bireysel özellikler:

- ◆ **(Gündüz rüya) canlı hayal:** Üstün yetenekli çocukların durumunda gündüz rüya haliyerine escapist özellikleri vardır.
- ◆ **Motivasyon:** Genellikle içsel motivasyon yerine dışsal motivasyon hakimdir. Bu çocuklar öğrenme ve yeni bilgiler istemede çeşitli çıkarları vardır. Zihinsel aktivite onları yormaz.

- ◆ **Yüksek Katılım:** Bazı üstün zekâlı ve yetenekli çocuklar çok genç yaşlardan itibaren yüksek bir enerji seviyesine sahiptir. Birçoğu çeşitli konularda ilgilenir. Bir yetişkinin onların görevlerine müdahale etmesi onların üzülmelerine sebep olur.
- ◆ **Süper duyarlılık ve ekstra algı:** Birçok yetenekli ve yetenekli çocukların, duygusal hassas olması onları hayal kırıklığı ile öfkeli olmasına neden olur. Konu ve fenomenleri yoğun algılarlar. Onlar da estetik, uyum ve her şeyi soruna duyarlıdır.
- ◆ **Mükemmeliyetçilik:** Bazı üstün zekâlı ve yetenekli çocuklar çok iddialı ve mükemmeliyetçilik yönünde bir eğilim vardır. Bu çocuklar çok özeleştirel olabilir ya da bir şey (diğerleri onlardan bekleneni yaptığını hissetseniz bile) onların gözünde duygusal olabilir.

Yukarıda açıklanan tüm işaretler yetişkin veya akranları ile çatışmalar için potansiyel bir nedeni olabilir. Bu nedenle, bunları bilmek ve onların“arkasında“ ne olduğuna odaklanmak gereklidir.

3.1 Üstün zekalı ve yeteneklilerin Profili

Yetenekli çocukların çeşitliliği konusunda öğretmenleri bilgilendirmek çok önemlidir. teachers' Günlük hayatta öğretmenler çeşitli gruplara ait yetenekli çocuklarla karşılaşabilirler(Birley, Genshaft, 1991 in Sejvalová, 2004; Portešová, 2004 vb.).

- ◆ **Başarılı:** Bu çocuklar konformisttirler.Davranış, duygu ve ihtiyaçlarını gösteren çocuklar sistemi öğrenirler. Onların ebeveynleri ve öğretmenlerini yakından dinledik. Evde ve okulda keşfettikten sonra, uygun davranış göstermeye başlar. İyi öğrenmek ve başarı testlerinde ve zeka testlerinde yüksek puan alırlar. Yüksek puan aldıkları için Kolayca tespit edilebilirler. Nadiren öğretmenler, veliler ve diğer yetişkinlerden onay almak için istekli oldukları için davranış problemleri sergilerler. Onların genel karakteristiği Çek literatürde üstün yetenekli çocukların davranışlarında üstünlüğün teorileri ya da açıklamalarında mevcuttur (Kalhous, Obst, 2001, p. 19): Öğrencilerin performansı yukarıda belirtilen gereksinimleri olduğunu; cevapları, kolayca öğrenirler, hızlı, yaratıcı; Onlar, yeni bilgilerle kendiliğinden ilgilendiklerinden bilgi ve yeteneklerini göstermek gerekir. Diğer göstergeler: Okulun ve öğretmenlerin olumlu tutum; akranları tarafından sevimli ve sosyal gruplara dahil; olumlu benlik kavramıdır. Bu ideal yetenekli çocuğun durumudur.
- ◆ **Meydan Okuma:** Bu tür çocuklar , genellikle yüksek derecede yaratıcılığa sahip ve inatçı patavatsız, ya da alaycı görünebilir. Bunlar genellikle otoriteyi sorgulamaya ve nadiren derse hazırlıksız gelerek sınıfın önünde öğretmenin itiraz edebilir. Onlar sisteme uymayan ve onlar kendi lehlerine kullanmak için öğrenmemişlerdir. değil. Onları tanımak için küçük ödüller alınır. Okulda ve evde etkileşimleri genellikle yetişkinler tarafından sevilme değil, çatışmayı içerir. Onlar eğitim alt sınıflarda daha çok görünür. Daha sonra (uygun desteği olmadan) onlar durgunlaşır.
- ◆ **Gizil:** Sessiz ve utangaç bir çocuktur. Onlar akran grubuna daha dahil hissetmek için yeteneklerini inkar ederler. Benlik saygısı çok düşüktür. Bunları genellikle güvensiz ve endişeli hissedebilirsiniz. Bu gibi üstün yetenekli çocuklar genellikle tanınmayan olarak kalırlar.
- ◆ **Eksiklikler:** Bu tür üstün yetenekli öğrenciler kırgındır. Sistem yıllardır onların ihtiyaçlarını yerine getirmemiş ve onları reddetmiştir Bunlar depresif ve içine kapanık hareket ederek ya da dışarı hareket ve savunmaya yanıt vererek öfke ifade edebilir. Okul ilgisiz ve onlara belki de düşman gibi görünmektedir. Akranları tarafından sevilmezler.Onların benlik saygısı çok düşük olduğundan ve onlar başka türlü güvenebilirsiniz onlar bir kısır döngü içinde sona erebilir bir yetişkin ile yakın bir çalışma ilişkisi gerektirir.
- ◆ **İki kez olağanüstü:** Entelektüel yeteneklerinin yanı sıra, fiziksel ya da duygusal bir şekilde özür, Üstün Yetenekli çocuklar. Bunlar, örneğin, PAS ADD veya öğrenme güçlüğü var, DEHB muzdarip-

tir. Bazı durumlarda, sadece kendi sakatlık tanınır ve onların üstün yeteneklilik keşfedilmemiş kalır. Onlar, ortalama olarak algılanırlar çünkü geleneksel olarak, bu çocuklar göz ardı edilir. Okul sistemleri kendi zayıflıklarına odaklanma eğilimindedir ve güçlü yanlarını veya yeteneklerini beslemek için başarısızdırlar. Bu çocuklar üstün yetenekli çocukların nesli tükenmekte olan grubuna aittir.

- ◆ **Özerk:** Bu yetenekli çocuklar özerk öğrenenlerdirler. Kendileri için yeni fırsatlar yaratmak için sistemi kullanırlar. Onlar ihtiyaçları karşılanmaktadır, çünkü güçlü, olumlu öz-kavramaları vardır, başarılı ve pozitif ilgi ve destek alırlar.
- ◆ **Yüksek Yaratıcı:** Bu çocuklar görünüşte alışılmadık ,ilişkisiz veya uzak fikirler arasında bağlantı kurmak için yeteneği vardır. Onlar zor kurallara itaat bulmak, sık sık, uyarlanması geliştirilmesi veya mevcut fikirler, düşünceler ya da ürün değiştirme ile ilgilidir. Sık sık öğretmenler, ders kitabı yazarları ve otorite olanlar ya da „uzmana“ meydan okurlar. Öğretmenler genellikle didaktik, performans ve akademik testlerde başarısız olarak bu çocukların belirlenmesi ile mücadele ederler. Onların sorunlara fikir veya çözümler çok sayıdadır.

3.2 Üstün Zekalı ve Yeteneklilerin Karşılaştıkları Güçlükler

Yukarıda bahsedilen özellikler ileri zekalı ve yetenekli çocukların eşsizliğini ve kendine özgü olduğunu gösterir. Çocuğun gelişiminde önemli bir etkiye sahip olmasına rağmen bu farklılık diğerleri tarafından sorunsal bulunabilir. Aşağıdaki bilgiler olası sorunsal olguyu ve yeteneksizliğini işaretlerini gösterir.(Winebrenner, 2001):

Genel Özellikler	Güçlükler
Hızlı ve yüksek kaliteli öğrenme süreci	- Sabırsızlık - Yaştlarından daha yavaş tempoda olmanın getirdiği gerginlik - Çalışma yapmaktan nefret etmek
Titiz düşünme, soyutlanma, kavramsallaştırma, genelleme	- Öğretmeni doğrulama - Kuralları, politikacıları sorgulama - Değişken çalışma alışkanlıkları - Sorgulama girişimi tercih etme - Görüşünü savunma
Yaratıcılık	- Emir karşısında nadiren direnç; reddetme ya da detayları ihmal etme - Rutin alıştırmaları Sevmeme - Bilgiyi reddetme
Hızlandırılmış ve geliştirilmiş düşünce süreci	- Yetişkinlerle iletişimi tercih etme - Yaştları tarafından reddedilme
Aşırı bilgi	- Sınıfta sıkılma - Hayallere dalma - Verimsiz ödevler - Yaştları tarafından komik bulunmak
Yüksek ilgi,konsantre olma yeteneği	- Dikkat dağınıklığına karşı direnç - Hiperaktiflik
Merak	- Sınıfta Yaramaz - Yeni etkinliklere merak
Duyarlılık	- Diğerlerine karşı Kritik tutum; özeleştirisi ile gelen cesaretsizlik - Sınıfta gürültü sevmeme
İçsel motivasyon ve hedefe yönelik oryantasyon	- Low interest in school marks. - Frustration with inactivity and absence of progress

Mükemmeliyetçilik	- Inatçılık - Kusurlara hoşgörüsüz - Eleştiriden cesaretsiz - Duyarlılığını yüksek
Karmaşıklığa merak	- Öğrenme ve iletişimde kendi kurallarını uygulayan - Sınıfta lider - Tartışmalarda aktif
İdealizm, etik ve adalet duygusu	- Dünyadaki siyasi durumlara merak. - Aşırı duyarlılık
Komedi Anlayışı	- Sınıf arkadaşlarıyla sorunlu - Sınıfı eğlendiren
Sözlü yeterlilik	- Akranları ile iletişim problemleri - Öğretmenlerle tartışmalarda Güçlü. - Sözlü iletişimden kaçan

4 Üstün Zekalı ve Yetenekli Çocukların Teşhis ve Tanılanması

İlk teşhis okullar veya aileler tarafından yapılmalıdır. İleri zekalı ve yetenekli çocukların teşhisi hem akademik hem de akademik olmayan yetenekleri değerlendiren Eğitsel ve Fiziksel Danışma Merkezi'nin gündemindedir.

İşlem, özel alanlardaki(bilim,sanat,spor vb.)uzmanlardan gelen raporlara dayandırılır.

Çocuk yasasına göre her okul ileri zekalı ve yetenekli çocukların teşhisi için şartlar yaratmak zorundadır.Çek Okul Müfettişliği 2008'de ciddi başarısızlıkla sonuçlanan araştırma yapmıştır. Ziyaret edilen okulların yalnızca %36'sı net ilerleme kaydetti.En iyi sonuçlar sanat okullarında bulundu. Eğitsel Araştırma Enstitüsü 2010'da bir anket hazırladı. Ankete göre Öğretmenlerin %70'nin hiç yetenekli öğrenciyi rastlamadığı görülüyor (Öyleyse bu öğrencilere çok nadir rastlanır.).

4.1 Üstün zekalı ve yetenekli çocukların aday gösterilmesi ve tanılanması

Yetenekliliği keşfetme sürecinde,kimlik belirleme ve aday gösterme terimlerini birbirinden ayırt etmek gerekmektedir. (Hřibková, 2005).

- Üstün yetenekli çocukların belirlenmesi yetenekli çocuklar için uzman bakım yapan gereksinimlerini karşılayan çocukların tanınması işlemidir. Süreçte gizil yetenekler üzerinde duruluyor. Erken tanı çocuğun daha da geliştirilmesi üzerinde en etkili etkiye sahip iken erken okul yıllarında okul öncesi veya çocukken tanılanma süreci gerçekleştirilmesi tavsiye edilir. (Olszewski-Kubilius, 2003)
- Üstün yetenekli çocukların Aday performansı onaylanır özel eğitim programları ya da son derece yetenekli çocuklar (zenginleştirilmiş müfredatı ile ilköğretim okulları, ortaöğretim genel okullar, yetenekli çocuklar için boş zaman kurumları) için özel okullarda eğitilmek üzere çocukların tanınması işlemidir. Bu süreç olan belirli bir alanda yetenekleri ortalamanın üzerinde olan ilkökul çocukları kapsar. Aday kimlik ikinci aşaması olacaktır.

Bazen tanımlama süreci ile adaylık aynı anlama gelebilir. Günümüzde terim tanımlama terimi tanısı ile değiştirilmektedir.

4.2 Teşhis ve Tanılanmanın Aşamaları

Uzmanlara göre teşhis süreci birbirini izleyen üç evreden oluşmaktadır. Yetenekliliğin ilkeleri göz önünde bulundurulduğunda çocuk bu süreçten defalarca geçebilir.Tekrar eden teşhisin bir diğer sebebi ise yeteneklilik bireyin hayatını doruğa ulaştırabilir.

1. **Teşhis Öncesi(Adaylık):** Aday gösterme genellikle aile,öğretmen ya da diğer yetişkinler tarafından tespit edilir. Teşhis öncesi durumda gözlem,röportaj gibi klasik tanıma yöntemlerine başvurulur. gözlem sonuçları Üstünlüğün belirtileri hakkında ifadelerdir ve adaylık ölçekte kaydedilebilir. Aday daha sonra ölçekte yetenekleri düzeyini değerlendirilir.
2. **Fiziksel Teşhis(Doğrulama):** Olağanüstü üstün yeteneklilik Pedagojik ve Fiziksel Danışma Merkezleri tarafından yapılır.Bunu garantiye almak için danışma merkezinin çocuğun ailesiyle yasal anlaşmaya ihtiyaç vardır.Merkez aynı zamanda okuldan da rapor talep eder.İncelemenin ilk evresi psikolog tarafından yapılan bilişsel yeterlilik ve IQ testi teşhisidir.Diğer evrelere yalnızca IQ skoru 130 ve fazla olanlarla devam edilir.Bilişik inceleme hastanın geçmişi ile ilgilinir(Aile ve kişisel). IQ ve bilişsel yete-

neklerinin profili; yaratıcılık; kişilik; sosyal ve iletişim becerileri; aritmetik; okuma ve yazma; öğrenme ve bilişsel stili; bilişsel işlevler (algı, konsantrasyon ve bellek), okuma ve yazma becerileri; motivasyon ve ilgi alanları, mesleki yönlendirme; olağanüstü performans ya da okulda etkinlikler ve okul dışında (örneğin portföy).

3. Eğitsel Teşhis: Eğitsel teşhis iki evreye ayrılır;Başlangıç ve Denetleme

- ◆ Başlangıç pedagojik tanılama bireysel eğitim planı oluşturmadan önce yapılır ve çocuğun eğitim sürecinin bileşenlerinin değişiklikleri esas edilir. Bu değişiklikler müfredat içeriği ve öğretim yöntemleri ile ilgilidir ve genel çocuk olağanüstü üstün yeteneklilik pedagojik ve psikolojik danışmanlık merkezleri tarafından onaylı olup olmadığını zorunlu okul tarafından oluşturulan bireysel eğitim planı etkilemektedir.

Bu aşamada mümkün olduğunca bireysel eğitim planı için gerekli birçok gerçeklere odaklanır. pedagojik tanıma en çok kullanılan yöntemler gözlem, görüşme ve genel çocuk ürünlerinin analizidir.Çocuklarda bu tanılamayı yapan özel eğitimci çocuğun ailesi ile işbirliğiiçinde çalışarak çocuğun ilgileri,alışkanlıkları,gelişimi ve boş zaman aktiviteleri hakkında bilgi edinir.

- ◆ Denetleme (sürekli) pedagojik tanı bireysel eğitim planı ve değişiklikleri sürekli değerlendirilmesi için başlatılır.

Tanılama sürecinde kilit rol genellikle çocuğun arka planını içerir - öğretmenler, veliler ve diğerleri çocuğun potansiyeli gibi. Tanı iki kez olağanüstü çocuk, örneğin - İkinci adım değerlendirme Pedagojik ve Psikolojik Danışmanlık Merkezleri veya Özel Pedagoji Merkezlerinde profesyoneller tarafından PAS ile yapılır.

4.3 Üstün Yeteneklilerde Destek Sistemi

Üstün Yetenekli Çocuk ve Gençlik Bakım ve Kalkınma Stratejisi eğitim bakanı tarafından kuruldu.Bu strateji önerilen sistemde düzen,işlev ve özel elemanların aktivitelerini kapsıyor. Bu strateji oluşumu, fonksiyon ve önerilen sistemin belirli bileşenlerinin faaliyetlerini içermektedir. Temel amacı, maksimum gelişimi ve bütün çocuklar, öğrenciler ve öğrenciler potansiyelinin tam olarak sağlamaktır.

Üstün Zekalılar Stratejisi, üstün yetenekli çocukların, öğrenciler ve öğrenciler ile çalışmalarını alanında uzman beceri düzeyinin artırılması için bir işlem başlatır. Bu süreç uzmanları aşağıdaki gruplar için tanıma, geliştirme ve Üstünlüğün kullanımında eğitimleri içerir:

- ◆ (gelecek) öğretmenler,
- ◆ (gelecek) psikologlar,
- ◆ (gelecek) özel eğitimciler.

Üstün Zekalılar Stratejisi mevzuat ve öğrenciler ile öğretmenlerin hem üstün zeka geliştirme hem de daha iyi koşullar yaratmak için adapte edilmesi gerektiren okul belgelerinde görevlerin şemasını içerir. Üstün Zekalılar Stratejisi doğrudan Üstünlüğün özenle bağlantılı faaliyetleri alanında ve bilgi metodik bir stratejik alan hem gerekli koordinasyon oluşumunu varsayar. Üstün Zekalılarda Destek Ulusal Ağı'nın kurulması için temel oluşturur. Milli Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlığı bir garanti ve desteği ile, geliştirilmesini sağlar. Bu bölgesel kapasite ve kaynakları içerir.

Bölgesel Ağ Üstün zekâlı ve yetenekli bireylerle çalışan her kademedede iş ya da okul, pedagojik merkezler ve Sivil Toplum Kuruluşlarından oluşur. Çeşitli alanlarda uzmanlar da ağın bir parçası olmanın yanı sıra eğitimde bölgesel makamlar ve ağ bölge koordinatörlerinin bir temsilcisi vardır.

5 Üstün zekalı ve yetenekli çocukların destek ve gelişimi için uygun stratejiler

Üstün yetenekli çocuklar hem bilimsel hem de akademik çevre de çok özeldir.İhtiyaçları kavrama,sosyal ve duygusal fatörleri kapsar ve saygı duyulmalılardır.Feldhusen ve Robinson-Wyman'a1980, in Jurášková, 2003) göre;

- ◆ Maksimum temel beceri ve fikir başarısı
- ◆ Uygun seviyede ve hızda faaliyetler öğrenme
- ◆ Yaratıcı düşünme ve problem çözme deneyimi
- ◆ Hayal gücü ve uzaysal yetenekler
- ◆ Öz farkındalık geliştirme ve kendi kapasitelerini,ilgilerini,ihtiyaçlarını kabul etme
- ◆ Daha yüksek seviye hedefleri kovalama
- ◆ Çeşitli çalışma alanları sergileme
- ◆ Öğrenmede bağımsızlık,özyönelim,disiplin geliştirme
- ◆ Çeşitli konularda geniş bilgiye sahip olma
- ◆ Okumaya erişim

Yetenekli öğrenciler için Müfredat ayarı hem nitel ve eğitim programının tüm parçaları hemde nicel değişim oluşacaktır. Müfredat zenginleştirme belirli parçaları (içerik, süreç, ürün, çevre, değerlendirme) kalitatif (nicel) değişiklik anlamına gelir. Bu değişiklikler yetenekli öğrencinin ihtiyaçlarına yanıt verir. (Davis, RIMM ve 2011 Sielge) aşağıdaki gibi müfredat ayarı genel özellikleri şunlardır:

- ◆ **Mücadele** – daha yüksek bir seviyede bilişsel hedefler.
- ◆ **Seçim** – yaratıcı problem çözme imkanı.
- ◆ **İlgi** – ilginç ve motive edici görevler teklif.
- ◆ **Katılım** – Yeterli didaktik yöntemlerle desteklenme

Müfredat zenginleştirilmesi içerik, süreç, ürün, çevre, değerlendirme gibibelirli kesimleri kapsamaktadır.

- ◆ **İçerik düzeltmesi;** müfredatın nitel (zenginleştirme) ya da nicel (hızlanma) değişikliklere ilişkindir. - Ne öğreteceğim sorusuna cevap verir.
- ◆ **İşlem düzeltmesi;** işlemin formları ve özel metotların kullanım anlamları içinde öğretim işleminin değişimidir. Bu, şu soruya cevap verir- Nasıl öğreteceğim?
- ◆ **Ürün düzeltmesi;** nitelik ya da nicelik ihtiyaçları eğitimin sonuçlarını değiştirir. Bu, şu soruya cevap verir-Müfredatın sonucu ne olacak?
- ◆ **Çevre düzeltmesi;** yer ya da malzeme değişiminden (örneğin; öğretici malzemeler, yolculuklar) ve ilişkilerin değişmesinden(örneğin; iletişim metotları)oluşur. Bu, şu soruya cevap verir-Nerede ve hangi araçlarla öğreteceğim?
- ◆ **Değerlendirme düzeltmesi;** eğitim sonuçlarının değerlendirme yoluyla değişmesidir. Bu, şu soruya cevap verir-Ne ve nasıl değerlendireceğim?

5.1 İÇERİK DÜZENLEMESİ

Yetenekli öğrencilerin eğitsel gereçlerle buluşması için, müfredat değişmiş olmalı. İçerik, hızlandırılmış ve zenginleştirilmiş olur. Yürürlükteki yasalarda da adı geçen bu terimler(hızlandırma ve zenginleştirme), yetenekli öğrenciler için eğitimdeki köklü ilkeleri temsil eder. Hızlandırma, birikmiş eğitim formları için uygundur. Zenginleştirme, karşılıklı olarak hızlandırmaksızın mümkün değildir. Bu hesaplanmayı gerektirir.

Hızlandırma, eğitimin anahtar modellerinden biri olduğu gibi, eğitimdeki gelişmelerin hızlanmasına da olanak verir.

İç Hızlandırma: sınıflar boyunca daha az tekrar yoluyla, kolay görevleri koymadan ya da öğrencilerin aşına olduğu bölümleri atlayarak gerçekleştirilir. Kazanılan zamanda yetenekli öğrenciler ,kalan öğrencilerin daha sonra yapacağı ödevlerle ilgilenebilir.

Dış Hızlandırma: okul katılımına erken başlamak,okul yılını atlamak,dersi atlamak(büyük sınıflardaki öğrencilerle ders öğrenmek),okul yıllarını sıkıştırmak(bir yılda iki sınıfa katılmak),paralel eğitim(ikincil okulda özel derslere ya da başka okula katılmak) gibi yeniden düzenlenmiş eğitim koşulları vasıtasıyla yapılır.

Hızlandırmanın somut örnekleri iç içe geçme ve yoğunlaştırmadır.

- iç içe geçme vasıtası zaman azaltma gereği ile ilgili somut ödevdir. Bu, bir okul yılında iki sınıfa devam etme imkânıdır.
- yoğunlaştırma eğitsel işlemdeki hızlandırmaya dayanır. Kazanılan zamanda çocuk, ilgisine göre geliştirici aktivitelerle meşgul olabilir.

ZENGİNLEŞTİRME, müfredatın genişletilmesi ve derinleştirilmesidir. Yetenekli öğrenci derslere yaşlılarıyla katılır, okul yılını atlamaz ama bazı kuvvetlendirici aktivite türleri sunulur. Hakkında bahsedildiği gibi zenginleştirme, özel iç hızlandırmaya dayanır. Zenginleştirme çocuğun eğitim gereklilerini etkileyen geniş müfredat aracıdır. Zenginleştirmenin amacı yaratıcı düşünmeyi, problem çözmeyi, düşünceyi geliştirmeyi, irade ve girişkenliği desteklemektir.

Zenginleştirme teknikleri ile ilgili tartışma Yatay ve dikey zenginleştirmeyi ayırt eder.yatay zenginleştirme yetenekli çocuklara kalan öğrencilerle karşılaştırılarak daha fazla ödev verilmesine dayanır.Dikey zenginleştirme, ödev vasıtasıyla eğitsel amaçlar sınıflandırması ,Bloom'un yüksek kademelerine dayanır.

Eğer biz yetenekli öğrencilere aynı şekilde daha fazla görev teklif edersek sonucu bıkkınlık ve motivasyon kaybı olabilir.Örneğin,yetenekli öğrenci okul arkadaşlarından önce göreve ve şimdi ne yapacak? sorusuna hazırdır.Bir öğretmen aynı türde fazla egzersiz verir ya da dersin bir sonraki adımı için hazırlanmasını ister.Uyarı: yetenekli öğrenci ek görevleri onun hızlılığını ve faaliyetini cezalandırmak gibi görülebilir.Başka sefere kız ya da erkek sessiz kalabilir ve pes edebilir. İkinci yol kısır döngüye öncülük edebilir. İki metot da uygun değildir.Bizim amacımız zihinsel yetenekleri görevler vasıtasıyla en yüksek level olan dikey hızlandırma ister.

Yaratıcılık ve zenginleştirilmiş ödev görevi tavsiye edildiğinde(riley,2011,clark,2013,roberts,2005)bir çok kez kullanılan Bloomun eğitsel hedefler sınıflandırması düzenlendi. 1950 lerde yetenekli çocukların eğitsel ihtiyaçlarıyla ilgilenen B.S.Bloom zihinsel işlevlerin zorluğuna göre eğitsel hedefler sınıflandırmasını yarattı.Hedefler en kolay olandan en zor olanına kategorize edildi;

- 1-Bilgi:önceden öğrenilmiş bilgiyi hatırlamak.
- 2-Kavrama:bilgisel materyallerin anlamını kavramak.
- 3-Uygulama: önceden öğrenilmiş bilginin yeni ve somut durumlarda kullanılması.
- 4-Analiz: bilgisel materyallerin kendi tamamlayıcı parçaları içinde ayrılması.
- 5-Sentez: öncelikli bilginin yaratıcı ya da farklı bir şekilde uygulanması ve orijinal ya da yeni beceriler üretme
- 6-Değerlendirme: kişisel değerlere/düşüncelere dayanan materyalin değerini yargılama.

İlk kategori cinsî en düşük seviyedeki amaçları ve yalnızca hatırlanan gereklileri kapsar.Bu terminoloji,vaka,düzen,sınıflandırma,kriterler,yöntem bilim,genelleştirme ve teoriler anlamına gelir. İkincisi entellektüel yetenekleri ve öğrencilerin becerilerini ve organizasyon ilişkisini ve mufredat düzenleme,metotları uygulama ve verilen ödevlerin ya da problemlerin değerlendirilmesiyle altı kategoriyi kapsar.

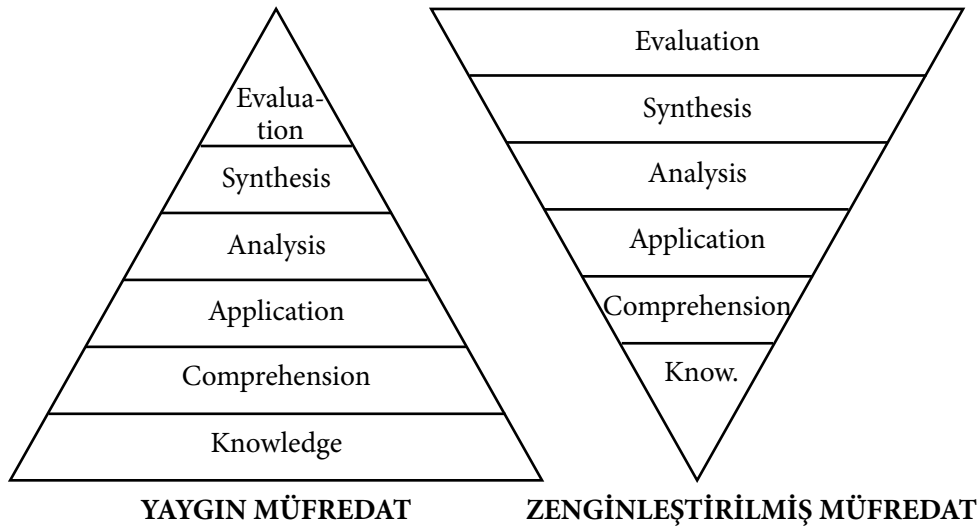
Düşük seviyedeki müfredatın emri olmadan hipotezlere dayanan hiyerarşi hedeflerinin yüksek kademeye ulaşması imkansızdır. Takıp eden tabloda eğitim amaçları özel kademelerle tanımlanır ve aktivitenin temsilcisi (etken fül)olan uygun koşullar sunulur. Bu,sınıflandırmanın orijinal düzenlenmemiş versiyonudur.

Belirli bir alandaki bilgi

1-Bilgi	Önceden öğrenilen metaryalleri hatırlamak; terimlerle ilgili; özel unsurlar; ve özel eğilimlerle başa çıkmak anlamına gelen yollar ve etkiler	Tanımlar; tanımlar; belirtir; teşhis eder ; etiketler; listeler ; eşleşir; okunur; görür; rekor yapar; yeniden üretir; seçer; mevkiler ; inceler; yazar.	Olay, rekor, gazete, magazin, tv programı, radyo, mesaj, film, video, dram, unsur/gerçek durum.
2-Kavrama	Bilgilendirici metaryallerin anlamını kavramak.	Sınıflandırır; bahseder; dönüştürür; tanımlar; tartışır; değerlendirir; açıklar; genelleme yapar; örnek verir; resimlendirir; anlam çıkarır; açıklar; yeniden özetler (kendi sözcükleriyle); toparlar; keşfeder; anlar.	Model, ilişki, dramatize etme, çizgi film, resim, grafik, fotoğraf, belge, açıklama, karşılaştırma,mukayese, gözden geçirme, sonuçlar, hikaye, dil bilgisi kuralı, tarihi olay.
3-Uygulama	Kısa yada en iyi cevaplarla, problemleri çözmek için yeni ve somut durumlarda önceden öğrenilen bilgileri kullanmak.	Rol oynar; yönetir;başvurur;telaffuz eder;değer biçer; gösterir;toplar; tahmin yürütür; oluşturur; katkıda bulunur; kontrol eder; ispat eder; belirler; geliştirir; iyileştirir; saptar; sunar; uygular; içerir; bilgi verir; talimat verir; kullanıma hazır hale getirir; katılır; önceden tahmin eder; hazırlar; muhafaza eder; tasarlar; ilgili olur; bildirir; gösterir; halleder; öğretir; devreder; kullanır; faydalı hale getirir.	Talimat, harita, tahmin, grafik, resim, görev, belgelerin gözden geçirilmesine dayandırma, çözüm, liste, proje, dramatize etme, soluma.
4-Analiz	Bütünleyici parçaların içindeki bilgilendirici metaryallerin listelenmesi.Nedenlerin yada sebeplerin tanımlanmasına bakılarak farklı sonuçları geliştirmek için çok bilginin incelenmesi (ve organizasyonel yapılandırmayı anlamaya çalışmak), sonuç çıkarmak, genellemeleri desteklemek için delil bulmak.	Analizler, listeler, kategori haline getirir, kıyaslar, karşılaştırır, ilişkilendirir, diyagramını çizer, farklılaştırır, ayırım yapar, ayırt eder, odaklar, örnekler, anlam çıkarır, kısıtlar, taslağını çizer, ifade eder, öncelik sırasına koyar, tanır, ayrıştırır, alt sınıflara ayırır.	Anket, tartışma, keşif, bildiri, genel tanıtma, tanım, grafik, parçalar, metaryal, örnek, iddia, tavır, niyet, yapı, fikirler.

5-Sentez	Yaratıcı yada farklı olarak önceki bilgiye ve yeteneklere başvurmak ve yeni yada orijinal parçalar üretmek.	Uyum sağlar, bekler, işbirliği yapar, birleştirir, haberleşir, toplar, oluşturur, yaratır, tasarlar, geliştirir, planlar, ifade eder, kolaylaştırır, fomülleştirir, üretir, varsayım yapar, bünyesinde toplar, bireyselleştirir, sunar, icat eder, modeller, üzerinde değişiklik yapar, müzakerede bulunur, plan yapar, gelişim gösterir, yeniden düzeltir, yeniden kurar, sağlamlaştırır, düzenler, tekrarlar, yapılandırır, alternatif olarak kullanır, doğrular.	Sonuç, tanıtma, gözden geçirme, değerlendirme, tavsiye, kıyas, duruşma süreci, öz değerlendirme, grup müzakeresi, tartışma, ispat etme, ürün, bilgi, yöntem, problem.
6-Değerlendirme	Belirli bir amaçla gerçek doğrular yada yanlış cevaplar olmadan kişisel değerleri/ fikirleri baz alan metaryallerin değerini yargılamak, son ürünlerin sonucuna varmak.	Değer biçer, kıyaslar ve karşılaştırır, sonuçlandırır, eleştirir, kritiğini yapar, belirler, savunur, yorum yapar, yargular, gerekçe gösterir, farklı bir açıdan bakar, destekler.	Varsayım, öneri, daraltma, yaratma, yapı, yazı, çözüm, tahmin, plan, kombinasyon, icat, kuruluş

Bu niteliklerden ve sunulan aktivitelerin niteliklerinden geldiği zaman, piramit şemasının incelenmesi yaygın müfredat ve öğrencileri hediye edilen zenginleştirilmiş müfredatın arasındaki karşılaştırmayı gösterir. (Wallace, 2006).

Zenginleştirilmiş müfredat, ders içeriğinin zenginleştirilmesi, kapsayıcı pedagoji ilkelerine saygı ana eğitim stratejisi olarak kabul edilir. pedagoji ilkelerine göre zenginleştirme stratejileri:

- ♦ **Standart ve standart görevler üzerine ev ödevi.** Standart ödevler objektif olarak daha kolaydır ve temel müfredata dayandırılır. Standart ödevler daha zorlayıcı ve yüksek seviye Bloom sınıflandırmasının eğitim hedeflerine dayandırılır. Öğrenciler bilgileri ve yeteneklerine göre ödevlerini seçebilir.
- ♦ **Ek ödevler üzerine:** bu ödevler derslerde daha hızlı olan öğrenciler için hazırlanmıştır. Ek ödevler önceki aktiviteye dayalı olmalı ve öğrenciler onları aktif katılımları için bir ödül olarak görmeliler. Ek ödevler sadece yetenekli öğrenciler için değil aynı zamanda ortalama ve ortalamanın altındaki öğren-

cilere de yöneliktir. Aslında, iki çeşit ek ödev vardır. İki çeşidi kullanmak, öğrencileri sınıflandırarak eleme yaptığı için eğitim bilimi içeriğinin prensiplerine saygılıdır. Ek ödevlerin görevlendirmesi sadece yetenekli öğrencilere ödevleri kullanmayı önerilmediğinin yanı sıra önceki aktiviteleri takip etmeyen ve yetenekli öğrencilere tipik bir ödev üzerine çalışmadır.(onların kendi kitaplarını okuması, ansiklopediler, farklı konularda çalışma vb.)

- ♦ **Ufuk açıcı metotlarının kullanımı zenginleşmenin bir başka stratejidir.** Bu stratejiler öğrenci için yetenek limiti koymaz. Bu, başarılı bir şekilde değerlendirilen kapsamlı harita basit bir güneş gibi görülmesinin yanı sıra yetenekli öğrenci tarafından yaratılan çok yönlü şema anlamına gelir. Ufuk açıcı metotların sonucu, Bloom sınıflandırması hedeflerine ulaşılır,

Zenginleştirme ile yukarıda tarif edilen üç ilke ayrı ayrı uygulanabilir ya da birbirlerini tamamlayıcı olabilir. Bu zenginleştirme içeriğine değil, aynı zamanda müfredat ve eğitim programlarıyla da ilgilidir.

5.2 Eğitim Süreci düzenlemeleri

Eğitimsel aşama düzenlemesi eğitim açısından değişiklikler anlamına gelir. Değişimler veren eğitim metotları ve formlarının kullanmasıdır. Bu metotlarda aktif öğrenme ve motivasyon teşviki, bağımsızlık, dayanışma, iletişim, yaratıcılık, hayal gücü, kritik düşünme ve yüksek seviye düşünme baz alınır. Yetenekli öğrencinin muhtemel kişisel özellik problemini telafi eden bu aktiviteler, drama, olay metodu ya da tartışmalarla zenginleştirilmiş olabilir. Bu metotlar tüm öğrenenler için üretkendir. Bu düzenleme öğretim metotlarında yeteneklerin ve niceliklerin bakış açısından muaf olmalıdır. Tüm öğrenenler için etkili ve etkili olmayan teknikler arasında ayırt etmek sadece yetenekli ve diğer öğrenciler için olan metotların belirlemesinden daha mantıklı görünür. Bunun amacı sadece tüm eğitim uygulamalarının listesini karşılamaz aynı zamanda farklılaşmış(ek iş ve yüksek standart işi) ve aktif öğrenmeye katkı yapanı bazalarına gösterir.

Devamındaki metotlar sadece doğru olanlar değil. Ders direk öğretmeyi içeren bazı durumlarda da önemli olan birçok çeşitli metotlar ile zenginleştirilebilir.

İNSERT METOT(ETKİLİ OKUMA VE YAZMA İÇİN İNTERKTİF SİSTEM): Kritik düşüncenin prensiplerine dayandırılır. Bir paragraf okuma sırasında öğrenci onların bilgisine ilişkin paragraftaki ipucuna uyararak not alır:

- ✓ Eğer bilgi sen okurken önceden bildiğin şeyi doğruluyorsa metnin kenarına tik at.
- Eğer bilgi sen okurken düşündüğünle ters ise metnin kenarına eksi işareti koy.
- + Eğer bilgi sen okurken sana yeniyse ve buna inanıyorsan metnin kenarına artı işareti koy.
- ? Bilgiyi okurken ya da onun hakkında daha çok şey öğrenmek istiyorsan eğer anlamadıysan metnin kenarına soru işareti koy.

Bu işaretler tüm paragraflarda kullanılabilir. Sonra her bir çocuk bir özet tablosunu işaretlerin sayıları sayılarla karşılayan sütunları yaratır. Bu aşamada çocuk ana fikri formülleştirmeyi de öğrenir. Özet tablosu çiftler ve gruplar arasında tartışmayı teşvik eder, benzetmeye ilham verir ve ufuk açıcı da olması için daha çok bilgiyi arar. Sonuçta bu metotta notlar, çizimler, beyin fırtınaları vs. olabilir.

✓	-	+	?
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

Bu metot öğretmenlerin yetenekli öğrencilere görsel yaklaşımlara sahip olmasını kendi kendine sağlar. Yüksek standart çeşitliliği diğer, uzun ya da daha zor metinler olabilir ya da tüm öğrenciler artı, eksi, tik ve soru işaretiyle çalışır. Diğer farklılaşmalar bir ek aktivite kadar kendi metnin yaratılmış olmasıdır.

Bir başka çalışma metodu çift veya üç bölümlü not defteriyledir. Bu metodun amacı kritik düşünme ve metni anlamayı geliştirmektir. Öğrenci sonra tekrar okuduğu metinden okur, onlar ilginç bulduğu bir fikir seçer. Sonra kısa biçimde formüle eder ve neden bu fikri özellikle seçtiğini not defterine yazar, bu fikrin ne olduğunu onlara hatırlatır ve soruları hatırlatır. Sonra öğrenciler sonucu akranlarına sunar.

Fikir

Benim Düşüncem

Çift not defteri metodu, başarılı olanların üç bölümlü not defteri tekniğini kullanmaları durumunda kuvvetlendirilen bütün öğrencilerle görsel işe olanak sağlar. Her öğrenci not defterini gruptaki akranlarına dağıtır ve bütün öğrenciler üçüncü bölümde yorumlarını eklerler. Bu metotlar ondan sonra yorumlamaya ve sunuma rehberlik eder.

Fikir

Benim Düşüncem

Arkadaşımın Düşüncesi

Akıl haritası: Akıl haritası bilgileri görsel bir şekilde organize etmek için şema haline getirilir. Akıl haritası fikirler ve terimler arasındaki ilişkileri gösterir. Haritalandırma çocukları aktif bir şekilde düşünmeye, fikirleri üzerinde çalışmaya ve onları geliştirmeye cesaretlendirir. Çoğtan ortaya çıkmış bilgi ile yeni bilgi arasındaki iletişim öğrencileri yeni kavrama seviyelerine ulaştır.

- ◆ **Hikaye haritalandırması:** bu metot dil dersleri ya da öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmeleri için uygundur. Öğrenciler metin okurlar ondan sonra onlar terimleri ve durum ipuçlarını not etmelidir. Bu bilgilerin parçaları neden ve sonuç arasındaki ilişkiyi gösteren hikaye haritasında bir araya getirilirler.
- ◆ **Bilgi haritalandırılması (metin ile çalışma):** haritalar müfredatın parçalarından da yapılabilir. Öğrenciler metinlerde ve bilgiler arasındaki harita linklerinde gerekli bilgileri araştırabilirler. Bilgi haritalandırılması yeni ve çoğtan öğretilmiş temalar için uygundur.
- ◆ **Hiyerarşik haritalandırma:** öğrenciler verilen terimlerle ilişkili kelimelerin listesini temin ederler. Amaç kelimeler ve onların ilişkilerini kavramaktır. Harita hiyerarşi karşısındaki linklerle zenginleştirilebilir.
- ◆ **Problem haritalandırması:** bu metodun ilk evresi yazma ya da somut bir problem hakkında beyin fırtınası olabilir. Grup tartışma takibi ve sonuç olarak öğrenciler akıl haritalarında çizdikleri genel ipucu terimlerini tanımlarlar.

Haritalama stratejileri müfredatta daha ileri gitmek ve sürekli ve örgütlü bir şekilde anlamları tanımlamak için öğretmenlere kolaylık sağlar. Haritada değişiklik yapmak ya da daha sonra üzerinde çalışmak gibi öğrenciler için görünür kılmak amacıyla kullanılabilir. Öğretmenler yapışkan notları veya taşınması kolay mıknatıs kartları kullanabilirler.

Bir başka akıl haritalandırma **metodu Petilistek (beş yaprak metodu)**. Derslerin başlangıç aşamalarında öğrencilerin konuyu anlama emin olmak için dersin bir parçası sonuçlandırılması hem de yeni bilgi uyanırmak için bu yöntem kullanışlıdır. Amaç sonuçları bulma ve öğrencilerin tutumlarını bulma, fikirlerin formülasyondur.

Metodun Planı:

Öncelikle öğrencilere pëtilistek metodu anlatıldı ve satırlara ne yazmaları gerektiği anlatıldı.

1. satır: Bir kelime (isim - başlık, konu)
2. satır: İki kelime (sıfatlar - konu neyle ilgili)
3. satır: Üç kelime (filler - konuda ne yapılıyor)
- 4 satır: Dört kelime (cümle - konu hakkında tutarlı açıklama)
5. satır : Bir kelime (konunun eş anlamı - nokta)

After the pupils create their pëtilistek, they present it to the peers.

Uzman Gruplar Metodu - Her 3-5 öğrenci „ev grubu“ seçiniz ve onlara kendi yeteneklerine göre okuma kümesi seçme öneriniz. Sonra öğrencilerin oluşturduğu „ev grubu“ içinden aynı seçmeden okuyacak olan „uzman gruplar“ yaratınız. Bu uzman grup içindeki öğrenciler beraber konuya çalışsınlar ve yaşlıları için sunum hazırlasınlar. Her grubun talimatlarla birlikte sunumlarını ya da ek görevlerini temin edin(uygun olan). Uzman grup üyeleri daha sonra tekrar diğerlerinin konusu olan okuma ev grubuna üye olsunlar. Ev grubu üyeleri diğer birisinden tüm içeriği öğrenme sorumluluğundadır. Sonra öğrenciler, öğretmenleriyle birlikte, sonuç hazırlasınlar ve not defterlerine yazsınlar. Farklılaşma çeşitli zorluk seviyeleri ile metinlerin kullanımı derinleştirilebilir. Daha kabiliyetli öğrenciler daha zor malzeme elde etsinler ya da uzman gruplarındaki 2 öğrenci aynı ev grubundan biriyle birlikte çalışsın daha az yetenekli biri ile kabiliyetli birinin işbirliğini sağlamak amacıyla. Açıkça, öğretmen değişimdeki farklılaşmayı amaç etmemiştir. Diğer seçenek ise farklılaşma uzman gruplar yaparak sadece kabiliyetli ve yetenekli öğrenciler ya da eğitim sürecini ayırt etmek.

Grup öğretimi - Bireysel ödevler ya da ortak sonuç amacı için olanlar işbirliği aktivitesinde çalışan grup işbirliği yapan öğrencilere dayalıdır. Öğretmen baş organizatör ve grup çalışmasının gözetmenidir.

Yarışmaya teşvik eden metodların kullanımı uygun değildir. Üstünkörü eğitim öğrenimi az yetenekli öğrencilerin ve yetenekli olanların şevkini kırabilir. Bu, sınıfta çeşitli sosyal bozukluk fenomenleri yetiştirebilir. Katılım metodlarında dışa katılım motivasyonu metodunu harekete geçirmek tercih edilebilir ama iç motivasyon metodu etkili değildir. Rekabetçi aktiviteler zamandan zamana derslerde kullanılabilir.

5.3 Çevreyi Düzeltme

Çevre en önemli eğitim faktörüdür. Çevreye olan etki, üstün yetenekliliğinin gelişiminde, birkaç örneği vardır. Her gelişim iki madde içerir (Chudy ve Neumaister, 2010):

Birinci düzey gereçlidir (maddi, uzaysal). Bu anamaddede şartları, araç gereç vb.

İkinci düzey ruhsal ve sosyaldır. Bu düzey insanlararası ilişkisidir. (yaş, yetenekler). Bu düzeyi öğretmenlerin ilgilendiği bir düzeydir.

5.4 Çıktı ve Değerlendirme

Farklılaştırılmış müfredatın öğrenilen sonuçlarının değişiklikleri, yetenekli çocuklarının öğrenimin bir başka önemli parçasıdır. Sonuçlarının değişikliklerinin müfredatın içeriğinin sonuçlarının süreç ve çevre ayarlarıdır. Yetenekli çocuklar, farklılaşma iskeletinde bireysel değerlendirme düzeyinde değerlendirilmiştir. Öğretmenler, öğrencilerinin değişen seviyelerini, çeşitli zamanlarda gözlemliyor. Bunu garantiye almak için Öğrencinin baştaki eğitsel tanımlamasındaki, tanımlamasının öğrencinin seviyesini normale getirecek kadar önemlidir. Bunun yanında öğrencinin karakteri ve onun çevresi de ele alınıp gözlenmelidir. Yöntemlerinden biri öğrencinin belgeleri değerlendirilmesi gerekir. Zenginleştirilmiş müfredatta, bu durumda öğrencinin yaş grubundan ayrılmaması gerekir. Bu etikleşmeyi eler. Eğitimin dahil olan prensiplerini değerlendirme, öğrenciyi takip etmeyi tavsiye edilmiştir. Kratochvílova (2013, syf. 94 ve 101) göre:

- ◆ Bu değerlendirmede öğretmenin öğrenciyle beraber işbirliğiyle yapılmalıdır.
- ◆ Değerlendirme methodlarında her öğrencinin kendi yeteneklerini keşfetmek için kabul edilir. Bu yöntemde öğrencini performansını göstermiş olur.
- ◆ Resmi değerlendirme eğitimde kullanılır.
- ◆ Değerlendirmede öğrencinin başarısının ön koşullarını belirlemiş olur.
- ◆ Öğretmenler, öğrenciyi etiket etmemesi lazımdır.
- ◆ Bilgileri ve yetenekleri öğrenci ne zaman hazırsa, o zaman belirlenir.
- ◆ Değerlendirmeler velilerle sürekli olarak iletişimlidir.

6 Kaynakça

- ◆ ANDRYSOVÁ, Pavla, MARTINCOVÁ, Jana a Hana VČELAŘOVÁ, 2014. Pedagogical Condition at Undergraduate Teacher Preparation. *The New Educational Review*, N. 4, p. 152-165. ISSN 978-83-8019-051-1.
- ◆ CLARK, Barbara, 1998. *Growing up gifted. Developing the Potential of Children at Home and at School*. London: Merrill Publishing Company. ISBN 0-675-20832-7.
- ◆ CLARK, Barbara, 2013. *Growing up gifted. Developing the Potential of Children at Home and at School*. California: Pearson. ISBN 978-0-13-262066-6.
- ◆ ČŠI, 2008. *Can the Schools Work with Gifted Pupils? Thematic Report*. [online]. Praha: ČŠI. [cit. 2013-10-28]. Available on: <http://www.csicr.cz/cz/Rodice/Na-co-se-casto-ptate/Umi-skoly-pracovat-s-nadanymi-zaky->.
- ◆ ČŠI. *Criteria of Assessment of Conditions, Process and Results of the Education in the School Year 2013/2014* [online]. Praha: ČŠI, 2013. [cit. 2013-10-26]. Available on: <http://www.csicr.cz/getattachment/99cfc5ff-5aea-468a-b401-8a29f2bb90bd>.
- ◆ DAVIS, Gary. A., RIMM Sylvia B. and Del SIELGE, 2011. *Education of the Gifted and Talented*. New Jersey: Pearson. ISBN 978-0-13-505607-3.
- ◆ DAVIS, Gary. A. and Sylvia B. RIMM, 1998. *Education of the Gifted and Talented*. Needham Hights: Allyn Bacon. ISBN 0-205-27000-X.
- ◆ DOČKAL Vladimír, 1999. *Nomination of Gifted Children. Ethical, conceptual and methodological problems. Children Psychology and Psychopathology*. Roč. 34, č. 2, s. 113-123. ISSN 055-5574.
- ◆ DOČKAL, Vladimír, 1983. *About Definition of the Terms Giftedness and Talent. Czechoslovak Psychology*, Roč. 27, č. 2, s. 120-135. ISSN 0009-062X.
- ◆ DOČKAL, Vladimír, 2005. *Focused on Talents or Everybody is Gifted*. Praha: Lidové noviny. ISBN 80-7106-840-3.
- ◆ DVOŘÁKOVÁ, Markéta, 2007. Assessment in Lessons. In VALIŠOVÁ, Alena, KASÍKOVÁ, Hana a kol. *Pedagogy for Teachers*. Praha: Grada, s. 243-259. ISBN 978- 80-247-1734-0.
- ◆ FREEMAN, Joanne, 1979. *Gifted Children*. London: International Medical Publishers. ISBN 0-85200-250-5.
- ◆ GAGNÉ, Francois, 2004. Transforming gift into talents: the DMGT as a Developmental Theory. *High Ability Studies*, vol.15, no.2, pp.120-134. ISSN 1359-8139.
- ◆ GALLAGHER, James. J. and Samuel A. KIRK, 1989. *Educating exceptional children*. Boston: Houghton Mifflin Company. ISBN 0-395-43218-9.
- ◆ GATES, Jillian, 2010. Children With Gifts and Talents: Looking Beyond Traditional Labels. *Roepers Review*. vol. 32, no. 3, pp. 200 - 206. ISSN 1940-865X.
- ◆ HANZLÍKOVÁ, Hana, 2013. Attitude of the Czech teachers to Acceleration and Accelerated Pupils at primary schools. *World of Giftedness*, č.1, r.2. s. 43-66. ISSN 1805-7217.
- ◆ HELLER, A. Kurt, 1999. Individual (Learning and Motivational) Needs versus Instructional Conditions of Gifted Education 1. *High Ability Studies*. vol.10, no.1, pp.9-21. ISSN 1359-8139.
- ◆ HEWARD, William L., 2013. *Exceptional Children. An Introduction to Special Education*. Ohio: Pearson. ISBN 10: 0132862565.

- ◆ HRÍBKOVÁ, Lenka, 2005. *Giftedness and the Gifted*. Praha: UK. ISBN 80-7290-213-X.
- ◆ HRÍBKOVÁ, Lenka, 2009. *Giftedness and the Gifted. Pedagogical and Psychological methods, models, research and their relationship to the school practice*. Praha: Psyché. ISBN 978-80-247-1998-6.
- ◆ HRÍBKOVÁ, Lenka, 2010. Gifted Child in Pre-primary Age, Recognition and Education. In MERTIN, Václav a Ilona GILLNEROVÁ. *Psychology for teachers at pre-primary schools*. Praha: Portál. ISBN 987-80-7367-627-8.
- ◆ HUNT, Barbara G. and Robert W. SENEY, 2009. Planning the Learning Environment. In KARNES, Frances A. and Suzanne M. BEAN. *Methods and Materials for teaching the Gifted*. US: Prufrock. pp. 37-71. ISBN 978-1-59363-347-9.
- ◆ CHUDÝ, Štefan a Pavel NEUMEISTER. *Chosen Debates of Theory and Practice in Education of Social Pedagogues in the Context of Helping Professions*. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-73145-212-3.
- ◆ JURÁŠKOVÁ, Jana, 2003. *Basements of Pedagogy for Gifted*. Pezinok: Formát. ISBN 80-89005-11-X.
- ◆ KALHOUS, Zdeněk and Otto OBST, 2001. *School Didactics*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-571-4.
- ◆ KOPECKÝ, K., KUSÁ, J., SLADOVÁ, J. (2015). Creativity as a Key Factor of Development of Children in Pre-primary Age In: STOLINSKÁ, D. ed. *Polytechnical Education in Pre-primary Education*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého. ISBN 978-80-244-4735-3.
- ◆ KOPECKÝ, K., SZOTKOWSKI, R., KREJČÍ, V. (2015). *Risky Behaviour of Czech and Slovak Children in the Internet Environment*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-4861-9.
- ◆ KOŠTÁLOVÁ, Hana, Šárka MIKOVÁ and Jiřina STANG, 2008. *School Assessment of Pupils and Students with Focus on Oral Assessment*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0220-2.
- ◆ KRATOCHVÍLOVÁ, Jana, 2013. *Inclusive Education in the Czech Primary school: Theory, Practice, and Research*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-6527-7.
- ◆ KRATOCHVÍLOVÁ, Jana, Jiří HAVEL and Hana FILOVÁ, 2011. *Analysis of the School Educational Programmes as a Method of Development of Inclusion at Primary Schools*. Brno: MUNI Press. ISBN 978-80-210-5779-1.
- ◆ KUPCOVÁ, Martina, Simona ŠEDÁ and Karel TOMEK, 2010. *Education of Gifted Children and Students. The Basic Documents*. Praha: VUP. Available on: http://www.nuv.cz/uploads/Publikace/vup/Nadani_prehled.pdf.
- ◆ KYRIACOU, Chris, 1996. *Key Competencies of the Teacher. Ways to Lessons Improvement*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-022-7.
- ◆ LECHTA, Viktor a kol., 2010. *Basics of Inclusive Pedagogy. The Child with Handicap, Disorder or Endangered*. Praha: Portál. ISBN 987-80-7367-679-7.
- ◆ LEYDEN, Susan, 1985. *Helping the Child with Exceptional Ability*. London: Croom Helm. ISBN 0-7099-1635-3.
- ◆ MACHŮ, Eva, 2010. *Gifted Pupil*. Brno: Paido. ISBN: 978-80-7315-197-3.
- ◆ MACHŮ, Eva and Ilona KOČVAROVÁ, 2013. *Quality of School in Terms of Care of Gifted Pupils*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. ISBN 978-80-7454-316-6
- ◆ MAŇÁK, Josef and Vlastimil ŠVEC, 2003. *Teaching methods*. Brno: Paido. ISBN 80-7315-039-5.
- ◆ MÖNKES, Franz. J. and Irene H. YPENBURG, 2002. *Gifted Child*. Praha: Grada. ISBN 80-247-0445-5.

- ◆ MŠMT, 2001. *National Programme of Development of Education in the Czech Republic. The White Book* Praha: ÚIV. ISBN 80-211-0372-8.
- ◆ MŠMT, 2006. *Bulletin of MŠMT from December 2006* [online]. [cit. 2013-11-09]. Available on: <http://www.msmt.cz/dokumenty/2006-12>.
- ◆ MŠMT, 2007. *Long-term Strategy for Development of Education and the Educational System in the Czech Republic* [online]. [cit. 2013-11-09]. Available on: <http://www.nuov.cz/koncept/dlouhodoby-zamer-vzdelavani>.
- ◆ MŠMT, 2010. *List of Primary Schools and Numbers of Pupils in the School Year 2010/2011* [online]. [cit. 2013-10-10]. Available on: www.msmt.cz/file/15633/download/.
- ◆ MŠMT, 2011. *Long-term Strategy for Development of Education and the Educational System in the Czech Republic (2011–2015)* [online]. [cit. 2013-11-09]. Available on: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-1>.
- ◆ MŠMT, 2013. *Statistics Yearbook in Education 2012/2013 – Performance Figures* [online]. [cit. 2013-12-15]. Available on: <http://toiler.uiv.cz/rocenka/rocenka.asp>.
- ◆ MÜLHAUSEROVÁ, Hana a Vladimíra NEUŽILOVÁ, 2007. *Methodical Guidelines to Textbook of Czech Language and Communication for Pupils in 5th Grade*. Znojmo: Tiskárna Sládek Znojmo.
- ◆ MUSIL, Miroslav, 1989. *Gifted Over the Board*. Bratislava: Smena.
- ◆ OLSZEWSKI-KUBILIUS, Paula, 2003. *Early Gifts – Recognizing and Nurturing Children’s Talents*. Texas: Prufrock Press. ISBN 1-882664-91-4.
- ◆ PORTER, Louise, 1999. *Gifted Young Children. A Guide for Teachers and Parents*. Buckingham: Open University Press. ISBN 0335-20552-6.
- ◆ RENZULLI, Joseph S., ed., 2004. *Identification of Students for Gifted and Talented Programs*. California: Corwin Press. ISBN 1-4129-0428-5.
- ◆ RILEY, Tracy L., 2011. *Teaching Gifted Students in the Inclusive Classroom*. USA: Prufrock. ISBN 978-1-59363-704-0.
- ◆ ROBERTS, Julia L., 2005. *Enrichment Opportunities for Gifted Learners*. Texas: Prufrock. ISBN 1-59363-020-4.
- ◆ SEJVALOVÁ, Jitka, 2004. *Talent and Giftedness – their Development in Leisure time*. Praha: IDM MŠMT. ISBN 80-86784-03-7.
- ◆ SLAVÍK, Jan, 1999. *Assessment in Today’s School. New Methods for Practice*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-262-9.
- ◆ SMITH, Chris. M. M., 2006. Principles of inclusion: implications for able learners. In SMITH, Chris. M. M. (ed.) *Including the Gifted and Talented. Making Inclusion Work for More Gifted and Able Learners*. London and New York: Routledge, pp. 3 - 21. ISBN 0-415-36109-5.
- ◆ STERNBERG, Robert. J., 1993. A Triarchic View of Giftedness. Theory and Practise. In COLANGELO, Nicholas and Gary. A. DAVIS. *Handbook of Gifted Education*. Needham Hights: Allyn & Bacon. ISBN 0-205-26085-3.
- ◆ ŠKRABÁNKOVÁ, Jana, 2012. *Life With Giftedness*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě. ISBN 978-80-7464-137-4.

- ◆ TANNENBERGERGEROVÁ, Monika. *Justice in Education as a Challenge for Future Teachers*. Brno: PdF MU. ISBN 978-80-210-5710-4.
- ◆ VÝZKUMNÝ ÚSTAV PEDAGOGICKÝ, 2010. *Recognition of Gifted Pupils. Methodical guidelines*. Praha: VUP. ISBN 978-80-87000-42-7.
- ◆ WALLACE, Belle, 2006. A curriculum of opportunity. Developing potential into performance. In SMITH, Chris. M. M. (ed.) *Including the Gifted and Talented. Making Inclusion Work for More Gifted and Able Learners*. London and New York: Routledge. pp 192-216. ISBN 0-415-36109-5.
- ◆ WEBB, James. T., 2002. *Guiding The Gifted Child: A Practical Source for Parents and Teachers*. Scottsdale: Gifted Psychology Press. ISBN 0-910707-00-6.

'En derin korkumuz yetersiz olmamız değildir. En derin korkumuz ölçülemez gücümüzdür. Bizi en çok korkutan karanlık yanımız değil, aydınlık yanımızdır. Kendimize sorarız; Ben kim oluyorum ki dahi, harika, yetenekli, olağaniüstü olacağım? Aslında kimsin de olmayacaksın? Küçük oynamanızın dünyaya bir faydası olmaz. İnsanlar yanınızda kendilerini güvensiz hissetmesin diye kendinizi küçültmenin bilgece hiçbir yanı yok. Hepimiz parlamayı amaçlıyoruz. Bu parlama sadece bazılarımızda olan bir şey değil, hepimizde mevcut ve kendi ışığımızın parlamasına izin verdikçe farkında olmadan başkalarına da aynısını yapması için izin veririz. Kendimizi korkularımızdan özgür bıraktığımız zaman varlığımız kendiliğinden diğer insanları da özgürleştirir.'

Marianne Williamson, şair, yazar

United Kingdom

John Bridgman, Titan Partnership

Helen Hadley, Titan Partnership

With contributions from:

Jamie Bedwell, Saltely Academy

Sue Middleton, Stanville Primary School

Farhat Parveen, Aston University Engineering Academy

Roanna Pierce, King Edward VI Aston School for Boys

Rebecca Richardson, Aston University Engineering Academy

1 Birleşik Krallık Eğitim Sistemi

Birleşik Krallık eğitim sistemi 5 eğitim aşamasından oluşur. Erken yaşlarda başlayan(3-5 yaş), ilköğretim(5-12 yaş),orta öğretim((12-16), ileri eğitim(16-18 ayrıca yetişkin eğitimi),birçok genç insanın geçtiği yüksek öğrenim(18 ve üzeri yaş). Eğitim 5 (Kuzeyde 4) ve 16 yaşları arasındaki tüm çocuklar için zorunludur. İngiltere'de şu an 18 yaşına kadar gençlerin yarı zamanlı eğitim ve öğrenim görürken tam zamanlı eğitimlerine devam etmeleri, staj yapmaları çalışmaları veya bir şeyler için gönüllü olmaları zorunludur. İskoçya, Kuzey İrlanda ve Galler de eğitim anlayışı farklıdır.

Erken yaşlarda başlayan eğitim

2010 Eylül ayından itibaren, 3-4 yaşındaki çocuklara devlet tarafından ödenen haftada 15 saatlik eğitim sağlanıyor. Okul öncesi dönemdeki çocuklar, devlet tarafından finanse edilen kreşlerde, bir ilkokulda yer alan kreş sınıflarında veya özel düzenlemelerle yürütülen özel kreşlerde veya çocuk bakıcıları tarafından eğitim veriliyor.2002'de eğitim departmanı okul öncesi yaşları(3-5) kapsayan bir müfredat tanıttı.

İskoçya'da çocuklar ilkokula başlamadan önce bir yıl akademik eğitim alma hakkına sahiptir. Kuzey İrlanda'da okul öncesi eğitim mekânları, resmi kreşlerde ve birimlerde ve gönüllülük esaslı ve özel düzenlemeli yerlerde mevcuttur.

İlkokul

İlköğretim 4 aşama içeriyor; kreş(5 yaş altı), çocuk(5-7-8 yaşları ana aşama 1) ve genç(11-12 sonrası ana aşama 2). Bir kreş veya çocuk merkezi bazen okul öncesi eğitim sağlayan ilkokulları kapsar. İngiltere'de birkaç ortaokul 8-14 yaş arasını kapsasa da çocuklar ilköğretimden orta öğrenime 11 yaşında geçiş yapar(İskoçya'da 12)

İlköğretim bir çocuğun basit okuryazarlık ve aritmetik yeteneklerini sağlamlaştırmak için oluşturulmuştur, ayrıca vakıf bilgisi fen dersini de içeren konular dizisidir ve orta öğretimde geliştirilebilir. İngiltere ve Kuzey İrlanda'da çocuğun İngilizce, Matematik ve Fen derslerindeki gelişmelerinin değerlendirmesi Ana Aşama 1 ve Ana Aşama 2'den sonra yapılır. Galler'de tüm öğrenciler Ana Aşama 2'nin son senesinde öğretmenleri tarafından değerlendirilmelidir. İskoç hükümeti 2017'de onları sunacağına dair planı olduğunu duyurmasına rağmen, İskoçya'da 13 yaşın altında çocuklar için ayarlanmış hiçbir değerlendirme yoktur.

Orta öğretim

5 yıl süren ve devlete ait orta öğretim okulları vardır. Devlet okullarında eğitim almış çocukların çoğunluğu yerel hizmet alanında ikamet eden her çocuğa eğitim imkânı sağlayan meslek ortaokullarına devam eder. Yerel adres dışında hiçbir giriş koşulu yoktur. Bu okullar yerel otorite tarafından finanse edilir ve her yetenekten çocuğa eğitim imkânı sağlar. Dilbilgisi okullarında yer alabilmek için akademik yeteneği test eden bir sınav geçilmelidir. İngiltere'de çocuklar bağımsız olarak çalışabilen ve kendi müfredatlarını oluşturabilen devlet tarafından finanse edilen bir akademiye katılabilme seçeneğine sahiptir.

İskoçya'daki ortaokullar toplamda 6 yıl süren ortaokul eğitimiyle en az seçici olandır. Highlands ve Islands gibi İskoçya'nın uzak bölgelerinde okullar 2 ve 4 yıllık aşamalardan oluşur.

Öğrenciler ortaokulun sonunda alınan dış niteliklere yönelik sınava çalışırlar. İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda'da öğrenciler öncelikle Ortaöğretim genel sertifikası sınavına girer. Ayrıca çoğu okul BTEC ve NVQ da dahil olmak üzere daha çok meslek odaklı nitelikler sunar.

İleri eğitim

16 yaşında zorunlu eğimin tamamlanmasının ardından sağlayan eğitimidir ama yüksek öğrenimin bir parçası değildir. İleri eğitim kurum derecesini içeren basit işlevsel beceriler ve özelleştirilmiş mesleki

eğitim gibi eğitim Őekillerinden oluşur. İleri eğitim yetişkin eğitimi sağlayıcılarından(bazı yerel otoritenin yonettiği) olduğu kadar universiteler tarafından da sunulur. Bazı okullar altıncı form ileri eğitim kursları sunar ve bazı özelleştirilmiş, belirli meslek alanlarında(medya, dans, mutfak sanatları vs.) eğitim sunan universiteler de mevcuttur.

Yüksek öğrenim

A seviyesinin, yüksek derecenin(İskoçya) veya 3. seviye GNVQ/NVQ'nun tamamlanmasının ardından öğrenciler 6.seviye EQF'ye denk gelen lisans derecesini içeren yüksek öğrenim niteliği kazanırlar. Alternatif lisans seçenekleri 5.seviye NVQ ne HND'yi kapsar. Lisans derecesinin tamamlanmasının ardından lisansüstü derecesi(doktora, master, lisansüstü diploması, lisansüstü eğitim sertifikası) elde edilebilir. Bu da 7.seviye EQF'ye denktir.

2 Tanımlar

1999'dan 2008'e kadar İngiltere ve Galler'de becerikli ve yetenekli öğrenciler yetiştirebilmek için okullarda yasal gereklilik hükümleri vardı. Okullar öğrencileri için kendi ayarlamalarını yapmakta özgürdü. Bu durum İngiltere ve Galler'deki eğitim sistemindeki dağılmanın artışıyla aynı zamana denk gelir. Sonuç olarak okullarda çok çeşitli girişimler ve yetenekli öğrencileri tanımlamak için kullanılan bol miktarda terim vardır. Yeteneğin Birleşik Krallık okulları için tek bir tanımı yoktur. Aslında, Birleşik Krallık hükümet belgeleri, personel görüşmelerinin bir sonucu olarak okulları kendi tanımlarını öne sürmeleri konusunda cesaretlendiriyor. Bu görüşleri desteklemek için sonraki tanımı bu okullar yapmıştır.

“ Bir veya daha fazla yeteneğe veya herhangi bir yetenek geliştirme potansiyeline sahip olan çocuklar veya gençler yaşlılarından önemli ölçüde ileri seviyededir.”

(DCSE, 2008)

Son derece yetenekli demekle ne kastediliyor?

Birleşik krallık sisteminde son derece yetenekli sıfatının kesin bir tanımı yok ve sonuç olarak her okul bireysel olarak öğretmenlerini fikir birliği ve açıklık için görüşmeler yapmaya yönlendirir. Çalışma tanımı üzerindeki ilk anlaşmanın ardından yargının gelişimi ve yargı hakkındaki tartışmalar devam etmeli ve bununla öğrencilerin ihtiyaçları karşılanmalıdır.

Başlama noktası olarak kullanılabilir göze çarpan tanımlar:

“ Yaşlılarına kıyasla çok yetenekli olan veya çok yetenekli olma potansiyeline sahip olan öğrenciler nüfusun büyük bölümünü kapsıyor.”

(DCSE, 2008)

“ Yapılan denemelere göre üstün yetenekli çocuklar, çocukların yaklaşık olarak yüzde 2lik kısmına denk geliyor. Buna göre, ölçülmüş kavramsal yeteneğe sahip olan çocuklar(yaklaşık olarak 130 IQ ve üstü) üstün yetenekli olarak kabul edilir.”

(Birleşik Krallık, Avam Kamarası, 1999, 69–70)

Bu üstün yetenekli öğrencileri diğer yetenekli öğrencilerden iki farklı şekilde ayırıyor:

1-Aşırı sıfatının niteliğiyle

2-Belirli bir okuldan öğrencileri karşılaştırmanın aksine öğrencileri her okuldan yaşlılarıyla karşılaştırarak.

Bu yöntemler henüz yeteneğini fark etmemiş öğrenciler için de geçerlidir. Gösterge olarak kullanılabilir sayısal ölçü ulusal olarak bir veya daha fazla akademik alan ve yetenek alanları gerektirir. Bu da üstün yetenekli öğrencilerin her okulda kendini göstermesinin mümkün olmadığını açıkça belirtir. Yeteneğini gösterebilmesi için ona yardımcı olacak bir rehber ihtiyacı vardır ama gerekli olan tek ölçüt yalnızca bu değildir çünkü üstün yetenek potansiyeline sahip olan öğrenciler fırsat eksikliği durumlarında ve kısıtlayıcı kişisel durumlarda kolayca bunalıma girebilirler. Yetenekleri bu yöntemle ölçmek zor olabilir.

“Öğrencilerin bilinen veya bilinmeyen ihtiyaçlarını karşılamak için her üstün yetenekli tanımı, kapsamlı, esnek ve uyarlanabilir olmalıdır.”

(DCSE, 2008)

3 Üstün zekalı ve yetenekli çocukların özellikleri

u özellik tam anlamıyla üstün yetenek kanıtı olmayabilir ama öğretmenlere öğrencilerinin kişisel öğrenme yöntemi ve yeteneklerini soruşturmaya itebilir.

John Freeman'a göre yetenekli çocuklar:

- ◆ iyi okuyucudur,
- ◆ yaşına göre kolay anlaşılır ve akıcı konuşur,
- ◆ hazır cevaptır(küstah olduğu düşünülebilir)
- ◆ geniş genel bilgi birikimi olur, genel kültür bilgisi çoktur,
- ◆ çabuk öğrenir,
- ◆ daha büyük çocukların ilgileneceği konularla ilgilenir,
- ◆ yetişkinlerle iyi iletişimleri olur bazen yaşlılarıyla olduğundan daha iyi,
- ◆ birçok ilgi alanları olur, bazıları takıntı derecesinde
- ◆ problemlere alışılmamış ve orijinal cevaplar verirler
- ◆ sözlü aktiviteleri yazılılara tercih ederler,
- ◆ mantıklıdırlar
- ◆ başkalarından öğrenmek yerine kendi kendilerine öğrenmeyi tercih ederler
- ◆ çevresine uyum sağlar
- ◆ kibirli ve beceriksiz oldukları düşünülür
- ◆ yapmaları gereken rutin işlerden kolayca sıkılırlar
- ◆ güçlü liderlik vasıfları vardır
- ◆ başkaları tarafından çok sevilmezler ve iyi davranılmazlar

Başarısızlıkları

Yetenekli öğrenciler başarısız olduklarında:

- ◆ kendilerine olan güvenleri azalır
- ◆ gelişmeleri ve neden oldukları gibi davrandıkları hakkında kafaları karışır
- ◆ kendilerini iyi hissetmek için çevrelerini kandırırlar
- ◆ çevrelerindeki insanlara onlardan üstünlermiş gibi davranırlar
- ◆ kendi davranışları hakkında bahane bulmak için başka insanlarda, şeylerde, sistemde eksiklik ararlar.

Bazen bir veya daha fazla öğrenme alanında yeteneğe sahip olan kişiler diğer alanlarda yetersiz kalabilirler ve zorluk çekebilirler. Bu da düş kırıklı ve soğumanın yanında başarı yolunda engel oluşturabilir.

Stratejiler geliştirmek ve başarısızlığa karşı koymak için yapılan girişimler yetenekli öğrenciler için okul politikasının bütünleyici bir parçası olmalıdır. Başarısızlık hakkında sorulması gereken sorular şunlardır:

- ◆ başarısızlığın göstergeleri nelerdir?
- ◆ başarısızlığın sebepleri nelerdir?
- ◆ başarısızlığa karşı koymanın yolları nelerdir?

Okulların kendi çözümlerini üretmeleri bekleniyor. Geçmişte okulların birlikte çalışmaları mümkündü ama bu çalışmalar için ayrılan sermaye kesildi ve şu an bu okulların kendi başlarına halletmeleri gereken bir durumdur.

Ayrıca Birleşik Krallık okullarının yetenekli çocuklar için daha fazla imkan sağlaması bekleniyor üniversitelerde master sınıfları, şirket ziyaretleri, performans etkinlikleri, girişim aktiviteleri, liderlik aktiviteleri, eğitim-iş karşılaştırmaları, okullarda ve aktivitelerde konuşmacılar gibi. Bunlarla birlikte, öğrenciler örnek alabilecekleri kişilerle karşılaşılırlar. Yetenekli çocuklar genellikle kulüplere, tiyatrolara ve profesyonel organizasyonlara katılırlar.

Ailelerin görüşleri okulların kültür ve kapasitesiyle şekillenir. En iyi yöntem, okulların ailelere çocuklarını nasıl daha iyi destekleyecekleri konusunda rehberlik etmeleri ve destek sağlamalarıdır.

Okulara aşağıda belirtilen tavsiyeler:

- ◆ Bir ebeveynin uzman bilgisine sahip olabileceğini bil,
- ◆ çocuklarına fazla karışmayan aileler tam olarak onlara karşı ilgisiz değildir,
- ◆ Sosyal, kültürel, ekonomik veya inanç faktörleri ebeveyn ilgisini engelleyebilir.

Diğer yetişkinler:

- ◆ Okullar, öğrenciler ve aileler için etkinlikler düzenlemek amacıyla üniversiteler ve işyerleriyle bağlantılar kurarlar.
- ◆ Okullar öğrencilere rol modeller sağlamak için rehberlik ve e-rehberlik planları yapabilir.
- ◆ Okullar öğrenciler için uzmanlar, liderler, sanatçılar, sporcular vs. ile aktiviteler ayarlar.

Örnek olay: Stanville İlkokulu, Birmingham

Yeteneğin ulusal anlamda kabul edilmiş bir tanımı yok ve bu terim son yıllarda birçok kez değişti. Bu rapordaki tüm bilgiler Stanville İlkokulunda yapılan mevcut uygulamayı kapsamakta ve ülke genelindeki diğer okullarla alakası yoktur.

OFSTED raporu seçici olmayan ortaokullardaki yetenekli öğrencilerin gelişmesiyle ilgilidir ve özellikle birçok yetenekli öğrenci için dezavantaj olan başarı önündeki engellerin üstesinden pratikler yapılarak üstesinden gelinebileceğinin örneklerini verir. Tüm öğrenciler için, yüksek kalitede müfredatın, yetenekli çocukların potansiyelini maksimuma çıkarmak için çok önemli olduğu görülüyor ve Stanville’de bunu yapıyoruz. Milli müfredatın yanında uyarıcı ve öğretim aşamasında merkeze öğrenciyi koyan Cornerstone müfredatını kullanıyoruz.

Yetenekli çocuklar ile ilgili olan bilgilerin çoğunluğu 2008 ve öncesine dayanır ve Ulusal Stratejilerle bağlantısı vardır(belgenin önceki referansına bakın ‘başarısızlığı engellemek için yetenekli öğrencilere sağlanan eğitim rehberliği (DCSF 2008)

Stanville ilkokulunda izleme sistemi herhangi bir alanda yetenekli olan öğrencilerimizi öğretmen değerlendirmeleriyle ortaya çıkarmaya çalışırız. Son zamanlarda öğrencilerimizden %16’sını bu yöntemle tanıdık. Yetenek seviyesinin ve çocuklarını yeteneklerini gösterebilmeleri imkanının artması bu yüzdeyi arttırabilir. Okullardaki MIS sistemleri birbirinden farklıdır ama Stanvillede kullandığımız SIMS sistemi gibi, yetenekli öğrencilerin farkına varma ve onları izlemede yardımcı vardır. Bu bize hem milli müfredat derslerinde yetenekli olan öğrencileri hem de sanat spor sosyal yetenekler konuşma gibi konularda da yetenekli olan çocukları fark etmemize yardımcı olur. Ayrıca daha fazla yetenekli öğrenciye sahip olmak için bu alanları arttırabilir (golf, buz pateni gibi.) fakat öğrenci tanımlama hala öğretmen değerlendirme ve belirlenmiş okul yöntemlerine bağlıdır. Bunu EYFS KS1 ve KS2 yoluyla yapabiliriz.2015deki milli müfredattan beri özellikle matematikte uzmanlaştık. Okullar son zamanlarda bir uzmanlık girişimi içerisindedir. Son zamanlarda belirtildiği gibi ulusal olarak kabul edilmiş bir tanımı yok. Stanville son zamanlarda politikalarını güncelleştirmektedir.

Örnek olay: Aston üniversitesi mühendislik akademisi, Birmingham

AÜMA’daki tüm öğrenciler Learning Review Tutor’a giriş hakkına sahiptir. Bu öğrenciler doğayla ilgili sunulan tavsiyelerle birlikte, tüm konulardaki akademik gelişmelerini izleyebilen kişilerdir. Bu öğrenciler ailelerin bir sorunla karşılaştıklarında bağlantı kuracakları ilk kişilerdir. Daha sonra bu bilgiyi ilgili kişiye devretme işi LRT’ye kalıyor. İlgili kişiler 14-19 yaşları arasındadır ve her LRT daha karışık meselelerle ilgilenen bir kolej liderine bağlıdır. Bu bir mühendislik olduğu için çoğu öğrenci bir endüstri koluna

bağlıdır. Bununla öğrencilere gerçek bir endüstri deneyimi ve rol model bulma imkanı sağlamak içindir. Bayan öğrenciler ayrıca bayan mühendisleri rol model olarak alırlar ve geleceğin bayan mühendisleri olma yolunda müsabakalarda yer alırlar. Aileler, çocuklarının eğitimiyle daha ilgili olabilmek için ayarlanmış ekstra ebeveyn günlerine katılırlar ve bu sadece yetenekli öğrencilerin aileleri için geçerli değildir. Yetenekli olarak lanse edilen öğrenciler ayrıca ekstra sınıf ve kulüplere giderler:

- ◆ a seviyesinde öğrenciler yetiştirmeyi amaçlayan İngilizce sınıfları
- ◆ 3.seviye cebir matematik bronz ödülü
- ◆ İş becerisi ve öğrenciler için ekstra beceri sağlayan Aston Villa Genç Girişim Planı
- ◆ Bir üniversite danışmanı ile çalışan Dahi Kulübünün 12-13 yaş üyelikleri
- ◆ Russell Group Üniversitesine düzenlenen ekstra geziler

Yetenekli çocukların aileleriyle bilgi paylaşmak için kullanılan yöntemler:

- yazılı raporlarda gelişmeyi ve hedefleri belirlemek
- mektup yoluyla, yeteneği tanımlanmış öğrencilere aktivitelere katılmaları için izin istemek
- düzenli gelişim toplantıları
- 6.yıl geçiş toplantıları
- sorularla ebeveynlerin, çocukların yetenekleri hakkında görüşlerini anlamak
- ailelerin öğrencilerin çalışmalarını görebilecekleri okul ziyaretleri
- ödevleri ve sınıf projeleri hakkındaki bilgileri paylaşmak
- okul broşürleri
- tavsiye mektupları
- okul sitesinde, özel bilgiler
- ailelere çocuklarının eğitimini nasıl destekleyecekleri konusunda yazılı rehberlik sağlamak

4 Üstün zekalı ve yetenekli çocukların teşhis ve tanılanması

Birleşik Krallıkta öğrencileri tanımlamak için yapılan testler vardır ama zorunlu değildir ve okullarda yaygın olarak yer almaz. Ancak bazı okullar tanımlama gelişimini etkilemek veya desteklemek için sıralı testler kullanırlar.

- ◆ NFER testleri
- ◆ Değerlendirme ve gözlemeleme merkezi(CEM)
- ◆ MidYis testleri-gelişen yetenekleri ölçen- 11-14 yaş aralığındaki öğrencilerin müfredattan ziyade kendi potansiyelinden dolayı başarılı olması, MidYis ayrıca ortaokuldan itibaren öğrencilerin gelişimini gözleme imkanı sağlar.
- ◆ YELLIS testleri - 14-16 yaş öğrenciler için öğretmeye dayalı müfredattan bağımsız olarak gelişen yetenekler için ve öğrenme yeteneği hakkında ölçü verir.
- ◆ INSIGHT testleri - ortaokulun ortalarında matematik, okuma ve fendeki özel yetenekleri ölçer.
- ◆ ALIS testleri - 16 yaşından sonra çalışanlar için
- ◆ HE standartlı aştırma testleri örneğın; klinik yetenek testleri
- ◆ David Camplin'in çalışması MAG&T öğrencilerine performanslarını arttırmak için değerlendirme ve gözlemelemeyi nasıl kullanacağı hakkında destek ve detaylı bilgi sağlar.
- ◆ Kavrama yeteneği testleri- mantık, kelime, sayı ve şekil yetenekleriyle ilgilidir.
- ◆ Stanford-Binet zekâ ölçeği- psikologlar tarafından tüm kavrama yeteneğini geliştirmek için okullarda kullanılması için önerilir.
- ◆ Wechsler zekâ ölçeği bazı okullarda mantık ve entelektüel yetenekleri değerlendirmek için kullanılır.

4.1 Tanılanmanın Temel Kuralları

Yetenekli kelimesi matematik, Fransızca, fen gibi akademik konularda yeteneği olan kişileri tanımlamak için kullanılır. Özel yetenekli ise sanat müzik tiyatro ve beden eğitimi konularında daha yetenekli olan çocuklar için kullanılır. Bu tanım Visio-spatial becerileri veya pratik yetenekleri üstün olan öğrencileri de içermek için genişletildi. MAG&T öğrencilerinin tanımı yıllardır değişmedi. DCSF rehberliğine göre:

“Bizim prensibimiz tanımlama için tek bir mükemmel yöntemin olmadığıdır. Okullar nitel ve nicel elementleri kullanan en uygun modeli kullanmalıdır.”

Bunlar:

- ◆ Açık ve farklılaştırılmış görev değerlendirmeleri
- ◆ Kontrol listesi
- ◆ Sınıf profilleri
- ◆ Bireysel öğrenci çalışmaları
- ◆ Ebeveyn/bakıcı danışmaları
- ◆ Önceki okul kayıtları
- ◆ Akran aday gösterme
- ◆ Öğrencilerle tartışma
- ◆ Kendini tanııtma
- ◆ Test skorlarını okuma
- ◆ SATS puanları
- ◆ Sözlü ve sözlü olmayan puanlar
- ◆ Öğretmen değerlendirmeleri
- ◆ Öğretmen adaylıkları
- ◆ Testler

4.2 Üstün Zekalı ve Yeteneklilerin Tanılanma Aşamaları

Bazı çocuklar erken yaşlarda üstün zeka belirtileri gösterirler. Fakat bireyin yetenek seviyesi sabit değildir ve zamanla önemli ölçüde gelişebilir. Öğretmen gözlemleri ve resmi olmayan değerlendirmeler yüksek potansiyeli fark etmede önemli rol oynar, özellikle küçük çocukların durumunda. Üstün zekanın özellikleri herhangi bir yaşta ortaya çıkabilir ve bazı özellikler gelişme ve eğitim aşamalarında göze çarpabilir. Okullar ve üniversitelerin öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamaları önemlidir.

Bu gösterge ve kesin değildir.

Okul öncesi	ilkokul	ortaokul
Erken gelişmişlik mi yetenek mi?	Gelişmek için daha az adıma ihtiyaç	Kuralları ve otoriteyi sorgular
Eşit olmayan gelişme	Sürekli artan gelişmesinden zevk alır	Ayak uyduramama
Görevlendirildiklerinde aksi olurlar	Daha azına ihtiyaçları vardır	Üstün kabiliyet/düşük motivasyon
Kolay/zor	Eğitim/pratik	
Genişletilmiş görev ihtiyaçları vardır	Bağımsız çalışmalarla gelişirler	Güçlü adalet algısı
Özgün yaratıcılık	Soyut görevlerle başa çıkarlar	Farklı düşünme/yaratıcılık
Kolay sıkılırlar ve yıkılırlar	Sınırlanmamış durumları severler	Müthiş espri yeteneği
Konuşmada iyiler, mantıklılar	Hata yapmayı öğrenmeliler	Kendilerini tanımaktalar
Hızlanmadan çok zenginleşmeleri gerek	Geniş yaratıcılık imkanlarına cevap verirler	Bir hobi veya alan için ömür boyu sürecek tutkuları olur
Yaşlarının üstünde tepkiler verirler	Risk almak için cesaretlendirilmeliler	Entelektüel merakları göze çarpar
Duygusal okuryazarlıkları akademik çalışmaların arkasında kalır	Destekleyici çevreden özgüven kazanmalılar	Aşırı konsantrasyon ve güç
Etiketlemek için değil anlamak için öğrenir	Entelektüel seviyesi ne olursa olsun gerçek yaşını hatırlamalıdır	Okulda veya dışarıda aynı yeteneklere sahip öğrencilerle çalışmalıdır

Yetenekli öğrencileri tanılamak, DCSF Mayıs 2008

Örnek olay: Aston Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, Birmingham

Örnek olay: Aston Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, Birmingham

Yetenekli bir çocuğu tanımlamak için, birçok yolla tanımlanmaları gerekir.

Anahtar seviye 4(yaş 14-16)

- 1 - KS2 sonuçlarında ilk bakılacaklar İngilizce ve matematikten 5 alanlar(ilkokulu bitirmeden önce). Bu da öğrencilerin daha yüksek seviyelere çıkması bekleniyor demektir.
- 2 - 115 veya daha yüksek CATS puanları vardır. Bu test 10 yaşındayken yapılır ve bu testle matematik ve İngilizcedeki yeteneklerine bakılır.
- 3 - kronik yaşlarının yaklaşık iki yıl üstünde yüksek okuma puanları vardır.
- 4 - öğretmenleri tarafından üstün yetenekleri olmalarından dolayı bir alanda aday gösterilirler. Ancak diğer yeteneklerinin de kanıtlanması gerekir.

Anahtar seviye5 (yaş 16-19)

- Daha sonra A seviyeleri ALPS puanlarına dönüşmüş olan GCSE sonuçlarına dayanır.

Yetenekli ve doğuştan yetenekli öğrencilerin kimlikleri üzerine özel rehberlik konusunun örnekleri
(Bütün NC konuları özel rehberleri QCA 2008'den itibaren kullanıyor.)

İngilizce'de yetenekli ve üstün yetenekli öğrencilerin belirlenmesi için kontrol listesi

İngilizce'de yetenekli öğrencilerin muhtemelen bazısı ya da tamamı benzeri özellikleri gösterir.

Yaratıcı Yetenek:

- ◆ Yazma veya konuşmada yaratıcı olma ve uyumlu davranışlar
- ◆ Ayrıntılara girme ve geniş bir içeriği düzenleme yani onların yaşı için olağanüstü dayanıklılık ve sabır
- ◆ İş üretmek için uygun fırsatları kullanabilme yani önemli ve belli ürünlerin sürdürülmesi, iletişimsel becerilerde isabetli çaba
- ◆ Olası dramatik veya komik fikirlerin veya durumların yaratıcı şekilde kullanılarak bir seyircinin dikkatini çekmesi ve kapsaması
- ◆ Diğerleri katılımcıya hassaslık gösterirken hedefleri paylaşmaya yardımcı olan bir grupta yönlendirici rolü üstlenme
- ◆ Mecazi veya şiirsel ifade için yazabilme kabiliyeti
- ◆ Belirli stillerin özünü kavrama ve amaçlarına adapte olabilme
- ◆ Özel seyircilerin ilgisini ve bilgilerinin değerini yansıtacak şekilde fikirlerin kısa, öz ve şık bir şekilde ifade edilmesi
- ◆ Fikirlerin araştırılmasında teknolojinin kullanılması ve yeni metinler yaratma

İlgi gerektiren görevleri üstlenebilme yeteneği

- ◆ Bir dizi farklı kaynaktan bilgiler araştırma, karşılaştırma ve sentezleme
- ◆ Edebiyatta ahlaki ve sosyal temalı ifadelerin ciddi ve yaratıcı bir şekilde bağlanması

Tartışma ve akıl yürütme

- ◆ Hem konuşma hem de yazılı dilinde nispeten soyut ve düşünsel seviyede tartışmalara sebep olma, yaratıcı ve sürdürülebilir hikayeler oluşturma
- ◆ Yeni sentezler veya kavrayışları önerme ve mantıklı olacak şekilde tekrar düzenlenmesi ve herhangi bir içeriğin özünü kavraması
- ◆ İkna edici bir şekilde soruların kullanılarak görüşlerin doğrulanması ve bilgileri ortaya çıkarmaya yönelik inceleme ve diğerlerinin bakış açılarına karşı gelmek veya kabul etmek

Dil farkındalığı:

- ◆ Dilin doğasını anlama ve konuşma dilindeki aksan veya tonlama, ritim gibi özelliklere özel bir farkındalık gösterme ve yazılı metinleri dilbilgisel olarak düzenleme
- ◆ Akranlarının çoğuna görünür olmayan farklı dillerdeki sesler ve kelimeler arasındaki ilişkinin bilinçliliğini içeren dil çalışmaları için ilgi ve heves gösterme

Matematikte yetenekli ve üstün yetenekli öğrencilerin tanımlanması için kontrol listesi

- ◆ Matematikteki gelişmelerin çeşitli noktalarında ve bir dizi yollarda öğrenciler özel yeteneklerini gösterirler. Matematikte yetenekli öğrenciler muhtemelen:
- ◆ Matematiksel fikirleri hızlıca anlar ve öğrenirler
- ◆ Sistematisel ve isabetli çalışırlar
- ◆ Daha analitik olurlar
- ◆ Mantıklı düşünür ve matematiksel ilişkileri görürler
- ◆ Öğrendikleri kavramlar arasında bağ kurarlar

- ◆ Modelleri kolayca saptarlar
- ◆ Yeni veya bilinmedik bağlamlara, bilgilerini uygularlar
- ◆ Düşüncelerini iletirler ve yöntemlerini doğrularlar
- ◆ Matematik hakkındaki merakları ve net anladıklarını gösteren sorular sorarlar
- ◆ Matematiksel problemleri çözmeye yaratıcı yaklaşım gösterirler
- ◆ Konsantrasyonlarını uzun görevler boyunca sürdürürler ve problemleri aramada ısrar ederler
- ◆ Kendi sorularında daha uzman olur ve sorunun sırasını takip eder

Bilimde yetenekli ve üstün yetenekli öğrencilerin tanımlanması için kontrol listesi

Bilimde yetenekli öğrenciler muhtemelen:

- ◆ Yaratıcı olurlar
- ◆ Önemli miktarda özellikle bilim ve bilimkurgu okurlar
- ◆ Bilimsel hobileri vardır ve /veya bilimsel kulüplerin veya derneklerin üyeleridir
- ◆ Kendisi veya çevresindekiler hakkında bir şeyleri ortaya çıkarmaya çok ilgilidirler
- ◆ Bir dizi olay açıklanırken bilimsel teoriler, fikirler ve modelleri uygular ve karışık vakaları araştırmaktan zevk alırlar
- ◆ İlgisini sürdürebilir ve düzenekler ve büyük derinlik altında yatan açık cevabın ötesine geçer
- ◆ Bir şeylerin nasıl çalıştığı ve nede olduğu hakkında meraklıdır(Basitleştirilmiş açıklamalar ve yetersiz detaylardan memnun olmayabilirler)
- ◆ Hipotez ve spekülasyona hazırlardır, birçok soru sorarlar
- ◆ Bir şeyleri ortaya çıkarmak için farklı stratejiler kullanırlar, onlar problemlere cevap ararken adımları kaçırabilirler
- ◆ Mantıklı düşünür, olay için olası açıklamalar temin eder(Düşünceleri sistemli olabilir ama kayıtları değil)
- ◆ Nesnel tartışmalar ileri sürerler , kanıtın bileşimini ve yaratıcı fikirleri kullanırlar ve başkalarının kararlarını sorgularlar(Öğretmenlerindeki de dahil!)
- ◆ Değişkenlerin nasıl idare edildiğine ve tamamının incelenmesine hemen karar verirler
- ◆ İncelemeler için alternatif öneriler ve stratejiler düşünürler
- ◆ Bilgi veya gözlemleri analiz eder ve modeli kolayca seçerler
- ◆ Tüm türlerin ölçüsünde en doğru için çabalarlar örneğin okuma ölçüsünden mümkün olduğu kadar keyif alırlar
- ◆ Akranlarından daha fazla kelime kullanarak öğrendikleri kavramlar ve gerçekler arasında kolayca ilişki kurarlar
- ◆ Genelde ve modelleri anlamada erken yaşlarında soyut düşünürler ve gözlemler ve fikirleri açıklamada örnek kullanırlar. Örneğin 3. seviyedeki öğrenciler yeni durumlarda soyut fikirleri uygulamaya istekli olurlar, 4.seviyedeki öğrenciler açıklamaları sunarken bazı karışık soyut fikirlerle orantılı olarak oran ve denge gibi matematiksel becerileri üst seviyede kullanabilirler
- ◆ Kanıttan sonuçları çıkarırken güvenilirlik ve geçerlilik kavramlarını anlarlar
- ◆ Basit fikirlerin fazla tekrar edilmesinden kolayca sıkılırlar
- ◆ Kendilerini sık sık eleştirirken problem çözmekten ve zorlu işlerden zevk alırlar
- ◆ Yeni bilgiler veya fikirler hakkında öğretmenlerle konuşmaktan zevk alırlar
- ◆ Kendi kendilerini motive ederler, fazla mesaiyi severler(Ama onlar basit işe sıradan ve umursamadan yaklaşabilirler)
- ◆ Diğer konuların dışına çıkmaya özellikle fizik alanında yoğun ilgi gösterirler

Teknoloji Tasarımda yetenekli ve üstün yetenekli öğrencilerin tanımlanması için kontrol listesi

Teknoloji Tasarımda yetenekli öğrenciler muhtemelen:

- ◆ Teknolojik kavrayış ve uygulama yüksek seviyede görünür
- ◆ Yüksek kaliteli ve kusursuz pratik yetenekler sergilerler
- ◆ Epey orijinal ve yenilikçi fikirleri ve ilhamın ışıkları vardır
- ◆ Çalışmanın farklı yöntemlerini veya konuya farklı yaklaşım gösterirler
- ◆ Sosyal ve kültürel meseleleri tasarlarırken ve değerlendirirken estetiğe duyarlıdır
- ◆ Ürünleri yorumlamaya ve estetik analize yatkındırlar
- ◆ Bir öğretmenin sert bir tasarım ve işlem istemesinden bıkmıştır
- ◆ Kendi deneyiminin ötesindeki ortamlarda rahatça çalışırlar ve kullanıcılarının ve müşterilerinin ihtiyaçlar ve isteklerine empati duyarlar

Tasarım teknolojide yetenekli olan öğrencileri, öğretmenleri tanımlayabilirler

- ◆ Onların yaşı için ulusal müfredat performansı aşırı ileri düzeyde
- ◆ Özel görevlerin sonuçları
- ◆ Belirli yeteneklerin kanıtları
- ◆ Öğrencilerin sorulara cevap verme yolu

Öğrencilerin kendi kendine sorduğu sorular Öğrencileri ile kişisel etkileşim için zaman ayırmak öğretmenler için önemlidir. Öğrencilerin problemleri çözmek için kullandıkları teknikleri ve stratejileri gözleyerek öğretmenler öğrencilerinin tanınan yeteneklerini toplayabilirler. Bu öğrenciler yeteneklerinin boyutunu gizlemek isteyebilirler bunu kabul etmek önemlidir.

Tarihte yetenekli ve üstün yetenekli öğrencilerin tanımlanması için kontrol listesi Tarihte yetenekli öğrenciler muhtemelen bazı ya da tamamı benzeri özellikler gösterir. Okuma yazma:

- ◆ Onların yaşı için okuma yazma seviyesinin performansı ileri seviyede
- ◆ Metinler okurken özellikle müdahale etme ve çıkarım yeteneği gösterirler
- ◆ Güçlü özet sunmak için bilgi sentezlerler
- ◆ Kendine güvenerek özel kelime kullanırlar
- ◆ Kanıt ile doğrulanan konular ve konu ile alakalı katkılar sağlanarak tartışmada etkili bir şekilde tartışma hattı takip eder ve katkıda bulunur
- ◆ Bağımsızlığın büyümesiyle karmaşık kaynak maddelere ulaşırlar

Tarihsel bilgide:

- ◆ Önemli miktarda tarihsel bilgi dahil, geniş genel bilgi sahibidirler Var olan yerleri ve yeni bilgileri kronolojik sistemde rahatlıkla geliştirirler
- ◆ Çalışma sonucu güçlü bir dönem sergilerler Tarihsel anlayışta, onlar:
- ◆ Tarihsel açıklama veya tartışmayı hesaplama ve formülleştirme kriterini hızlıca kavrama
- ◆ Tarih çalışmalarına, tarihsel kavramları uygulama ve anlama
- ◆ Kanıtlardan sonuç çıkarma ve geliştirebilme
- ◆ Mutlak bilginin farkındayken çalışmalarda kimlik modelleri ve işlemleri araştırma
- ◆ Sorulan sorulara verilen cevaplara değer biçme
- ◆ Diğer konularda ne öğrenildiyse tarihsel anlayışı geliştirmeye yönelik kolaylıkla devam ettirmek ve diğer öğretilerin tarih çalışmalarına nasıl katkıda bulduklarını fark etme

İncelemede:

- ◆ Soruların sırasını takip etme ve saptayabilme, uygun bilgileri kullanabilme ve tanımlama
- ◆ Akıl yürütme ve problem çözmede iyi olma

- ◆ Esnek, yaratıcı ve hayalperest düşünme
 - ◆ Tarihsel kanıtları değerlendirirken ve gerçekleri seçerken ayrımı gösterme
 - ◆ İyi bilgi ve tarihsel kanıtları yönlendirebilme
 - ◆ Tarihsel incelemenin doğasını değerlendirme
 - ◆ Zorlu yolda ana fikri sorgulama
 - ◆ Farklı insanların arasındaki deneyimlerin, zamanların ve yerlerin ve geçmişteki diğer özelliklerin benzerlik ve farklılıklarının ilgisini çekmesi
 - ◆ Tartışmada, gizemde ve kanıt sorunlarında gelişim
- İncelemeyi takip ederken kararlılık ve kaynak çokluğunu gösterme

5 Üstün zekalı ve yetenekli çocukların destek ve gelişimi için uygun stratejiler

Bu seçim ulusal inceleme servisinden, Ofsted'den geliştirilen koşullardaki kesin tavsiyeler ile başlar.

Okul liderleri aşağıdakileri yapmalıdır:

- ◆ Öğrenciler ve öğretmenler için yüksek beklentiler geliştirilmeli ve özellikle kurum meselelerinde müfredatın teslim, öğrenim ve değerlendirme kalitesi hızla geliştirilmeli
- ◆ Rekabetin doğru seviyesini temin etmek için en yetenekli öğrenciler için çalışan, 2. seviyedeki öğrencilerin öğrenimi ve başarıları hakkında ilkokullar tarafından 3. seviyedeki öğretmen ve liderlerin bilgi kullanımını sağlaması
- ◆ Belirlenmiş kadro ve yöneticiler, en yetenekli öğrencilerin dezavantajlarını belirlemeli
- ◆ Sınıflara öğretim kadrolarını paylaştırırken diğer seviyelerle 3. seviyedekilere eşit öncelik vermeli
- ◆ En yetenekli öğrenciler düzenli olarak mücadele etsin diye tüm seviyedeki öğretmenler için eğitim sağlanmalı
- ◆ Seviyedeki çetin müfredatın teslim, öğretim ve öğreniminin değerlendirilmesini sağlamalı ve ani gelişimlere sürüklemeli
- ◆ Meslek okullarındaki en yetenekli öğrencilere uzman tavsiye ve rehberlik sağlamak için özellikle onların dezavantajlarını, yüksek öğrenimde onlara açılan fırsatlarını, çıraklık, ve diğer iş fırsatlarını üniversiteler, diğer sağlayıcılar ve işverenler içermeli

Ofsted:

Çok yetenekli ve dezavantajlı öğrenciler tarafından yapılan hızla gelişen denetlemelerin devam ettiğinden emin olmalı

En yetenekli öğrencilere sunulan bilgi, tavsiye ve rehberlik müfredatın kalitesi vasıtasıyla okulların en yeteneklilerinin ihtiyaçlarının nasıl desteklendiğini güçlü bir şekilde rapor etmeli

Örneğin okulların öğrencilerin lüks ve ispatlanmış müfredatları kullanımını, en yeteneklilerin nasıl desteklendiği, nerede uygun olduğunu soruşturması tematik olarak temin edilmeli

Eğitim Departmanı:

En yetenekli öğrencilerin başarılarının ölçülerini içeren, okul sonuçlarındaki seviyelerini sunan performans tabloları temin edilmelidir.

Başarılı Örnek Olay Örnekleri

Aston Üniversitesi Mimarlık Bölümü, Birmingham

Yetenekli öğrenciler için stratejiler

Yetenekli olarak tanımlanan bütün öğrenciler kitaplarının arkasında aileleriyle beraber yapılmış bir gerilmiş çıkartmaya sahiptir. Bu bütün öğrencilerin ailelerinin hakkında bildikleri ve birlikte yapabilecekleri derslerde özel yeteneklere sahip olduklarını garantiye almak için yapılır. (Ek bölüm 7'ye bakınız.)

Bütün öğrenciler sınıfın içinde gerilmiş bir elemana sahiptir. Bu ekstra mücadeleleri olan ve onları gerçekten konular üzerinde daha ayrıntılı düşündüren ek parça bir çalışmadır. Temel konulardaki bütün dersler sınıf içinde daha fazla mücadelecili çalışmaya izin vermek için sınıflandırılmıştır. Öğrenciler soru sorma teknikleri (Bloom Taksonomisi) ve tek kişilik soru sorma (SOLO) gibi stratejileri takip ederler.

Aston Üniversitesi Mimarlık Bölümü, Birmingham

AUEA'ya ulaşan öğrenciler KS2 bilgilerine ve CATS derecelerine dayanılarak “gergin” olarak tanımlanırlar. Stratejiler şunları içerir:

- Bütün gergin öğrenciler için gerilmiş etiketler.
- Soru sorma tekniği Bloom's Taxonomy'yi daha yüksek düşünme düzeyini ve problem çözmeyi cesaretlendirmek için kullanmak.
- Mücadeleci hedefler kurmak.
- Mor tepsiyi daha çok yetenekli öğrencileri mücadele ettirmesi için kullanmak. Öğretmen bu tepside öğrencilerin anlayışlarını genişletmek için ek mücadele çalışmaları sağlar.
- Gergin öğrenciler için kendi kendine keşfetme yoluyla öğrenmek bütün konularda teşvik edilir.
- Çevrilmiş öğrenme bağımsız öğrenmeyi ve sınıf dışında öğrenmeyi desteklemek için kullanılır.

Saltley Akademisi, Birmingham

Derslerde aynı yaştaki akademik yöneticilerin ve arkadaşların her yetenek alanında çalışabilen fakat özellikle G ve T öğrencilerine yarar sağlayan bir strateji olan sisteme sahibiz. Bu yüzden eğer bir öğrenci belli bir konuda veya bir çalışma alanında üstün olursa, öğretmenler olarak biz bu öğrencileri derslerin küçük veya aslında bütün parçalarında önderlik etmeleri için, uzmanlıklarını göstermeleri için ve öğretmenlerden farklı olan bir şekilde akranlarına öğretme yolları için cesaret veririz. Benzer şekilde, arkadaşlık sistemi mademki daha yetenekli öğrenciler grup içindeki daha güçsüz veya az yetenekli öğrencilere atıyor ve akıl hocası gibi davranıyor –bu ya bir ders ya da bir dizi ders için, düşük yetenekli öğrencilere hızlı ilerleme yapmak için, daha yetenekli öğrencilere önderlik ve işbirlikçi yeteneklerini göstermek için bu şans verilirken olur. Ben bu arkadaşlık sistemini benim Yıl 9 Medya Araştırmaları sınıfımda bir uzmanı az yetenekli bir öğrenciye reklamcılığın ilkeleri ve gösteriş için dil kişiselleştirmesi yoluyla rehberlik etmesi için atadığım sınıfımda kullandım. Bu her iki öğrencinin de icat ettikleri parfüm ürünlerini için inanılabilir reklam kampanyaları yaratma konusunda etkileyiciliğini geliştirmeye hizmet etti. Öğrenciler daha çok öğretmenler tarafından öğretim asistanları olarak da kullanıldı. Mesela, benim en iyi set 8 sınıfımda genellikle en çok katılan öğrencileri öğretilen ders olarak grubun kalanının öğrenmesine yardım ederken yetenekli öğrenciler de özetleme yeteneklerini ve bilgi sentezi yetenekleri Bloom's Taxonomy'nin daha ileri düşünme kategorilerinin altında düşen yeteneklerini değiştirme şansı verirken tahtadaki dersin ana özelliklerini özetlemeleri için kullandım.

Stanville İlkokulu, Birmingham

Başarıyı Kutlama

Doğuştan yetenekli ve Stanville Okulunda okuyabilen çocukların bir temel ilke tanımlaması bütün çocuklara yeteneklerini ve becerilerini hem akademik hem de akademik olmayan konularda arka plana ve evden desteğe bakılmaksızın geliştirmeleri için zengin bir şans hazırlığı sağlıyor. Bunun sonucunda çok kapsamlı ve çocuk merkezli olan ve çocukları bütün konular üzerinden bağlamayı amaçlayan Cornerstones müfredatını takip etmeyi seçtik. Dahası, öğrenme anket açan örneği ve devamlı zenginleştirilmiş fırsatları sayesinde yükseltilir.

<https://cornerstoneseducation.co.uk/products/cornerstones-cirriculum-england/>

Giriş salonumuz okul üzerinden öğrencilerin başarılarını kutlar ve bu başarıları paylaşmak için gösteriler düzenli olarak değiştirilir. Stanville Superstar kurulumuz güreş, buz pateni, dans ve bando alanımızın bir parçası olan ve Stanville okul korosunun bir üyesi olarak yapılan gösterileri kapsayan çeşitli bireysel ve grup başarılarını sergiler.

Bu ayrıca yazı alanındaki bir çocuğun bir yazarla diyalog yazmaya girişiminin bireysel başarısını kutlar.

Ebeveynleri ve ziyaretçileri okulda olan olaylardan haberdar eden fotoğraflı ilan panosunda, okulumuzda 1 ve 2 yıldır çalışan Birmingham Royal Ballet'in yaptığı işlerin resimleri vardır. Birçok öğrenci dansta yetenekli olarak tanımlandı. Eğer biz bu şansı sağlayamasaydık, bu olmazdı. Onlara tatillerde veya hafta sonlarında gençler için BRB'de sınıflara katılmak için ek fırsatlar sunuldu.

Sanat çalışmaları da sergide ve düzenli olarak değiştirilir. Bu, şu günlerde bir Cornerstones festival konusunda esinlenen 1. seneden bireysel ödülleri sergiliyor. (Rio de Vida)

Öğrenme Dedektifleri:

Öğrenme dedektifleri etkinlikleri 5. ve 6. sene çocukları için temel okul günlerinde yapılır. (Ek bölüm 8'e bakınız.) Çocuklara kendi alanlarını ve yeteneklerini geliştirebilecekleri işaretleri içeren, içinden kendilerinin seçebilecekleri bir seçenekler menüsü verilir. (Bu menü okulun internet sitesinde de sergilenir böylece eğer isterlerse bütün öğrenciler buna katılabilir.) Onlar tatilden döndüklerinde, onların yaptıkları bütün işleri ve tamamladıkları bütün projelerin bir sergisini düzenleriz. Bunlar Yılbaşı tatilinden sonraki serginin fotoğraflarıdır.

Okul Meclisi:

Okul meclisimizin giriş salonundaki ilan panosu her iki sınıftan okul meclisi üyelerimizin isimlerini ve fotoğraflarını gösterir. Bu çocuklar akranları tarafından seçilir ve insanların önünde konuşmada yetenekli ve hem günlük konularda hem de bazı olaylarda ve tartışmalarda sınıf arkadaşlarını temsil etmekte yetenekli olan çocuklardır. Sınıf meclis üyeleri 6. senenin kabul ettiklerinden seçilir. Temsilci olarak, okulda tur rehberi gibi davranarak ve meclis olaylarını ve Gençlerin Meclisini kapsayan yerel olaylarda ve tartışmalarda konuşarak Stanville'yi temsil etmeye devam ederler. Halka açık olarak paylaşılmaya ve giriş salonunda kutlanmaya ek olarak, bütün bu alanlardaki başarılar haftalık kutlama kongrelerinde, haber bültenlerinde ve internet sitesinde de paylaşılır. Kötü davranışlar kadar iyi davranışları da tanıyan, kutlayan davranış portrelerimizde onlar resmi olarak iyi davranışlar olarak kaydedilir. Bunları çocuklarla ve ebeveynlerle paylaşırız. Bizim geleneksel akademik alanların başarılarını tanımamıza izin veren ve yeni yetenekleri keşfettikçe onları kutlamak için kendi alanlarımıza girmemize de izin veren iz bulma sistemimiz olan SIMS'e de kaydederiz. Önceden bahsettiklerimize ek olarak son zamanlarda girdiğimiz yeni olanlar da var. Elimizdeki yeteneklerden de yüksek olan açıcılık, okuldan sonraki Yaşam İçin Yiyecek kulübümüz sayesinde keşfedilmiştir. Boks ve Golf, okulda yarattığımız fırsatlar sayesinde keşfedilmiştir. Yaratıcı yazma, yıllık olarak girdiğimiz eğitimindeki değer merkezi Teşekkürler mektubu gibi yarışmalar sayesinde keşfedilmiştir.

Ana etap 2'deki her birey için bir Başarıya Giriş İzni geliştiriyoruz. Ki bu da onları kendi kayıtlarının sahipliğini almak için, hem okul içinde hem de okul dışında kendi ilgi alanlarını takip etmek ve kutlamak için onları cesaretlendiriyor. Bunlar, bizim öğrenim danışmanlarımızın iş birliğiyle gözleniyor, geliştiriliyor ve öğrencilerle ve ebeveynlerle çok popüler olduğu kanıtlanıyor. Bu belgelerin öğrencilerle beraber ikinci okullarına gideceği ve kendi öğrenmelerini oluşturmaya ve ilerde başarılarını kutlamalarına yardım edeceği niyetleniyor.

Erkekler için Kral 4. Edward Asfon, Birmingham

AG&T öğrencilerinin tanımı ve gözlenmesi:

En yetenekli öğrencilerimizin ilerleyişini izlemek için okulun içine bir dizi önlem yerleştirdik. Bu önlemler şunları içerir:

- ◆ Bölümler onların kısmi AG&T kriterlerini yıllık olarak gözden geçirir ve özel aday konularının değişken bir listesi vardır.
- ◆ AG&T kayıtlarındaki bu öğrenciler ilerleyişlerindeki ilişkide düzenli olarak gözden geçirilir. Bu AG&T için sorumlu olan görevli üye tarafından idare edilir.

- ◆ Geçen yıl AG&T’de olan öğrencinin gölge kaydı saklanır ve AG&T kaydındaki diğerleriyle gözetlenir.
- ◆ Yıl liderleri de yıllar üzerinden akademik ilerleyişin gözden geçirilmesini idare eder.
- ◆ Konu liderleri, öğrenci ilerleyişine odaklanan Liderler Toplantı Kümesinde yer alırlar.

AG&T öğrencileri için hazırlık:

AG&T programı bütün öğrencilerin katılmasını kapsayan bir programdır. Fakat, AG&T öğrencileri tüm senelerden öğrenciler için düzenlenen bir AG&T ebeveyne ait bilgi toplantısı yoluyla kısmen böyle yapmaya teşvik edilir.

Bu öğrenciler için fırsatlar aşağıda verilmiştir:

- ◆ EPQ’nun –öğrenciler bu günlerde EPQ’da yer almak için başvuru yapmak zorundadır ve böylece daha ileri ilgi alanında araştırma yapmak için bir istek ispat etmelidirler.
- ◆ Okul, bağlanabilecekleri bir dizi zenginleştirilmiş aktivite sunulan öğrenciler yoluyla bir genişletilmiş öğrenme lideri atar.
- ◆ En iyi sınıflara, çalışmalarını ilerletmek ve zenginleştirmek için 60 şekil öğrenci sunulur.
- ◆ Öğrenciler Oxbridge başvuruları için özel hazırlıklar teslim alırlar ve yıllık oluşan hem 9. hem de 12. seneler için enstitüleri ziyaret ederler.
- ◆ Üniversite başvuru hazırlığında yaklaşık bir dizi kariyer ve birleşmiş üniversite kurslarına dayandırılan çalışma alanı yer alır.
- ◆ Öğrenciler için müfredatın dışında zenginleştirilmiş aktivitelerle bağlanmaları için daha birçok farklı fırsat vardır.
- ◆ 7. sene başlama akşamı hocalara ailelerle tanışma fırsatı ve ebeveynlere de oğullarına gelince okulun farkında olması gereken bilgileri anlatma olanağı sağlar.

Öğretme ve Öğrenme:

Okulumuz etrafında yer alan öğretme ve öğrenmede en yetenekli öğrencimiz içi bizim başarı hazırlığımız esastır. Bizim öğrenme ve öğretme politikamız öğrenme için mücadeleci fırsatlar yaratmanın öneminin ,aşağıda detaylandırıldığı gibi, altını çizer:

Öğrenmenin koşulları şunlardır:

1- Sınıf içindeki hava ve bireysel sınıf şöyle olmalıdır:

- ◆ Düzenli ve okulun davranış beklentileri bütün öğrenciler tarafından takip edilmelidir.
- ◆ Öğretmenler ve öğrenciler arasında karşılıklı saygı belirlenmelidir.
- ◆ Risk almaktan korkmayan kendine güvenen liderler olmaları konusunda öğrenciler desteklenmelidir.
- ◆ Öğrencileri zorluğa alıştırmak ve mücadele ettirmek.
- ◆ Rehberlik içermeli ve her konuda geliştirebilecekleri yolları anlamaları için öğrenciler desteklenmeli.
- ◆ Çok arzu için bir vaat.
- ◆ Öğrencilerin takip edilen ve gözetlenen öğrenmeleriyle çabuk ve etkili ilerleyişin değerini saptama.
- ◆ Sözlü ve gayri resmi ya da yazılı ve resminin kriterlere ve bir öğrenciden beklenen cevaba işaretlendiğini ve geri tepki verip veremediğini saptama.

5- Okula olan yüksek özlemi teşvik etmek ebeveynlerle olan ilişkilerde şu şekilde işe yarayacak:

- ◆ Ebeveynlerin memnuniyeti, amacı, okuldaki öğrenme prosedürünü anlamalarını geliştirecek.
- ◆ Ebeveynlere, oğullarının normal okul günü dışında eğitimsel gelişmesini desteklemek için tavsiye sağlayacak.

Daha doğrusu bir okul olarak biz:

- ◆ Ebeveynlere, bilgi akşamları, rehberlik kitapçıkları ve okulun internet sitesi (iki haftada bir açıklama içeren) sayesinde kurslar, ev ödevleri ve sınavlar hakkında bilgi verir.

- ◆ Okul sitesindeki her konu için müfredat bilgisi ve Görsel Öğrenme Ortamı sağlar.
- ◆ Ebeveynlere çocukların ilerlemesi hakkında yeterli, net ve güncel bilgiler verir.
- ◆ Ebeveynlerin herhangi bir başarısızlığın uyarısını mümkün olduğunca erken aldıklarını ve yapılan iyi çalışmaların bilgisinin verildiğini garantiler.
- ◆ Anahtar geçiş noktalarında ebeveyn akşamları ve bilgi akşamları sayesinde ebeveynlere uyum, ilgi alanı ya da sorularla haberleşmek için fırsat sağlar. Okulla ilgili görüşlerini açıklamak için bir fırsat sağlayan ebeveyn akşamlarında ebeveynler anketlerle de görevlendirilir.

6 - Bir öğrenci bir veya daha fazla konu alanında başarısızlığın riskinde olduğunda müdahale etmek için bir dizi strateji kullanılır ve onları hedeflerine ulaşmaları için öğrenmelerinde destekler. Bu belki bir raporu, ebeveynlerle bir toplantıyı veya üst sınıfta bir öğrenci tarafından danışmanlık edilme fırsatını içerebilir.

7 - Öğrenme ortamını garantilemek (sınıflar, koridorlar ve toplumsal alanlar) öğrencileri öğrenmede destekler, teşvik eder ve mücadele ettirir.

Öğrenmeyi destekleme ve okul içinde öğrenme, profesyonel gelişmeye devam etme yaklaşımımız, giderek artan kişiselleştirilmiş yaklaşıma odaklanıyor. Ve bu da koçluk ilişkisi sunuyor, öğretmen standartlarının altısında eğitiliyor ve açık sınıf olarak dizaynlanan okul yılı boyunca 1 aylık sınıf sağlıyor. Bunlar göze çarpan sınıf paylaşım metodu olarak kullanılıyor. Yoğun destek antrenörlük egzersiz ve gözlenme birleşimi sayesinde düşük performans gösteren meslektaşlara sunulur ve bu destekten pozitif bir etki gözlenebilir. Öğretmen öğrenim kurumu toplantıları, bir sürü personel yönetme oturumları, açık oturum tartışmaları, antrenörlük oturumları ve okulun Görsel Öğrenme ortamları gibi merkez eğitim yönlerinde fırsatlar sayesinde kişiselleştirilmiş desteğe devam etmek için kullanılır.

Bu yeni personeller için başlangıç programı en yetenekli öğrencinin öğretilmesinin, BCP'yi ve VCE'yi içerir. Bu personellere derslerindeki öğrenme ve öğretmenin uygun zorlanma ve mücadele ve en yetenekli öğrencilerin beklentilerini karşılamalarını garantilemelerini sağlar.

Doğu Barnet Okulu:

Bu okulda, müfredatın içindeki ve dışındaki standart güncelleme endüstrisini kullanan otomatik kurma aletlerde ve tasarımda fen ve tasarım ve teknoloji 9 ve 13 öğrencileri olağanüstü uzmanlık kazandı. Öğrenciler düzenli olarak ulusal yarışmaları kazanır ve kızların takımını içeren 2 takım Kaliforniya'daki uluslararası bir robotik yarışmada Birleşik Krallık okullarını temsil etti.

Kısmi bir ilgisi olan en yetenekli fen öğrencileri ek akreditasyon için fırsatlar verilir. 2 öğrenci GSCE astronomi aldı ve çalışmalarını desteklemek için teleskop sağlandı. Bu okul şimdi bu konuda ileri ilgiyi teşvik etmek için bir rasathane inşa etmeyi planlıyor.

2013'te, 9 farklı fen, matematik ve teknoloji konusunda A*/A notlarının oranı önemli derecede ulusal ortalamanın üstündeydi. Bireysel biyolojide, kimyada ve GCSE fiziğinde ,daha geniş bir ortalama girişle, ulusal olarak yarışından azıyla karşılaştırıldığında A*/A yaklaşık %75 kazandı.

Drayton Manor Lisesi:

Sene 7, 8 ve 9'daki yetenekli öğrencilerden bazılarını ve öğretmenleri kapsayan bir geçiş sistemi, transfer nedeniyle sene 6'nın her bir öğrencisinin anlayışını geliştirir. Personel üyeleri, öğrencilerin dayanıklılıklarını, ilgi alanlarını ve ihtiyaçlarını kurmak için 40'ın üzerinde besleyici okulu ziyaret ederler. Bu öğrencilerle, ebeveynlerle ve personellerle yapılan tartışmalar sayesinde toplanmıştır. Öğrenciler yaz tatili boyunca titiz edebiyatı, aritmetik ve deneme günlerinde fen aktiviteleri ve konu odaklı mücadele kitapçıklarını tamamlarlar. Daha sonra liderler öğrenci hakkındaki bilgilere dayanan kişiselleştirilmiş

ve oldukça emek isteyen hedefler belirlerler. Bu bazal konuların sonuçları, kavramsal, öğrenmedeki, potansiyeldeki ve herhangi bir önceki başarısızlığındaki farkları saptamak için kullanılan okuma ve yazım testleriyle eklenir. İlkokullarla yakın ilişki ana evre 2'de tamamlanan çalışmadan çok sene 7'nin müfredatının yapıldığını garantiler. Ev ödevleri öğrencilerin üst düzey düşüncelerini ve muhakeme becerilerini geliştirir ve sene 7 boyunca önemli ilerleyişi kolaylaştırmaya yardım eder.

John Spence Lisesi:

Bu okulda, İngilizce öğretmenleri beraber plan yaparlar ve dersler için yüksek kalitede uyarıcılar ve mücadeleci aktiviteler üretirler. Öğretmenler, derslerini en yeteneklilere sunarak ve farklı yetenekler için yapı iskelesi sunarak malzemeleri belirlerler. Bu örnek cevapların düzenli gözden geçirilmesini kapsar ve böylece onlar tam olarak neyi hedeflediklerini bilirler.

İngilizce takımı sene 7 ve 8'in bütün ailelerini her dönemi ziyaret etmeleri için davet eder. Bu popüler olayda, aileler çalışmaların farklı örneklerini görür ve öğrencileri nasıl destekleyecekleri konusunda tavsiye alırlar. En yeteneklilerin ebeveynleri en yetenekli öğrencilerin çalışmalarını görür ve sınıf ödevlerinin ve ev ödevlerinin beklenen standartını öğrenirler. Onlara geniş okuma ve tartışmayı desteklemek için kitapçıklar verilir.

En yetenekli öğrencinin İngilizcedeki ilerleyişi, büyük oranda GCSE'de A*/A kazanarak sonuçlanan son 3 yılda önemli derecede ilerledi.

Prens Henry'nin Lisesi:

Bu geniş okul (13-18) öğrencilerin yüksek eğitim farkındalığını arttırmakta ve onları eğitimlerinin diğer aşamasına hazırlamakta mükemmel.

Öğrenciler sene 9'dan itibaren en yetenekli öğrenciler için olan üniversiteler hakkında net bir vurguyla güçlü bir kariyer desteği alırlar. En yetenekli öğrencilerin 4 sağlamlaştırılmış derste çalışması için teşvik edildiği özellikle sene 11'de, ebeveynler kariyer rehberliklerine dahil edilir. Açık günlerde ve diğer olaylarda okul, tedarik aşamasındaki seminer üniversiteleriyle olan bağlantılarının ve öğrencileri derslere yönlendirmenin etkili kullanımını yapar.

Sene 13 öğrencileri UCAS başvurularına odaklanır ve sonbahar döneminde röportaj pratikleri yapar. Bir sürü değişik aktivite devam eder ve onlara değerli bilgiler veren konuşmacıları ziyaret etmenin faydasını alırlar. Önceden tanımlanmamış potansiyelini kanıtlayan herhangi bir öğrenci özel destekle planlarını gözden geçirmesi için cesaretlendirilir. Her iki senedeki öğrencilerin yarısından fazlası Russel Grup Üniversitesindeki yerlerini kazandı.

Başarılı uygulama ve diğer örneklere bağlantılar ve

- ◆ <http://www.teachers-media.com/videos/primary-gifted-and-talented-classroom-practice#video> title bar
- ◆ <http://youtu.be/awo4yGIJ7w8>
- ◆ <http://www.iggy.net>
- ◆ <http://newteachers.tes.co.uk/content/how-stretch-and-challenge-your-students>
- ◆ <http://www.potentialplus.org>
- ◆ <http://challenginglearners.wordpress.com>
- ◆ <http://joannemilesconsulting.wordpress.com/2013/01/02/managing-pace-in-lessons-some-reflection-s-and-suggestions-2/>

6 Kaynakça

- ◆ Department for Children, Schools and Families website (online):
<https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-children-schools-and-families>
(Accessed 14 March 2016).
- ◆ Department for Children, Schools and Families (2008). *Gifted and Talented Education: Guidance on preventing underachievement: a focus on exceptionally able pupils* (Online). Available at:
<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20130401151715/http://www.education.gov.uk/publications/eOrderingDownload/00066-2008BKT-EN.pdf> (Accessed: 11 March 2016).
- ◆ Department for Children School and Families (2008). *Identifying Gifted and Talented Learners – getting started*. Annesley: DCSF.
- ◆ Department for Education (1993). *Exceptionally able children: report of the conferences*. London: DfE.
- ◆ Freeman, J. (1998). *Educating the very able: current international research*. London: Stationary Office.
- ◆ House of Commons (1999). *Highly Able Children. Report of Education and Employment Committee*. London: The Stationery Office.
- ◆ Maths Hub (2015). *Ofsted give further reassurance to schools using mastery approach to mathematics teaching* (Online). Available at: <http://www.mathshubs.org.uk/news/ofsted-give-further-reassurance-to-schools-using-mastery-approach-to-mathematics-teaching/> (Accessed: 20 February 2015)
- ◆ Ofqual (2014). *Statistical Release: Annual Qualifications Market Report England, Wales and Northern Ireland 2012/13 Academic Year* (Online). Available at:
<http://dera.ioe.ac.uk/20638/1/2014-07-31-aqmr-england-wales-and-ni-2012-13-academic-year.pdf>
(Accessed: 9 March 2016).
- ◆ Ofsted (2015). *The Most Able Students An update on progress since June 2013*. London: Ofsted.
- ◆ Quality Assurance Agency for Higher Education (2014). *Qualifications can cross boundaries*
- ◆ *A guide to comparing qualifications in the UK and Ireland* (Online). Available at:
<http://www.qaa.ac.uk/en/publications/documents/qualifications-can-cross-boundaries.pdf>
(Accessed: 7 March 2016).
- ◆ Scottish Government (2016). *National Improvement Framework* (Online).
Available at: <http://news.scotland.gov.uk/News/National-Improvement-Framework-210e.aspx>
<https://www.gov.uk/types-of-school/overview> (Accessed on: 9 March 2016).
- ◆ UK Government. *Further Education* (Online).
Available at: <https://www.gov.uk/further-education-courses/overview> (Accessed: 9 March 2016).
- ◆ UK Government. *School leaving age* (Online). Available at:
<https://www.gov.uk/know-when-you-can-leave-school> (Accessed: 7 March 2016).
- ◆ UK Government. *The UK Education System* (Online). Available at:
https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/219167/v01-2012ukes.pdf
(Accessed: 25th February 2016).

“Uygar dünyada yerimizi korumayı sağlamlaştırmayı istiyorsak yeteneğin her zerresine, zekanın her kıvılcımına ve maharetin en küçük ışığına bile ihtiyacımız vardır.”

Mustafa Kemal ATATÜRK (Türkiye Cumhuriyeti Kurucusu)

Türkiye

Sevgi Yılmaz

Cennet Pamukcu

Ali Gözübek

Serkan Basar

Edison'un Hikayesi

Thomas Edison, Milan, Ohio'da doğdu ve Michingan, Port Hurand'a büyüdü. Samvel "Edison Jr'nin (1804-1896) (Kanada, Nova Scotia, Marshalltown'da doğan) ve Nancy Matthews Elliott'un (1810-1871) 7. ve son çocuğuydu. Okulda, küçük Edison'un zekası genellikle küçük görüldü ve öğretmeni, Reverend Engle Edison'u şaşkın diye çağırdıklarını duydu. Birgün Thomas Edison eve geldi ve annesine bir kağıt verdi. Annesine "Öğretmenim bu kağıdı bana verdi ve bu kağıdı sadece sana vermemi söyledi" dedi.

Annesi yüksek sesle kağıdı oğluna okurken gözleri doldu. "Oğlunuz bir dahi. Bu okul onun için çok yetersiz ve onu eğitmek için yeterince iyi hocalara sahip değil. Lütfen onu kendi başınıza eğitin. Bu Edison'un 3 aylık resmi okul eğitimini sonlandırdı." Annesi, Edison'u evde kendi başına eğitti. Eğitiminin çoğu R.G. Parker'in Doğa Felsefesi Okulu'nu ve Cooper Union'u okuyarak oluştu. Uzun, uzun yıllar sonra, hatta annesinin ölümünden sonra ve hatta Edison yüzyılın en büyük kaşiflerinden biri olduktan sonra bir gün aile yadigarlarına bakıyordu. Bir anda sıranın çekmecesinin köşesinde katlanmış bir kağıt buldu. Kağıdı aldı ve açtı. Kağıtta şunlar yazıyordu: Oğlunuz bir şaşkın (zihinsel özürlü). Onun okula gelmesini artık istemiyoruz. Edison saatlerce ağladı ve günlüğüne şunları yazdı: "Thomas Alva Edison geri zekalı bir çocuktur. Kahraman bir anne tarafından yüzyılın dahisi haline getirildi.

İlk iki işinden üretken olmadığı için kovulmuştu. Bir kaşif olarak Edison, ampülü icat etmekte 1000 tane başarısız girişim yaptı. Bir muhabir "1000 kere başarısız olmak nasıl hissettirdi?" diye sorduğunda, Edison şöyle cevapladı: "Ben 1000 kere başarısız olmadım. Ampül 1000 adımlık bir icattı."

1 Türkiye'de Eğitim Sistemi

Türkiye'deki eğitim, Kurtuluş Savaşından sonra Atatürk reformları ile birlikte kurulan ulusal bir sistem ile yönetilir. Ülkenin sosyal ve ekonomik enstitüleri için yetenekli profesyonel sınıf geliştirmek için hazırlanan ve denetlenen bir mevkidir. Türk Eğitim Sistemi denetim altındadır ve Milli Eğitim Bakanlığı adı altında kontrol edilir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına göre her birey eğitim alma hakkına sahiptir. Eğitim 6 yaşından 14 yaşına kadar zorunlu ve devlet okullarında ücretsizdir. Ülkenin ilkokulları şuanda %98 katılım oranına sahip. Türk Eğitim Kurumları eğitim öğretim yıllarına genellikle eylül ortasında veya ekim başlarında başlar ve mayıs veya haziran başlarına kadar devam eder. Şubatta da 2 haftalık bir kış tatili vardır.

Eğitim Sisteminin Aşamaları:

Okul öncesi eğitim: İsteğe bağlı anaokulu eğitimi, 6 yaşına kadar.

İlkokul eğitimi: 8 yıllık zorunlu ve ücretsiz temel eğitim (5 yıllık ilkokul + 3 yıllık ortaokul), 6 ve 14 yaş arası

Orta öğretim: 4 yıllık lise veya Mesleki lise eğitimi, 15-17/18 yaş arası. Bazı okullar hazırlık dil senesi yapabilir. Normal şartlar altında, yüksek lisans çalışmaları 2 yıl sürer; PhD 3-5 yıl. Bu kategori lise sonrası eğitim sağlayacak bütün eğitim kurumlarını kapsar. Bunlar Yüksek Öğrenim Kurumu'nun (YÖK) denetimi altındadırlar.

Lise Tipleri:

Düz Liseler: 8 yıllık temel eğitimini tamamlayan her öğrenci buraya gidebilir. Düz lise mezunları eğer yurt çapındaki üniversiteye giriş sınavını (ÖSS) geçerlerse yüksek öğretim kurumlarına gidebilirler. Mezunlara lise diploması verilir.

Meslek Liseleri: Bu okullardan bazıları tamamlamak için ekstra 1 yıl koyabilir. Mezunlar eğer isterlerse kendi alanlarındaki bir meslek yüksek okuluna gidebilirler. (2 yıllık meslek yüksek okulları) Alternatif olarak, üniversite sınavında başarılı olurlarsa alanlarında 4 yıllık üniversitelere gidebilirler.

Anadolu Liseleri: 3 yıllık düzenli lise eğitimini takip eden 1 yıllık İngilizce hazırlık senesi, ek İngilizce dersleri. Bazen bu okullarda matematik ve fen dersleri İngilizce öğretilir. Bazı Anadolu liselerinde dersler Almanca veya İngilizce öğretilir.

Fen Liseleri: Bunlar fen'e karşı olağanüstü bir ilgisi olan öğrenciler için özel devlet liseleridir. Bu çok rekabetçi liseler öğrencilerini özellikle fen, teknik ve medikal alanlarda yüksek öğrenim için eğitirler.

BİLİM SANAT MERKEZİ

Bu eğitim bizim kurumlarımızda ücretsizdir çünkü bu bir devlet okuludur. Bu kurum doğuştan yetenekli öğrenciler içindir. Öğretmenler, ebeveynler ve öğrenciler okul hakkında bilgilendirilir.

2 Tanımlar

Yetenekli Çocuk

İnsanlar kişisel özellikler ve akli özellikler açısından farklılık gösterirler.Kültür ve başarı bilgisi açısından farklılıklar vardır.Bundan dolayı farklı ilgiler ve yeteneklerle bu bireylere göre tanımlanabilir.Örneğin;entelektüel ,yaratıcı,sanatsal ve liderlik kapasitesi yetenekliliğinde yüksek başarının kanıtlarını gören öğrenciler çocuklar veya gençlere nazaran doğuştan yetenekli veya yetenekli terimleri kullanılır veya yeteneklerinin tamamının geliştirilebilmesi için okul tarafından sıradan bir şekilde geliştirilmeyen servisler veya aktivitelere ihtiyaç duyan özel akademik alanlarda kullanılır.

Üstün Yetenekli Çocukların Farkları

Üstün yetenekli ve sıradan çocukların arasında biyolojik farklılıklar vardır.Hem sinoptik aktivitelere artış hem de hücre üretimi artışı görülür.Bu fikir sürecinde artış anlamında gelir.Üstün yetenekli çocukların beyinlerindeki nöronlar biyokimyaya ilişkin olarak daha çok görülür ve sonucunda birey daha karmaşık düşünce süreci geliştirir.Anlayışlı ve sezgisel düşünceye neden olan beyinde daha prefontal hücre zarı aktiviteleri görülür.Üstün yetenekli çocukların beyinde daha fazla alfa dalgaları görülür.Onları sadece tipik çocuktan daha hızlı alfa dalgasına değil aynı zamanda daha uzun süre sürdürülebilir dalgaya sahiptir.Daha iyi bir bellek ve tamamlama ile öğrenmede daha rahat ve odaklanmış olmalarına olanak sağlar.Üstün yetenekli öğrencilerin beyinlerinde bildiri,bakım,araştırma ve keşfe olanak sağlayan ritimler meydana gelir.

Cinsiyetler Arasındaki Farklılıklar

Üstün yetenekli çocukların karakterlerinde Cinsiyete dayanarak farklılıklar olabileceğini çalışmalar göstermiştir.Aşağıdakiler genellikle bayan yetenekli öğrencilerin karakterlerindeki ortak noktalar;

- ◆ Okulu sever,özellikle bilim,müzik ve sanat kurslarını
- ◆ Öğretmenlerini sever
- ◆ Düzenli haber ve dergi ve diğer mecburi olmayan metinleri okur
- ◆ Tiyatro ve müzikal çalışmalarında görev alır
- ◆ Sıklıkla randevuya gitmez
- ◆ Hayalperesttir

Aşağıdakiler genellikle erkek yetenekli öğrencilerin karakterlerindeki ortak noktalar;

- ◆ Okulu sevmez
- ◆ Öğretmenleri sevmez ve ilgi çekici bulmaz
- ◆ Çok az ödev yapar
- ◆ Nadiren takım sporlarında yer alır ve fiziksel eğitimi sevmez
- ◆ Rahat ve köklü olarak kabul edilir
- ◆ Fikirlerini ve ilgilerini yalnız başına işlemeyi ister

3 stün Zekalı ve Yetenekli Çocukların Özellikleri

Üstün zekalı ve yetenekli ve çocukların bazı temel özellikleri vardır.Bu özelliklerin hepsini önemli şekilde göstermeyen üstün yetenekli ve yetenekli çocukların akademik olarak belirlenmesi önemlidir.

Üstün yetenekli çocuklar belki;

- ◆ Disiplinli,bağımsız ve otorite karşıtı
- ◆ Mizah sahibi
- ◆ Grup baskısına direnebilen
- ◆ Daha odaklanabilen ve maceracı
- ◆ Anlaşmazlık ve rahatsızlığa karşı daha toleranslı
- ◆ Sıkıntıya daha az toleranslı
- ◆ Karışıklık,asimetri,açık uçluluğu tercih eder
- ◆ Aşırı derecede farklı düşünce yeteneği
- ◆ İyi hafıza ve detaylarda iyi dikkate sahip
- ◆ Geniş bilgi birikimi
- ◆ Dönemleri düşünme ihtiyacı
- ◆ Çevreye hassaslık,destekleyici ortam ihtiyacı
- ◆ Tanımaya ve paylaşmaya fırsat ihtiyacı
- ◆ İyi estetik değerlendirmesi ve yüksek estetik değerleri
- ◆ Farklılık
- ◆ Doğduğundan beri onları tanıyabilme
- ◆ Akranlarından daha çabuk gelişme
- ◆ Çabucak adapte olabilmeden başka sıradan aletlerle farklı işler üretebilme
- ◆ Ayırt etmenin zor olmaması
- ◆ Her şeye akıllıca cevaplar
- ◆ Farklı bakış açısı
- ◆ Ayırt edebilme
- ◆ Sentez
- ◆ Küresel
- ◆ Üstün gözlemlene yeteneği

Duygusal Özellikler

Üstün yetenekli çocuk duygusal stresini paylaşır.Üstün yetenekli çocuk,ortalama çocuktan daha düşük özsaygıya sahip olabilir.Onun gerçekçi olmayan hedefleri endişeye sebep olabilir ve kendisi için yüksek beklentilerle, o kendisini gerçekçi olmayan beklentilere iter.

Görünüş açısından diğer çocuklardan ayırt edilemeyen,kendi özelliklerine sahip sosyal ve kültürel planda çeşitlilikten gelen çocuklar yetenekleriyle ya da doğuştan yetenekleriyle gizlenir ya da açığa çıkarlar.

Yaratıcılık, tahammül,göze çarpan yetenek gösteren öğrencilerin davranışlarını eğitimciler tanımlarlar.

Yeteneksiz öğrencilerin gösterdiği davranışlar aşağıdakileri içerebilir:

- ◆ Hızlıca ve kolayca öğrenme
- ◆ Problemlere çeşitli çözümler düşünme
- ◆ Yoğunca bir süre ilgi ve hobiye takip etme.Örneğin;çocuk altı aydır dinazorların yaşamı,yemesi ve düşüncesini takip ediyor olabilir
- ◆ Çok miktarda bilginin hızla kavranması ve bu bilgiyi anımsama yeteneğine sahip olma
- ◆ Konuyla alakalı çok miktarda soru sorma ve cevapları bekleme

- ◆ Yaratıcı hayal gücünü gösterme
- ◆ Kafalarında karışık matematik problemlerini çözümlenme
- ◆ Göze çarpan merakı,girişkenliği ya da kavrayışı gösterme
- ◆ Geniş kelime haznesine sahip olma ve kelimeleri etkili bir biçimde kullanma
- ◆ Küçük yaşlardan itibaren okuma
- ◆ Sanat çalışmalarında ya da günlük aktivitelerde ince mizah anlayışını dili kullanma vasıtasıyla gösterme

Daha az sosyal olarak kabul edilebilen fakat ileri zekalılığı belirten davranışlar aşağıdakileri içerir;

- ◆ Evde ve okulda kolaylıkla sıkılmak
- ◆ Sınıfta haylaz ve zaptolunmaz olmak
- ◆ Sınıfın soytarısı olmak
- ◆ Kişisel hayatta tüm dikkatini bir şeye vermiş ve dikkatsiz olmak
- ◆ Konu dışı olarak görülen ödevleri isteksizce üstlenmek.Örneğin;çocuk odasını temiz ve düzenli tutmak için herhangi bir sebep göremez
- ◆ Sorulara akıllı cevap vermek
- ◆ Alışılmadık davranışlar göstermek

Parlak ve Üstün Yetenekli Çocuk Arasındaki Farklar

Parlak	Üstün Yetenekli
Cevapları bilir	Sorular sorar
İlgilidir	Meraklıdır
Dikkati bir noktada toplar	Hem bedenen hem zihnen ilgilenir
İyi fikirlere sahiptir	Çılgın fikirlere sahiptir
Çok çalışır	Çok çalışmaz ama başarılıdır
Ezber öğrenir	İnatçıdır
Ezberler	Sonuçları tahmin eder
Doğru sonuçları çıkarır	Karmaşıklığı sever
Dikkatlidir	İyi bir gözlemcidir
Sessizdir	Öz eleştiri yapar

4 Üstün zekalı ve yetenekli çocukların teşhis ve tanılanması

Profesyoneller tarafından teşhis edilmiş akranlarından daha yüksek akli yeteneklere sahip olan bireyler grubu ilgileri ve yeteneklere göre özel eğitim programlarına ihtiyaç duyar. Onları diğer bireylerden ayırt eden özellikler akli yetenek seviyesini, çeşitli alanlardaki özel yetenekleri, duyarlılığı, yaratıcılığı ve yoğun motivasyonu geliştirir. İleri zekalı öğrencilerin özel eğitimi bu grubun farklı özelliklerinin gereksinimlerini karşılamalıdır

Ayırt etmenin prosedürü çok yönlü olmalı, ebeveynleri, bakıcıları, öğrencileri, öğretmenleri ve diğer profesyonelleri kapsamaktadır. Başka bir ifadeyle ayırt etme prosedürü şöyle olmalıdır;

- ◆ Okul genelinde olmak
- ◆ Birden çok kriter kullanmak
- ◆ Kapsayıcı olmak
- ◆ Dinamik ve devamlı olmak
- ◆ Kültürel olarak adil olmak
- ◆ İleri zekalılığın ve yeteneğin ayırt edilmiş etki alanlarını garantiye almak
- ◆ İleri zekalılığın ve yeteneğin derecesini ayırt etmek
- ◆ Düzenli ve ayrıma bağlı olmak
- ◆ Tüm evrelerde ve erken ayırt etmeyi imkan verme
- ◆ Alakalı herkesten gelen bilgiye olanak sağlamak

4.1 Tanılama Metodu

Ayırt etme konusu karışıktır çünkü izin beklentilerden daha az, az başarılı olan ileri zekalı ve dezavantajlı olan tüm öğrenci tiplerini içermelidir. Tanılanmanın 5 ana ilkesi aşağıdaki gibidir.

1. Savunulabilir olma: Prosedürler, ileri zekalılığın ve yeteneğin ayırt edilmiş tüm etki alanlarındaki öğrencileri sınıflandırmak için planlanmış olmalıdır
2. Savunma: Öğretmenler öğrencilerinin ilgilerini desteklemek için değerlendirme kullanmalıdır ve tüm ölçütlerde aynı derecede iyi olmalarını beklememelidir
3. Adalet: Genel geçer ayırt etme prosedürleri tarafından dezavantajlı olan ayırt edilmiş grup için adil prosedürler olmalıdır
4. Kapsam: Uygun seviyede çoklu bilgi kaynağı olmalı
5. Uygulamacılık: Teşhis mevcut kaynaklar seviyesiyle tutarlı olmalı (Richert, 1991)

İleri zekalı ve yetenekli çocukları teşhis sürecinde öğrenciler;

- ◆ Dinamik ve istikrarlı olmalıdır
- ◆ Daha geniş yetenek grubundan büyük ölçüde yetenek çıkarılmasına izin verilmeli
- ◆ Dezavantajlı ve kültürel olarak çeşitli gruptan öğrencilerin gözden kaçmış olmamasını garantiye almak

Teşhis için kullanılan hiçbir metot diğer her bir öğrenci için uygun değildir. Kapsamlı bir ağ çoklu ölçütler tarafından biçim verilmeli ve olabildiğince çok bilgi bir araya getirilmeli. Bu geniş ölçüde öğrenciyi teşhis edecek.

İleri zekalı ve yetenekli öğrencilerin teşhisi okulun bir parçasıdır ve öğrencilerin ihtiyacının karşılanmasını planlar. Uygun eğitsel programlar teşhis edilmiş öğrencilere hitap etmeli ve yerinde olmalıdır. Bu programlar öğrencilerin ileri zekalı ve yetenekli olarak teşhis edilmesi için sürekli fırsatlar sunacaktır. Bu

nedenle öğretmenler ileri zekalı ve yetenekli öğrencileri bütün öğretme ve öğrenme süreci aracılığıyla teşhis ediyor olmalıdırlar.

İleri zekalı ve yetenekli öğrencilerin teşhisi devam eden bir süreçtir ve özel bir prosedür olarak incelenmemelidir. Okullar sürekli olarak sistemlerini değerlendirmeli ve değişiklikler yapmalıdırlar. Teşhis edilmiş öğrencilerin gelişimini gözlemlemek ve onların eğitsel ihtiyaçlarının karşılanmasını garantiye almak önemlidir.

4.2 Tanılama Aşamaları

Teşhis adaylık, tarama ve gözlem sürecinde oluşan üç evredir.

Adaylık

Bu süreç ileri zekalı ve yetenekli çocukların aileleri, öğretmenleri, yaşlıları ve öğrencinin kendisi tarafından teşhis sürecidir.

Tarama

Tarama, adaylıktan daha objektiftir. Yetenek testleri potansiyeli belirlemek için kullanışlıyken başarı testleri müfredata göre öğrencinin performansını belirlemede kullanışlıdır. Beklenenden daha az başarı gösteren yüksek zihinsel potansiyele sahip öğrenciler başarı testlerinde yetersiz puanlar alabilirler.

Gözlem

Öğretmenler, öğrencileri gözlemeye resmen başlamadan önce şu soruları sormalıdırlar. Gözlemlenmek nedir? Gözlem sonucu nasıl not edilmelidir? Öğretmenler öğrencilerin gözlemlerini kaydedilmesine yardımcı olmak için proforma geliştirebilir. Bu bilgiler, öğrencilerin performansları, ilgi alanları, güçlü, zayıf yönleri, becerileri ve bir resimden elde edinilebilir. Özel veri, tanımlama stratejisinin etkinliğini ortaya çıkarmak için toplanabilir.

Teşhis Metotları

Bazı öğrencilerin, onların bilimsel yetenek ve başarıları, istek ve esas motivasyonları sayesinde teşhis edilmeleri kolay olacaktır.

Teşhis aşağıdakileri içerir;

- ◆ Öğrencilerin çeşitli sınıf aktivitelerine cevaplarını değerlendirme
- ◆ Öğrencinin ailesi, yaşlıları, kendisi ve öğretmeni tarafından keşfedilmesi
- ◆ Zorlu yarışlara tepkisini değerlendirme
- ◆ Standartlaşmış yaratıcı yetenek testleri
- ◆ IQ testleri ve diğer kültürel olarak uygun yetenek ölçme testleri
- ◆ Davranışsal kontrol listesi
- ◆ Röportajlar
- ◆ Akademik notlar

Erken çocukluk döneminde Üstünlüğün tanınması

Yetenekli bir çocuğun erken tanınması uygun bir eğitimi kolaylaştıracaktır. Üstünlük okul ortamı dışında tespit edilebilir; akademik görevleri tamamlamak için çocuk güçlü olmaya bağımlı değildir. Genç yetenekli çocuk çocukluk gelişiminin gelişim aşamalarında kendi düzeyini inceleyerek tespit edilebilir.

4.3 Türkiye’de Üstün Yeteneğin Tanınması

Üstün yetenekliler, uzmanlar tarafından, kavrama yeteneği bakımından yaşlılarından üstün olarak değerlendirilir. Normal gelişim gösteren öğrenciler için yapılmış eğitim programları yetenekli öğrenciler için

uygun değildir. Çünkü onlar çok çabuk öğrenir ve sıkılırlar bu yüzden motivasyonlarını kaybederler. (Ataman, 2003). Kavramsal, psikolojik ve sosyal gelişme alanlarındaki öğrenme senkronizasyonunun bozulması nedeniyle özel eğitime ihtiyaçları vardır. Dünyada üstün zekalılar için planlı, kapsamlı, sistematik eğitim uygulayan ilk eğitim kurumu olan Osmanlı İmparatorluğu Enderun Mektebidir. Enç (2005) Yüksek medresede olduğu gibi Enderun Mekteplerinde de karakter ve kişilik eğitimi kursları vardı. (Akkutay, 1984). Bu önemli mirasa rağmen tarafından üstün beyin gücü olarak tanımlanan üstün yeteneklilerin eğitimi istenen standartlara ulaşamadı. (Enç (2005) Bazı uygulamalar verimsizdi. Yetenekli çocukların eğitimi, yeteneklerini geliştirmek için, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda hazırlanmış özel eğitim programlarıyla sürdürülebilir. Yetenekli çocukların eğitiminde yaygın olarak kullanılan modeller; özel eğitim, zenginleştirme ve hızlandırmadır. (Yıldız, 2010). Özel eğitimin tarihsel süreçteki ilk örneği Enderun Mektebidir. Fen Lisesi, Güzel Sanat Okulları, İmam hatip liseleri Türkiye'deki özel eğitime örnektir. Programlardaki uygulamalar yoluyla yaşlılarıyla eğitim gören yetenekli çocukların eğitimi zenginleştirme olarak tanımlanır. (Ataman, 2003). Bilim ve sanat merkezlerinin amacı zenginleştirmedir.

Hızlandırma yetenekli çocukların yaşlılarından daha önce hızlanması ve sınıfını bitirmesidir. Fakat gelişimdeki senkronizasyon bozulması sebebiyle yetenekli çocuklar sosyal ve duygusal açıdan desteklenmelidir. Bu yüzden yetenekli çocuklara normal olarak gelişen yaşlılarıyla eğitim vermek önemlidir. Bilim ve sanat okulları bu gerçeklikten yola çıkılarak kurulmuştur. Türkiye, Osmanlı İmparatorluğu Enderun Mekteplerinde yetenekli çocuklara eğitim verdiği için büyük bir mirasa sahip olmasına rağmen bugün yetenekli çocuklara verilen eğitimde birçok sorun vardır. Daha önce de bahsedildiği gibi bilim ve sanat merkezlerindeki araştırmalar fiziksel çevre ve etkinliğin basit problemler olduğunu ortaya koymuştur.

Türkiye eğitim sisteminde bulunan yetenekli çocuklar Rehberlik ve Araştırma Merkezi(RAM) tarafından belirlenir. Okul öncesi çağdaki yetenekli çocuklar sadece RAM tarafından değil aynı zamanda hastane veya özel sektördeki psikologlar tarafından belirlenir. Belirleme prosedürleri aile tarafından veya okulun isteğiyle başlatılır. Yaşlılarından farklı olan çocuklar ve okuldaki farklı çevrelere adapte olamayan çocuklar RAM'e yönelirler. Uygulama ölçüm araçlarına göre yetenekli olarak tanımlanan çocuklar aynı okul ve sınıflarda yaşlılarıyla eğitim görürler.

Yetenekli çocuklar hiçbir zenginleştirme programına katılmaz ve farklı uygulama görmez. Fakat yetenekli bir çocuk remi eğitim dışında eğitim desteği almak isterse Bilim ve Sanat Merkezlerinde uygun sınıf seviyesinde eğitimine devam edebilir. Bilim ve sanat merkezleri okul öncesi, ilkökul, ortaokul, sana lisesi, müzik ve genel zihinsel beceri alanlarında eğitim sağlar. Bu merkezlerde çocuklar uyum, eğitim desteği, bireysel yetenekleri fark etme, özel yetenek gelişimi ve proje jenerasyonu/başarısı alanlarındaki eğitim programlarına katılırlar.

Türkiye'de yetenekli çocuklara eğitim veren en yaygın kuruluş ilki 1995'te Ankara'da açılan Bilim ve Sanat merkezleridir. Planlı bir eğitim programıyla yetenekli çocuklara okul saatleri dışında eğitim sunmaları için planlanmışlardır. Planlı eğitim programı yetenekli çocuklara okul dışında kalan zamanlarda eğitim verir. BİLSEM, öğrenci seçerken zeka testleri uygular ve zekası 130 ve üstü olan öğrencileri kabul eder. Türkiye'de 63 şehirde 83 tane BİLSEM vardır. BİLSEM tüm toplumun ve özel okulların sınıflarının seviyesini Milli Eğitim Müdürlüğü yoluyla seçilebileceğini duyurdu.

Ön Değerlendirme: Aday öğrencilerin gözlem formları BİLSEM Tanılama Komisyonu tarafından değerlendirilir.

Grup Tarama: Belirlenen standart değerlendirme araçları grup tarama test edilmektedir, ön değerlendirme sonucuna göre uygun öğrenciler grup taramasına alınır.

Bireysel Tarama: Grup tarama sırasında yeterli performansı olan öğrenciler standart ölçüm araçları ile bireysel inceleme altında değerlendirilmektedir.

Bireysel eğitim sonuçlarına göre, yetenekli olduğu tespit edilen öğrenciler örgün eğitimlerinin yanı sıra BİLSEM'de eğitimlerine devam ederler.

BİLSEM’de Öğrencilerin Eğitimi

Kayıtları yapılan öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyi ölçüldükten sonra Bilim ve Sanat Merkezlerinde;

- a) Uyum (Oryantasyon),
- b) Destek Eğitimi; 1) İletişim Becerileri, 2) Grupla Çalışma Teknikleri, 3) Öğrenme Yöntemleri, 4) Problem Çözme Teknikleri, 5) Bilimsel Araştırma Teknikleri, 6) Yabancı Dil, 7) Bilgisayar, 8) Sosyal Etkinlikler,
- c) Bireysel Yetenekleri Fark Ettirme,
- ç) Özel Yetenekleri Geliştirme,
- d) Proje Üretimi/Yönetimi alanlarında düzenlenmiş eğitim programlarına alınırlar.

Programların belli bir tamamlama süresi bulunmamakta olup öğrenci programlarda kendi öğrenme hızına göre ilerler.

Öğrenciler program aşamalarındaki performans, istek, gayretli olmalarına ve devamlarına bağlı olarak eğitimlerine liseyi bitirene kadar devam edebilir.

Tüm programlar öğrenci merkezli, disiplinler arası, modüler yapıda; öğrencilerin yaratıcılığını, sorunlara farklı yaklaşım ve çözüm bulma becerilerini geliştirecek ve yetişkinlik dönemlerindeki şartlara hazırlayacak nitelikte bireyselleştirilerek hazırlanır.

Programların uygulanmasında okuldan tamamen farklı özel eğitim yöntem ve teknikleri, özel materyaller ve özel eğitim ortamları kullanılır.

BİLSEM’lerde bireysel eğitim esas olmakla birlikte öğretmen, mekan vb. kısıtlılıklar nedeniyle çoğunlukla 3-5 kişilik küçük gruplarla eğitim yapılır.

Bilim ve Sanat Merkezlerindeki eğitim, öğrencilerin örgün eğitimlerinden farklı olarak gerçekleştirilir. Okullarında öğrenciler geçer not alma ve sınavlara hazırlanma amacıyla hareket ederken, BİLSEM’ in yapısında sınıf geçme, not alma vb. amaçlar yer almaz. Bunun yerine süreç odaklı, proje tabanlı öğretim modeliyle öğretim sağlanır ve öğrencilerin istenilen niteliklere uygun projeler gerçekleştirmeleri beklenir.

5 Üstün zekalı ve yetenekli çocukların destek ve gelişimi için kanıtlanmış uygun stratejiler

5.1 Okullarda

Okulda iyi şeyler yapan, iyi notlar alan, ödüller kazanan ve standardın ötesinde performans gösteren çocuk yetenekli kabul edilir.

Entelektüel kapasitesi ve gelişim seviyesi ne olursa olsun başarılı olamayan çocukların belirlenmesi ve bu çocuklara eğitim sunulması ihtimali çok düşüktür.

- ◆ Entelektüel ve akademik başarı skorlarına göre öğrencilerin hızlı eğitim görmesine veya daha yüksek seviye sınıflarına yerleştirilmesine izin verme
- ◆ Zaten geliştirilmiş olan yetenek alanlarında, çocukları ezberci ve tekrarlayan ödevler yapmaları konusunda teşvik etmeme
- ◆ Ebeveynlerin, yetenekli çocukların yapmaları gereken işi bitirdikten sonra ders saatlerinde kullanmaları için aktiviteler, projeler, kitaplar vb. şeyleri sağlamalarına izin verme
- ◆ Klişeleştirme ve yanlış algılamaları sınırlamak amacıyla öğretmenleri, yetenek niteliklerini öğrenmeleri için cesaretlendir ve imkan sağlama
- ◆ Öğretmen ve velilere kötü davranışları halletmek ve sınıf başarısını artırmak için stratejiler belirleyebilecek yetenekli uzman bir psikolog ayarlama
- ◆ Öğrencilere sınıfta ne öğrendiklerini gösteren okul gezileri ayarlama
- ◆ Zorbalık davranışlarının farkına var ve mümkün olduğu kadar çabuk halletmeye çalışma
- ◆ Uyum sorunu görülen çocuklar için öğretmen veya daha büyük akran hocalar sağlama
- ◆ Okulları yetenekli çocukların velilerini desteklemek için gruplar kurmaları konusunda teşvik etme

Rehber öğretmenin rolü

Rehber öğretmenin rolü yalnızca değerlendirme yapmak değil ayrıca öğrencileri, velileri, bakıcıları ve öğretmenleri destekleme, bilgilendirme ve onlara tavsiyelerde bulunmaktır. Rehber öğretmen okulun üstün yetenekli komitesinin önemli bir üyesidir.

Rehber öğretmenler kavramsal ve adaptif değerlendirme, duygusal ve sosyal gelişme konularında uzmandır ve öğrencilerin zihinsel huzurundaki değişimlerin etkilerini sezerler. Rehber öğretmenler şu yöntemlerle yetenekli çocuklara destek verirler;

- Uygun değerlendirme, prosedür ve araçlar konusunda tavsiye vermek
- Diğer ajanslardan haberler yorumlamak/tercüme etmek
- Öğrencilerin duygusal ve sosyal olgunluğunu dikkate almak
- Öğrencilerin yanında olmak
- Ebeveyn veya bakıcılarla birlikte hareket etmek
- Sosyo-ekonomik faktörlerin, kültürel kimliğin, cinsiyet beklentileri, engellilik müfredatlarına erişim

Rehber öğretmen üstün yetenekli öğrencileri belirlemek için yapılan işlemin bir parçasıdır ama bu belirlemeyi yapmak için ilk ve tek yol rehber öğretmene danışmak olmamalıdır. Aday formları ve kontrol listeleri gibi araçlar başlangıçta üstün yetenekli öğrencileri belirlemek için daha etkili ve uygun maliyetli bir yoldur. Daha fazla bilgi edinmek istendiğinde veya öğrencinin, ebeveynin veya bakıcının daha fazla araştırma isteği uyandıracak davranışlarda bulunması durumlarında rehber öğretmenlere danışılabilir. Her okulun, okul politikasında özetlenmesi gereken kendi prosedürleri olacaktır. Öğretmen bir öğrenciyi rehber öğretmene sevk ederken bu prosedürlerin farkında olmalıdır.

Bağımsız Projeler

Bir bağımsız proje aktivitesi oluştur. Üstün yetenekli öğrencilerin sınıfta işlerini fazlasıyla hızlı bitirdiği için ellerinde ekstradan zaman kaldığını göreceksin. Bu zamanı bu öğrencilere, üzerinde çalışılan konuyla ilgili özel bir ilgi alanı bulmaları için izin vererek yaratıcılıklarını geliştirmelerine yardımcı ol.

Akademik Yarışmalar

Üstün yetenekli öğrencileri bir akademik yarışmaya kat. Bu yüksek derecede motive edici etkinlikler kendi okulunda yapılabilir ve bu sayede makul fiyatlı kayıt ücretleri sunulabilir. Bu etkinlikler bilgisayar kontrollüdür ve öğrencinin birçok akademik dalda bilgisini test eder. Bu etkinlikler sadece öğrencilere akademik olarak meydan okumaz aynı zamanda liderlik ve grup dinamiği becerileri sağlamaları için fırsat sağlar. Aşağıda yarışma ve daha fazla bilgi sayılabilecek iki organizasyon verilmiştir.

Dikey zenginleştirme

Yetenekli öğrencilerle dikey zenginleştirme aktiviteleri planla. Sıradan sınıflarda verilenlerin üstüne çıkacak görev ve projeler tasarla. Yetenekli öğrencilere aynı şeylerden fazla fazla verme. Üstün zekalı çocuklar için sıradan sınıf aktivitelerine kolayca adapte olabilecek birçok eğitim ürünü vardır. Aşağıda yüksek seviye düşünme becerisi ve problem çözme yeteneklerini geliştirirken öğrencilere birçok akademik dalda meydan okumada kullanılabilen, elde edilebilecek malzemeler sunan tedarikçilerin bir listesi vardır.

Danışman Bulun

Özel öğretmen ya da öğretmeden yardımını üstün yetenekli öğrencilere verme. Bunun yerine, onunla çalışmakta istekli birini, onun ilgisini çekecek bir yerde çalışacak birini bulun. İlk olarak okulunuzdaki öğrencilerin ebeveynleriyle başlayın. Diğer öğretmenler sorun. Lokal kuruluşlarla bağlantı kurun. Sonuç olarak yardım etmek istediğiniz üstün yetenekli çocuklarla iletişim kurarak potansiyel ve kılavuzluk, dışarıdan uzman görüşü almak gerekli olabilir.

Yeni Bir Yaklaşım Deneyin

Üstün yetenekli ve yetenekli çocuklarla çalışırken yaklaşımınızı değiştirin. "Uzman" yerine "yöneten" olsun. Bilgi vermeyi tercih etmek yerine onların keşfetmesini sağlayın.

Bloom Taksonomisini Kullanın

Üstün yetenekli çocuklarla çalışırken Bloom Taksonomisi'nin rehber olmasına izin verin. Bloom'un Taksonomisi'nin ve en basit seviyeden en karmaşık seviyeye ilerleyen eleştirel düşüncenin modeli her bir seviyesini basitçe ve açıkça açıklanır. Analiz, sentez ve değerlendirme - Üstün yetenekli öğrenciler için üst üç düzeyde sorular sorulmalıdır.

Çoklu Zekalar

Harvard Eğitim Profesörü Howard Gardner tarafından geliştirilen bu çoklu zekalar teorisi herkesin en azından yedi farklı çeşit zekaya sahip olması gerektiğini belirtiyor. Dil bilimsel, matematiksel, görsel, kinestetiksel, müzikal, kişiler arası içsel... Bu zekalar her bir bireyde çeşitli derecelerde ortaya çıkar. Bu zeka türleri her bireyin içinde değişen derecelerde vardır. Çoklu Zeka afişleri (ve çizgi roman) keşfedin. Sınıfta bazılarının çıktısını alarak duvara asın.

Teknolojiyi Kullanın

Sınıfta teknoloji kullanımı öğretmenlere geniş kaynaklara ve faydalı bilgilere erişim imkanı sunar. El yapımı materyaller ve akademik içeriği farklılaştırarak yaratıcılık için stratejiler bulun, yetenekli öğrenciler ile diğer yetenekli öğrencilerle ilgi alanları ve kişisel işbirliği kurmalarında yardımcı olun.

Seviyeye göre Ödevlendirme

Seviyelere göre ödevlendirme ve öğrenme çıktılarını deneyin. Bu şekilde, tüm öğrencilerle aynı malzeme keşfederseniz, ancak öğrencilerin bireysel yeteneklerine bağlı olarak farklı sonuçlar gerektirebilir. Bu strateji test ile uygulanabilir. Yine, Bloom taksonomisini göz önünde bulundurun ve üstün yetenekli öğrencilerin sınavlarında üst düzey sorular içerin.

Farklılaştırma: Öğretmenler içerik,süreç,ürün ve öğrenme ortamını farklılaştırmalıdır. Üstün zekalı ve yetenekli öğrenciler için bunlar zenginleştirme ve ilave eğitimi içerir. İlave eğitim öğrencilerin bilgi ve anlama becerilerini problem çözme ,dijital araçlar , kaynaklar ve esnek gruplama kullanımı yoluyla derinleştirmektedir. Zenginleştirme müfredatı genişletir. Öğrencilerin kişisel ilgi alanına giren konularla ilgili beceri ve tutumları düşünme, geliştirme ve onların bilgilerini uygulama - akranları için öğrenme beklentilerinin ötesinde bir karmaşıklık olabilir. Zenginleştirme ayrıca ders dışı faaliyetler yoluyla sağlanabilir.

Bu sınıfta uygulama için ne anlama geliyor?

Farklılaştırma

Üstün zekalı ve Yetenekli Öğrenciler için:

- ◆ Üstünler için görevleri süreçte farklı kaynaklardan daha karmaşık ve soyut bilgiler içerecek şekilde böylece ayarlayın. (İçerik)
- ◆ Daha hızlı olun; Yönergeniz açık olsun ve birkaç tekrarla daha derin kavramayı destekleyin. (Süreç)
- ◆ Challenge and support students to set learning goals and develop higher-order thinking skills including problem-solving strategies, critical and creative thinking, and self-reflection. (Process)
- ◆ Öğrenciler için genişletilmiş sonuçları içerebilen; yaratıcı, yenilikçi fırsatlar sağlayın. (Ürün)
- ◆ Bağımsız görevler ve ilgileri doğrultusunda görevler yapmaları konusunda cesaretlendirin. kendi çıkarlarını sürdürmeye teşvik eder. Aynı veya daha yüksek yeteneği öğrenciler ile ortak çalışmalarını sağlamak için esnek gruplaşmaları sağlayın; veya ilgilerini paylaşın. (Öğrenme ortamı)

5.2 Öğretmenlere Öneriler

Üstün yetenekli öğrencilerin okul çağındaki nüfusun % 5 ile 15 olduğu tahmin edilmektedir. Bu gelişmeler öğrencilerin akademik, yaratıcılık, müzik, dans, sanat ve / veya liderlik yeteneklerini artırabilir.. Aşağıdakiler tavsiye edilmektedir:

1. Müfredatı sıkıştırmak ve zenginleştirme: Uyarıcı ortamlar sağlayarak müfredatta üstün yetenekli çocukların bilişsel, fiziksel, duygusal ve sosyal ihtiyaçlarını karşılayın. . Öğrencilerin gerekli müfredat içeriğini hızlıca bitirerek daha gelişmiş malzeme üzerine çalışmalarına fırsat verin. Akademik titizliğe izin verin.
2. Çok düzeyli ve çok boyutlu bir müfredat uygulanması. Öğrenme hızı, derinliği ve hızı farklılıkları ele almak üzere müfredat ayırt eder.Öğrenme hızı, derinliği ve hızı farklılıkları ele almak için müfredatta farklılaştırın.Kendi yetenek düzeyindeki projeler oluşturarak belirli bir alanı hakkında bilgi almak için sınıftaki tüm öğrencilere fayda sağlayacaktır. Örneğin, Öğrenciler Delaware eyaletini öğrenirken farklı yetenek düzeyindeki öğrencilerin görevleri farklı türde verilebilir.Ders sonunda, öğrencilerin hepsi tüm gruba öğrendiklerini sunabilir.
3. Müfredatta esnek olun. Tüm öğrenciler için problem çözme yoluyla gerçek yaşam deneyimlerinden yararlanabilir. Örneğin, bir yaklaşan kar fırtınası eğitim vermek üzere kullanılabilir. Farklı yetenek seviyeleri olan öğrencilere, kar yağışı,kar yağışı miktarı tahmin veya 8 inç düşerse birçok kar düşükler gerekli olacak nasıl belirleme gibi farklı görevler, verilebilir.
4. Müfredatta Öğrenci merkezli olun. onlara kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu almaya ve karar verme sürecinde fırsat verin. Öğrencilerin ilgi ve eğitim ihtiyaçlarını müfredatta belirleyin.

5. Öğrencilerin kendi bireysel ilgilerine dayanan bağımsız projeler yapmalarına izin verin. Bağımsız projeler yetenek düzeyi temelinde atanabilir. Üstün yetenekli öğrenciler arasında yaratıcılığı ve özgün düşüncüyü teşvik edin. Onları yaratıcı yollarla ilgisiz konuların bağlantı yollarını keşfetmelerine izin verin.
6. Üstün yetenekli çocukların müfredat ile kendi öğrenmelerine izin verin. Bilmedikleri beceri sorunları öncesinde çalışmak için onları bilgilendirin. Çocuklar, hayatlarında bilgi edinme değerini öğrenmek, kendi iyiliği için öğrenme yerine, uç sonuçları veya başarıları vurgulayarak yardımcı olun. Bilgiye erişmek için araştırma becerileri öğretin; üst düzey düşünme becerileri; yaratıcı düşünme ve bilgi yaklaşım ve esnek problem çözme becerileri; paylaşım ve iletişim becerileri.
7. Öğrencilerin potansiyelini en üst düzeye çıkarmak için ellerinden geleni yapmalarını bekliyoruz. Mümkün olduğunca hızlı olarak ilerlemek için onları teşvik edin. Başarıyı bir seferde bir adım elde etmek için projeler geliştirmektedir.
8. Etkileşimli öğretin. Öğrencilerin birlikte çalışmaları, birbirlerine öğretmeleri ve aktif olarak kendilerinin ve sınıf arkadaşlarının eğitimine katılmalarına fırsat verin. Not: Bu üstünlerin sınıfta akran öğretmenler olması değil; yetenekli öğrenci deteşvik edilmelidir. Sınıfta birlikte çalışma vurgulanmalıdır. Grup çalışması, yetenekli çocuklar birlikte düzenli sınıf içinde bir masa ve onların olağanüstü ihtiyaçlarını karşılamak üzere, gelişmiş malzemeler, yanı sıra diğer önerilen kaynaklar ve modifikasyon kullanmaktadır.
9. Malzemeleri analiz ve değerlendirme fırsatı ile çağdaş konular hakkında görüş belirtmelerine izin verin. Tartışmalı konular hakkında sınıfta açık forum ve tartışmalara izin verin. Üstün yetenekli çocukların öğretmeni olarak, aktif bir tutum alır. Üstün zekalılar için bir savunucu olun. Üstün yetenekli öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak için yeteneğini sağlamak için özel eğitimden yararlanın. Zenginleştirmek ve kendi dünyalarını genişleterek, tüm öğrencilerle kişisel ilgi alanlarını paylaşın.
10. Diğer öğretmenlerle ekip içinde çalışarak öğretimde, işbirliği ve istişare edin. Bilgi, beceri ve diğer eğitimciler ve okullarda profesyonellerin desteğini kullanın.
11. Yarışmalar ya da ortak projeler aracılığıyla sınıf düzeyleri ve okullar arasında diğer üstün yetenekli çocuklar ile etkileşim yoluyla üstün yetenekli çocuklar için fırsatlar sağlayın.
12. Akademik becerileri içeren ders dışı etkinliklere katılmaya yetenekli öğrencileri teşvik edin. Matematik ve tartışma ekipleri olabilir. Yetenekli çocuklar genellikle doğal liderler olduğundan, onları yerine yıkıcı değil, yararlı olarak görgü kendi yeteneklerini ve becerilerini kullanmaya teşvik etmek önemlidir. Örneğin, öğrenci konseyi ofis ya da o / o dahil olduğu başka dışı faaliyet için çalıştırmak için yetenekli öğrenciyi teşvik edebiliriz.
13. Akademik yarışmalarda öğrencileri dahil edin. Üstün yetenekli öğrenciler doğası gereği rekabetçi olma eğilimindedir. Bu nedenle, bölgesel ve ulusal yarışmalarda bu tür yazım yarışmaları, bilim fuarları ve kompozisyon yarışmaları eğlenceli olacaktır.
14. Üstün yetenekli çocukların dağıtması için bir sınıf gazetesi oluşturma ve yayımlamalarına izin verin. Bu onların tam potansiyellerine ulaşması için kendi özel yeteneklerini ve gerekli eğitimi alan öğrencilere yardımcı olur.
15. Bireysel hedefler belirleyin. Kendi amaçlarına uygun belirgin, ölçülebilir, agresif, gerçekçi ve makul bir zaman çerçevesi içinde olan belirlenen hedefleri oluştururken öğrencilere kılavuzluk edin. Çok yüksek veya çok düşük beklentileri olup olmadığından emin olun.
16. Üstün yetenekli çocukların eğitimi konusunda ebeveyn beklentilerini düşünün.
17. Her zaman üstün yetenekli çocukların sınıfta ortalama çocuklarla birçok yönden benzerlikleri olduğunu unutmayın. Üstün yetenekli çocuklar üzerinde gerçekçi olmayan beklentiler ve baskıların koymayın.

18. Duygusal gelişimini desteklemek için her öğrencinin danışmanlık ihtiyaçlarını belirleyin. Bazı yetenekli öğrenciler öfke, sıkıntı, zorbalık, suç, izolasyon, depresyon, akran ilişkileri, mükemmeliyetçilik, okul, stres, hayal kırıklığı ve başarısızlıkla ilgili sorunları vardır. Yetenekli öğrencilerin yaklaşık% 20-25 duygusal zorluklar vardır.
19. Üstün yetenekli çocukların her alanda mükemmel olmayabileceğini unutmayın. Onlar bazı konularda akranlarına göre ileride veya geride olabilirler. Kendi sınıfınızdaki çocukların güçlü ve zayıf yönlerinin farkına varın.
20. Erken bitiren üstün yetenekli çocuklar için fazladan iş vermeyin. Bu onlara haksızlıktır ve sinir bozucudur. Bunun yerine, bu çocukların bağımsız projeler ya da diğer bitmemiş iş üzerinde çalışmalarına izin verin.
21. Eğer çocuk kaynak odalarına gidiyorsa, günlük sınıf ödevlerini zenginleştirmek için öneriler konusunda uzman ile iletişim kurarlar. Özel sınıfa katılımı için çocuğu cezalandırmaktan kaçının.
22. Sosyal faaliyetler üstün yetenekli çocuklar ve ortalama çocuklara yönelik pek çok fırsat sunar. Bazı yetenekli çocuklar sosyal becerilerini geliştirmede yardıma ihtiyaç duyabilir.
23. Her çocuk için sevinç ve teklif bulmaya çalışın. Çocuklar oldukça spesifik akademik yetenekleri genel entelektüel yeteneklerinin daha, tipik olmayan düzeylerde belirtilerini gösterebilir. Her çocuğun farklı ihtiyaçları olacağını unutmayın.
24. Bireysel çocuklarla çalışmak ve çocuklara öğrenme durumunu daha fazla kontrol etmek için kendinizi özgün kaynak düzenleyin. Ek kitap ve öğrenme araçları, toplum kaynakları ve danışman olarak belirli becerilere sahip topluluk üyelerinin kullanımını yararlı olabilir.
25. Sıcak sınıf ortamını korumak. Çeşitlilik ve saygı farklılıkları korumak için sınıfa topluluğu öğretin. Çocuğa öğrenme ve öğrendiklerini yapmak için onun potansiyel ya da yeteneğini göstermek ortam sağlayın. Öğretmenler tüm öğrencilerin öğrenmeleri için kendi hızında ilerlemelerine izin veren, rekabetçi olmayan bireysel ve açık sınıf kurmaya çalışmalıdır.
26. Bu stratejilerden bazılarının uygulanmasının, sınıfta sadece yetenekli olanları çocuklara değil herkesin yararına olacağını unutmayın.

5.3 Ebeveynlerle İşbirliği

Üstün yetenekli bir öğrencinin olası zorlukları ile birlikte geliyor ve bu zorluklarla karşılamaya hazır olmak önemlidir. Dr. James Webb, klinik psikolog ve Üstün Yetenekli Çocuk Rehberliği kitabı yazarı, üstün çocukların ebeveynleri için öneri listesi:

- ◆ Değerlerin tutarlı bir sistemde uygulandığı , mutlu, sağlıklı bir ev ortamı sağlayın. Aile içinde uyumu sürdürmek optimum gelişim için önemlidir. Yetenekli çocukların çevrelerindeki dünya için daha büyük bir hassasiyet olabilir, onlar parçalanmış ailelerden daha fazla etkilenebilir. Aile içinde bir ayrılık varsa, nazik bir şekilde çocukla dürüst olunmalıdır.
- ◆ Onlara özel bir hediye verin: Zaman. Çocukları anlayan ebeveyn ve / veya rol model gerekir ve bu kişi ile vakit geçirmesi gerekir. Çocukla değerleri ve fikirleri tartışmak için dikkat etmeniz gereklidir. Bu çocuklar genellikle sıradışı severler. Onları bir sosyal açıdan kabul edilebilir bir şekilde davranmanın önemini anlamak için yardımcı olarak zaman harcamak gerekir.
- ◆ Yetenekli çocukları baskılamayın. Üstün yetenekli çocuklar meraklıdır ve velilere sorular sorar, yetenekli çocukları baskılamamak için özellikle dikkatli olmalıdır. Özellikle, çocuk uygunsuz veya yasak konu gibi görünen konularda sorular sorması için cesaretsiz olmamalıdır. Ebeveyn, ancak soruların uygunsuz zamanlarda sorulmasını istemez ve üstün çocuk ısrar ederse çocuktan soruyu açık sorması

istenir. Soruların tamamen cevaplanması gerekmez, ancak anne veya önemli yetişkinler bazı üretken yönde çocuğa bir ipucu, rehberlik veya hatta bir soru, sormalıdır. Ebeveynler sorulara cevap veremez ise üstünleri bilgi sahibi olabilecek bir kaynağa yönlendirmelidir.

- ◆ Entelektüel yetenekleri uyararak. Çocuğu zorlamak ve entelektüel uyarım farklıdır. Bazı ebeveynler bu tür büyük başarı için zorla okuma, sorun çözme gibi birçok etkinlikleri, baskı yoluyla yapıyor. Aksine, çocuğun ufkunu genişletmek ve kitaplar, ansiklopediler, koleksiyonları, tablolar, seyahat, teknoloji, sanat ve aktif deneyimler maruz kalma yoluyla araştırma becerilerini geliştirmek için her yol kullanılmalıdır. Kütüphaneler ve kaynak merkezleri çocuğunuzu götürmek önemlidir. Onların keşfetmek için bilgisayar kullanmalarına, ve okumalarına fırsat verin. Genellikle kendi ev ortamında asla dışarı çıkmayan çocuk şehir hayatını görmelidir. Kendi arka planındaki öğrenmeyi geliştirmek ve onların merakını beslemek için müze ve sanat galerileri, eğitim kurumları ve tarihi yerlere maruz bırakılmalıdır.
- ◆ Arkadaşlık kurmalarını teşvik edin ve hobiler keşfedin. Çocuklar oyun oynamak için ve fikirleri paylaşmak için kendileri gibi olan arkadaşlar gerekir. Onların arkadaşları ile konuşmaları ve çocuğunuza gerçek bir dostluk değerini göstermek için dostluklara teşvik edin. Ebeveynler çocuklarının hobilerini teşvik etmek ve onları akranları ve arkadaşları ile onların ilgi alanlarını paylaşmalarına yardımcı olmalıdır.
- ◆ Alışılmadık bir soru veya tutum ile cesaret kırıcı davranışlardan kaçının. Ebeveynler fantezi, özgünlük, alışılmadık sorular, hayali oyun arkadaşları, sıradan zihinsel süreçler, kötü ya da farklı, doğrudan, dolaylı veya söylenmemiş tutumlardan kaçınmalıdır. Üstün Yetenekli Çocukların hayal gücü cesareti kırılmamalıdır. Çocuğunuza gülmek yerine çocuğunuzla gülün ve mizaha dengeli bakış açısı duygusunu geliştirmek için çalışın.
- ◆ Çocuğunuzun hayatını aşırı zamanlamayın. Birçok ebeveyn, çocuğun boş zamanlarında her türlü ekstra dersler ile doldurur. Çocuk kısa bir süre için sıkılmış olabilir ve korkar. Çocuğunuz sıkılmış olmasına izin verin ve onları yetişkinler tarafından planlanmamış zaman kullanmak için bir yol bulun. Yetenekli çocukların TV izlerken veya çizgi roman okuyarak zaman harcamalarından bazen ebeveynler endişe duyuyorlar. TV ve çizgi romanların, bir çocuğun büyüme ve gelişmesinde kendi yeri vardır ve bir çocuğun daha az yetenekli akranları ile bağlantıları geliştirmek ve popüler kültürünü anlamalarına yardımcı olmayı unutmayın. Sağduyulu olun.
- ◆ Çocuklara ve onların bilgilerine saygı gösterin. Bazen sizden daha iyi olabilir. Eğer bir çocuğun bir hata yaptığını düşünüyorsanız, çocuk yanlış yapmak niyetinde değildi varsayımı ile başlayın. Çocuğunuz problem çözme için kendi yöntemlerini takip etmek isterse çocuk fiziksel ya da duygusal olarak zarar yada tehlikede ise, sadece müdahale edin.
- ◆ Üstün yetenekli çocuklar için eğitim ve topluluk programlarında yer alın. Bu çocuklar için programlar ve faaliyetlerini planlamak için okulların çabalarını destekleyin. Okul aile birliğinde görev alın. Üstün yetenekli çocukların özel eğitim ihtiyaçlarının toplum tarafından anlaşılması ve takdir edilmesine çalışın ve tüm çocuklar için okulları geliştirmek için bir çaba içinde tüm velilerle iş birliği içerisinde olun.
- ◆ Diğer velilerle konuşun „Aynı gemideyiz“ mesajını verin. Diğer yetenekli öğrencilerin ebeveynleri paha biçilmez bir kaynak olabilir. Örneğin sizin çocuğunuzun okuduğu kitapları takas edebilirsiniz. Başka bir veli onun yetenekli öğrencisi için yeterli hizmetleri sağlamak için okulda bir çalışmada bulunduğu destek olun. Üstün yetenekli çocukların ebeveynleri birbirleriyle konuşurken ve kaynakları paylaşarak çok destek bulabilirsiniz.
- ◆ Üstün zekalılar için müfredat dışı programlar arayın. Okulların yetenekli çocuklara sunabildiği kaynaklar sınırlıdır. Bu durum sizin öğrenciniz için ise cesaretiniz kırılmasın! Böyle yetenekli öğrencilere ve velilere hizmet sunan kuruluşlar olarak çocuğunuzun okul müfredatını desteklemek için pek çok diğer kaynaklar vardır.

- ◆ Üstün yetenekli çocuklar çok konuşkan olabilir. Bu zamanlarda, onlar size yakın zamanda okudukları bir kitap veya izledikleri TV programı ile ilgili ayrıntıyı anlatmak ister. Üstünler genellikle başka bir şey yapıyor olduğunuzda konuşmak isterler.Mümkünse, onlarla birlikte oturup bütün bir hikayeyi dinlemek için bir zaman ayırın. Onlarla göz teması kurun,yorum yapın ve sorular sorun. Bir noktada hafifçe çoğu insan kitap veya şovlarla ilgili her detayı duymak istemediklerini açıklayın. Sonra onları özetlemek için ipuçları verin. Her zaman „Daha az kelime, daha fazla içerik lütfen“
- ◆ Üstün Yetenekli Çocukların daha duygusal olma eğilimindedirler. Beyinleri kitap ve filmler için daha duygusaldır. Bir kitapta okudukları karakterle kendilerini özdeşleştirirler. Onların beyinleri aşırı çalıştığından bir film ve yeni senaryolar fazla analiz eğilimindedir. Bazı kitaplar veya filmler onların uyku kaybına ve endişeli olmasına neden olabilir.
- ◆ ÜstünYetenekli çocukların farklı bir organize yolu vardır,onlar okul çantalarını düzenlemez ya da odalarını temizlemezler.Ebeveynlerine göre aşırı dağınık olabilirler.Üstünlere düzenli olmayı öğretmek için uygun bir zaman bulunabilir.Onlara öneri verebilirsiniz fakat ürünlerini kendilerinin seçmesine izin verin.
- ◆ Üstün yetenekli çocukların her zaman sağduyu yoktur. Bazen yetenekli çocuk çok belirsiz bir talimat verebilir ve ne yapacağını anlamayabilir. Onlar kasıtlı olarak itaatsiz değildir. Bulaşıkları yıkamak, oda temizliği, çamaşır yıkarlar: Normalde bu angarya gibi bir şeydir. Onlar bir matematik problemini çok hızlı anlarken basit bir görevde şaşkın olabilirler. Sabırlı olun ve alay etmeden açıklayın. İğneleme onları tedirgin eder.
- ◆ Genellikle, enerjik, mutlu ve yardım severdirler. Bir şey adil değilse mutsuz olur. Bu onun kardeşi ile karşılaştırılması ,dondurma gibi küçük bir şey olabilir. Yetenekli çocuk için eşit olmayı sağlamaya çalışın. Onlar adil olmayı isterler ekstra değil.Kavga etmeyin, sadece adil hale getirmek için onlarla çalışın .Reaktif değil proaktif olun!
- ◆ Üstün yetenekli çocuklar çok kızgın olabilir. Hepimizin zaman zaman kızgın olması tamamen normaldir. Onları güvenli bir şekilde öfkelerini serbest bırakmak için stratejiler geliştirmelerine yardımcı olun. Uygun bir şekilde, kamu ve okulda öfkelerini nasıl kontrol edebilecekleri hakkında konuşun. Onlara sizin için böyle durumlarda bir stratejinizin olduğunu, onların da olması gerektiğini anlatın.Bazen hayatın adil olmadığını bilmeli.
- ◆ Üstün yetenekli çocuklar çok empatik olabilir ama bunu geliştirmede yardıma ihtiyacı olabilir. Eğer benim çocuğum beni üzen bir davranış sergilerse neden ve nasıl yaptığını onunla konuşurum ve dikkatle açıklarım.Anladığında erçekten bencil eylemlerinden caydırmak için yardımcı olabilir.Yetenekli çocukların daha iyi seçimler yapmaları için ayrıntıları anlamaları gerektiğine inanıyoruz.
- ◆ Üstün yetenekli çocuklar yalnız iyi çalışır. Onlar bir proje ya da etkinlik yaparken önceden planlar. Okulda gruplar halinde çalışırken çok rahatsız olurlar çünkü diğer çocuklar en kısa sürede bir kavramı anlamayabilir.Ama onlar için gruplar halinde çalışmayı öğrenmek önemlidir. Üstünler içindoğal görünmesede bu onlara öğretilmelidir.
- ◆ Üstün yetenekli çocuklar bazen çok sessiz olabilir. Onlar sessiz olduğunda, mümkünse, onları yalnız bırakmayı deneyin. Onları bilgisayar, bir kitap, onların tam ilgisi olduğunda tam odaklanmaları için ortam yaratılmalıdır.

6 Kaynakça

- ◆ Pamukcu, C., Pınar, A.Şahin. M., Mertol, H. (2016), Üstün yetenekli ve zekâlı öğrenciler için coğrafya öğretiminde ürün farklılaştırma örnekleri, 21-24 Nisan 2016, 25. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi
- ◆ N.G.Kaya / EÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(1) (2013), 115-122
- ◆ Akar, İ. (2010). İlköğretim kademesindeki üstün yetenekli öğrencilerin rehberlik gereksinimlerinin ebeveynlerin ve öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- ◆ Akkutay, Ü. (1984). Enderun Mektebi. Ankara: Gazi Üniversitesi Basımevi.
- ◆ Ataman, A. (2003). “Üstün zekâlı ve üstün yetenekli çocuklar” (Ed: A. Ataman). Özel gereksinimli çocuklar ve özel eğitime giriş. (s. 173-195). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- ◆ Enç, M. (2005). Üstün beyin gücü. (İkinci Baskı) Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- ◆ Levent, F. (2011). Üstün yeteneklilerin eğitimine yönelik görüş ve politikaların incelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- ◆ Özkan, D. (2009). Yönetici, öğretmen, veli ve öğrenci görüşlerine göre bilim ve san-at merkezlerinin örgütsel etkililiği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- ◆ Sezginsoy, B. (2007). Bilim ve sanat merkezi uygulamalarının değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- ◆ Şenol, C. (2011). Üstün yetenekliler eğitim programlarına ilişkin öğretmen görüşleri (BİLSEM örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- ◆ Yıldız, H. (2010). Üstün yeteneklilerin eğitiminde bir model olan bilim ve sanat merkezleri (BİLSEMLER) üzerine bir araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- ◆ State of NSW, Department of Education and Training, Curriculum K-12 Directorate, 2004
- ◆ Baum, S. (1988). An enrichment program for the gifted learning disabled students.
- ◆ Gifted Child Quarterly, 32, 226-230.
- ◆ Baum, S.M., Owen, S.V. & Dixon, J. (1991). To be gifted & learning disabled: From identification to practical intervention strategies. Highett, Vic.: Hawker Brownlow Education.
- ◆ Betts, G.T. & Neihart, M. (1988). Profiles of the gifted and talented. Gifted Child Quarterly, 32(2), 248-253.
- ◆ Chaffey, G.W., Bailey, S.B. & Vine, K.W. (2003). Identifying high academic potential in Australian children using dynamic testing. Australasian Journal of Gifted Education, 12(1), 42-55.
- ◆ Clark, B. (2002). Growing up gifted: Developing the potential of children at home and at school (6th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson.
- ◆ Davis, G. & Rimm, S. (1998). Education of the gifted and talented (4th ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- ◆ Davis, G. & Rimm, S. (2004). Education of the gifted and talented (5th ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- ◆ Department of Education and Training, Government of Western Australia. (2004).
- ◆ Gifted and talented-Identification, retrieved 9 November 2004, from <http://www.eddept.wa.edu.au/gifttal/identification/index.htm>

- ◆ Dorbis, C. & Vasilevska, S. (1996). Cultural gifts in the 90s and beyond, retrieved 9 November 2004, from http://www.nexus.edu.au/teachstud/gat/dor_vasi.htm
- ◆ Education Department of Western Australia. (1995). Teaching TAGS: Talented and gifted students. Belmont, WA.
- ◆ Feldhusen, J.F., Hoover, S.M. & Saylor, M.F. (1990). Identifying and educating gifted students at the secondary level. Highett, Vic.: Hawker Brownlow Education.
- ◆ Gagné, F. (2003). Transforming gifts into talents: The DMGT as a developmental theory. In N. Colangelo & G.A. Davis (Eds.), *Handbook of gifted education* (3rd ed., pp. 60–74). Boston: Allyn & Bacon.
- ◆ Harslett, M.G. (1994). The identification of intellectually gifted Aboriginal children. In A. Simic & C. McGrath (Eds.), *Proceedings of the Fifth National Australian Conference for the Education of Gifted and Talented Children: Developing excellence: Potential into performance* (28–30 April 1994, pp. 68–77). Perth, WA: The Australian Association for the Gifted and Talented.
- ◆ Hawkes, T. (2001). *Boy oh boy: How to raise and educate boys*. Sydney: Prentice Hall.
- ◆ Kerr, B.A. & Nicpon, M.F. (2003). Gender and giftedness. In N. Colangelo & G.A. Davis (Eds.), *Handbook of gifted education* (3rd ed., pp. 493–505). Boston: Allyn & Bacon.
- ◆ NSW Department of Education and Training. (2004). *Policy and implementation strategies for the education of gifted and talented students* (revised 2004). Sydney.
- ◆ Renzulli, J.S. (2003). The schoolwide enrichment model: Developing creative and productive giftedness. In N. Colangelo & G.A. Davis (Eds.), *Handbook of gifted education* (3rd ed., pp. 184–203). Boston: Allyn & Bacon.
- ◆ Richert, E.S. (1991). Rampant problems and promising practices in identification. In N. Colangelo & G.A. Davis (Eds.), *Handbook of gifted education* (pp. 81–96). Boston: Allyn & Bacon.
- ◆ Silverman, L.K. (1993). A developmental model for counseling the gifted. In L.K. Silverman (Ed.), *Counseling the gifted and talented* (pp. 51–78). Denver: Lov Publishing Company.
- ◆ Whitmore, J.R. (1980). *Giftedness, conflict and underachievement*. Boston: Allyn & Bacon.

Öğrenci ve Öğretmenlerden Mesajlar

„Birçok cesaret ve ek çalışma gerektiriyor fakat buna değer ...“ İlkokul Sınıf öğretmeni.

„Bazen kendime kim kime öğretiyor diye soruyorum. Üstün yeteneklilerle çalışmak zorlayıcı fakat zenginleştiricidir.“ Sınıf Öğretmeni.

„Üstünlerle çalışmak için materyale değil kalbinize ihtiyaç var.“ Sanat ilk okulunda öğretmen.

„Üstünlerle çalışmak hem kişisel hem de mesleki olarak zorlayıcı ...“ Ortaokul öğretmeni.

„Okulda elimizden geleni yapmamıza rağmen, öğrencilerin arka planı daha önemlidir. Rol modelleri, aile ve diğer faktörleri güçlüdür. Okul ikinci önemli sıradadır.“ İlkokul Sınıf Öğretmeni.

„Keşke çocukluklarının tadını çıkarsalar..“ Meslek Yüksek Okulu Öğretmeni.

“Üstünlerle çalışmak belirli bir konuda yada aktivitede ileri olmanız anlamına gelir. Konuları daha hızlı anlıyorlar.” Öğretmen

“Her çocuk özel becerilere sahiptir. Amacımız onların bulunması ve geleceğimiz için erken yaşta bu yetenekli çocukların tespit edilmesidir.” Öğretmen

„Daha iyi olabileceğimi anladım...Fakat bazen çok tembelim.“ İlkokulda öğrenci.

“Biz sıradışıyız.” Öğrenci

“Üstün olmak Allah'ın bir hediyesidir.” Öğrenci

“When I learned that I am gifted, I was surprised.” Öğrenci

“Üstün yetenekli arkadaşlarımla olmasını isterim.” Öğrenci

“Okula gitmeme gerek yok.” Öğrenci

“Okul sıkıcı.” Öğrenci

“Büyümek istemiyorum.” Öğrenci

“Arkadaşlarım benimle futbol oynamak istemiyor.” Öğrenci

